

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

з дисципліни «Адміністрування податків»

для здобувачів 1 курсу ОС «Магістр»

спеціальності 071 «Облік і оподаткування ОПП «Облік і аудит»

Розробники: д.е.н., професор Тетяна КОСОВА

д.е.н., професор Оксана ЯРОШЕВСЬКА

Розглянуто та схвалено на засіданні
кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Протокол № 11 від «28» серпня 2023 р.
Завідувач кафедри _____ Тетяна КОСОВА

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Адміністрування податків» є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь щодо організації та здійснення адміністрування податків, налагодження відносин між платниками податків та органами податкової служби, відповідальності суб'єктів податкового процесу.

Метою навчальної дисципліни є формування системи фундаментальних знань з теорії системи оподаткування та адміністрування податків, засвоєння закономірностей функціонування податкової системи України та її складових.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- опанувати теоретичні та організаційні основи податкової роботи щодо узгодження податкових зобов'язань;

- оволодіти навичками роботи з законодавчими актами, діючими інструктивними матеріалами та нормативами;

- з'ясувати функції контролюючих органів з адміністрування податкових зобов'язань платників перед бюджетами та державними цільовими фондами;

- набути вміння роз'яснювати окремі положення податкового законодавства, вирішувати дискусійні питання, надавати пропозиції щодо застосування податкового компромісу;

- з'ясувати зміст і сутність адміністрування податків податковими органами, особливості стягнення податкового боргу з суб'єктів господарювання.

Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

ПР06. Визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації.

ПР08. Обґрунтовувати вибір оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єкта господарювання на підставі діючого податкового законодавства

ПР17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Прак. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль № 1 «Адміністрування прямих та непрямих податків в Україні»										
1.1	Теоретико-організаційні засади адміністрування податків	1 семестр				1 семестр				
		11	2	2	7	9	-	-	9	
1.2	Управлінські технології в контрольних органах щодо податків та зборів.	11	2	2	7	12	2	-	10	
1.3	Податкове консультування: сучасний стан та перспективи розвитку.	11	2	2	7	12	2	-	10	
1.4	Адміністрування податків і зборів в межах спеціальних податкових режимів.	11	2	2	7	12	-	2	10	
1.5	Організація обліку податків, зборів, платежів у контролюючих органах. Приймання та обробка податкових декларацій у контролюючих органах	11	2	2	7	11	-	2	9	
1.6	Визначення суми податкових та/або грошових зобов'язань платника податків контролюючими органами	11	2	2	7	12	2	-	10	
1.7	Конфлікт інтересів у податкових правовідносинах та шляхи його вирішення Адміністрування податкового боргу	11	2	2	7	9	-	-	9	
1.8	Особливості адміністрування місцевих податків і зборів.	12	2	2	7	10	-	1	9	
1.9	Домашнє завдання	8	-	-	8	-	-	-	-	
1.10	Модульна контрольна робота №1	8	1	-	7	-	-	-	-	
1.11.	<i>Контрольна (домашня) робота (ЗФН)</i>	-	-	-	-	8	-	-	8	
1.12.	<i>Підсумкова семестрова контрольна робота (ЗФН)</i>	-	-	-	-	10	-	1	9	
Усього за модулем №1		105	17	17	71	105	6	6	93	
Усього за навчальною дисципліною		105	17	17	71	105	6	6	93	

МОДУЛЬ № 1 «АДМІНІСТРУВАННЯ ПРЯМИХ ТА НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ В УКРАЇНИ»

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

1. Теоретичні та організаційні основи податкового менеджменту.
2. Система податкових органів та їх роль у податковому процесі.
3. Права, обов'язки та відповідальність контролюючих органів.
4. Правові засади системи надання адміністративних послуг органами ДФС.
5. Сутність адміністрування податків.
6. Елементи адміністрування податків.
7. Предмет, метод, об'єкт та суб'єкти адміністрування податків.
8. Адміністрування податків на макро- і мікрорівнях.
9. Регулювання процесу адміністрування податкових зобов'язань в Україні.

Управління податковою системою являє собою складову частину загальної системи управління фінансами країни. Як окрема галузь знань податковий менеджмент виник на початку ХХ століття і відтоді набув широкого розвитку у високо розвинутих країнах як науково-практичний засіб управління фінансовими ресурсами у сфері оподаткування. В економічній літературі поняття «менеджмент» визначається як сукупність прийомів і методів цілеспрямованого впливу на об'єкт для досягнення конкретного результату. Виходячи з вищезазначеного, об'єктом управлінського впливу в податковій сфері є відносини, що виникають між державою і платником з приводу сплати до бюджету податків і зборів. Результатом такого впливу є, з одного боку, формування централізованого фонду грошових коштів держави, а з іншого – створення сприятливих умов для розвитку господарської діяльності, регулювання соціально-економічного життя суспільства. У науковій літературі існує багато різноманітних поглядів на сутність, значення та функції податкового менеджменту. У більшості наукових праць податковий менеджмент розглядається на макроекономічному та мікроекономічному рівні, тобто на рівні держави і підприємства. Зокрема, Іванов А.І. зазначає, що податковий менеджмент спрямований на узгодження суб'єктивних намірів платників податків і осіб, що відповідають за справляння податків, із реальними обставинами та організаційною ефективністю податкової системи, поєднання ідеально бажаного з реально можливим за умов, що склалися.

Податковий менеджмент, на відміну від управління оподаткуванням, спрямований не лише на організацію оподаткування, а й на вдосконалення всієї податкової системи, проте складність цієї категорії обумовлює різницю підходів до її трактування.

Податковий менеджмент – це сукупність прийомів та методів цілеспрямованого впливу на відносини з приводу розподілу ВВП з метою формування централізованого грошового фонду держави засобами оподаткування та створення сприятливих умов для розвитку економіки та соціальної сфери.

Складовими елементами (функціями) податкового менеджменту є:

1. Законодавча діяльність. В процесі законотворчої діяльності визначаються принципи оподаткування, встановлюються види податків, обов'язкових платежів і їх елементи (платники, об'єкти, ставки, пільги), розробляється порядок розрахунків з бюджетом.

2. Планування податків. Цей вид діяльності має на увазі визначення сум податків і обов'язкових платежів, що повинні надійти в бюджет для фінансування витрат.

3. Податковий контроль. Для забезпечення надходжень запланованих сум платежів у бюджет необхідно здійснення контролю за правильністю обчислення і своєчасністю сплати податків та обов'язкових платежів. Цей вид діяльності припускає ведення податкового обліку і здійснення контролю за виконанням податкового законодавства, облік платників податків та облік нарахованих та фактично сплачених сум до бюджету.

Контроль за виконанням податкового законодавства здійснюється шляхом проведення камеральних, документальних (планових або позапланових, виїзних або невиїзних) та фактичних перевірок. Законодавча діяльність і планування податків відносяться до стратегічного управління в сфері податкової діяльності, а податковий контроль – до оперативного. На мікрорівні управління в сфері оподаткування передбачає податковий облік, обчислення сум податків і обов'язкових платежів, забезпечення їх своєчасної сплати до бюджету.

Податковий менеджмент включає три рівні, які взаємопов'язані між собою: державний, корпоративний та персональний. Державний податковий менеджмент – процес управління податковою системою держави з метою реалізації податкової політики. Процес управління податковою системою полягає в тому, що уповноважені органи, перш за все, обирають напрям функціонування та розвитку податкової системи, який виражається в податковій політиці. Податкова політика – це система заходів держави у сфері оподаткування, які відображають спрямованість і ступінь державного втручання в економіку.

Функції податкового менеджменту:

Фіскальна функція полягає в мобілізації коштів до бюджетів у вигляді податків для формування фінансових ресурсів держави.

Регулююча функція проявляється у визначенні за допомогою податків пропорцій перерозподілу валового внутрішнього продукту між державою й суб'єктами господарювання з метою підвищення рівня економічного розвитку держави.

Податкова політика реалізується за допомогою податкового механізму, який є системою форм та методів управління податковою системою. У складі

державного податкового менеджменту можна виділити такі складові елементи:

- податкове прогнозування та планування;
- податкове регулювання;
- податковий контроль.

Податкове планування і прогнозування є основою реалізації не тільки фіскальних завдань, але й оптимізації тактики і стратегії податкового регулювання і контролю.

Елементами державного податкового менеджменту є:

- регламентація оподаткування, контроль за сплатою податкових платежів;
- організація роботи контролюючих органів щодо адміністрування податків та зборів;
- вибір найбільш ефективного варіанту сплати податкових платежів при альтернативних напрямках господарської діяльності (оптимізація);
- планування і прогнозування базується на оцінці ефективності податкової системи в цілому з позиції виконання нею фіскальних завдань і впливу на економіку, а також на аналізі причин відхилення між плановими і фактичними сумами податкових надходжень.

Основне завдання податкового планування і прогнозування полягає у необхідності економічно обґрунтованого забезпечення якісних і кількісних параметрів бюджетних завдань і перспективних програм соціально-економічного розвитку країни, виходячи з розробленої доктрини. Виконується дане завдання як у розрахунку на один фінансовий рік (поточне податкове планування), так і на більш тривалу перспективу (податкове прогнозування). Розробка поточних завдань у сфері оподаткування на відповідний плановий період містить цілий ряд взаємопов'язаних дій: податкове регулювання, податковий контроль, визначення обсягу податкових надходжень, оцінка господарських операцій за звітний період, оцінка перспектив розвитку, нормативне оформлення податкової роботи, сукупність заходів непрямого впливу держави на розвиток виробничого сектору шляхом зміни норм вилучення у бюджет, контроль за правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати податків і зборів до бюджетів усіх рівнів тощо.

На якість прогнозування і планування впливають такі фактори:

1. Наявність методологічного забезпечення проектування доходної частини державного і місцевого бюджетів, раціональної системи прогнозування і планування податкових надходжень. Для визначення оптимальних планових показників слід враховувати тенденції і загальні закономірності соціально-економічного розвитку суспільства, від яких залежить можливість виконання платниками своїх податкових зобов'язань.
2. Відсутність стабільності у податковому законодавстві.
3. Залежність надходжень до бюджету від рівня податкової дисципліни і культури, а також від політичної ситуації в країні.
4. Необхідність врахування економічних чинників, які значно знижують податковий потенціал держави, зокрема, збитковість підприємств.

5. Необхідність врахування при прогнозуванні доходів бюджету реального стану виконання податкових зобов'язань у регіональному розрізі. При розробці конкретних завдань щодо визначення податкових надходжень можна виділити кількісні методи, які доцільно використовувати при проведенні досліджень: 13 - методи елімінування; - кореляційно-регресійний аналіз; - статистичні методи. Якісне та економічно обґрунтоване планування та прогнозування є основою тактики та стратегії податкового регулювання.

Процес справляння податків відбувається завдяки певному організаційному забезпеченню, яке включає нормативно-правову базу, адміністрування та податкове планування. Нормативно-правова база створює певні правові передумови і відображається в розробці та прийнятті законодавчих актів з питань оподаткування. Адміністрування податків і зборів – це управлінська діяльність органів ДФС щодо організації процесу оподаткування юридичних та фізичних осіб, яка заснована на законодавчих та інших нормативно-правових актах, що регламентують правовідносини між податковими органами та платниками податків стосовно погашення податкових зобов'язань перед бюджетом.

Податкове адміністрування проявляється через встановлені законодавством права та обов'язки платників податків, правила оподаткування, повноваження органів ДФС та інших контролюючих органів, які відповідно до чинного законодавства України мають право здійснювати перевірки своєчасності, достовірності та повноти нарахування та сплати окремих податків і зборів. Одним з основних факторів, що негативно позначаються на результативності податкового адміністрування, а відповідно наповненні бюджету, залишається тіньова економіка, яка стала невід'ємною детермінантою суспільного життя в Україні.

Тіньова економіка негативно впливає на всі сфери: економічну, соціальну, політичну, правову, міжнародну та являє собою реальну загрозу демократизації суспільних відносин та національній безпеці. Значну частину тіньової економіки становить ухилення від сплати податків. Зменшити масштаби цього явища можна шляхом формування такої податкової системи, яка б спонукала платників податків сумлінно виконувати свій податковий обов'язок, а не навпаки.

Податковий період – це період часу, з урахуванням якого відбувається обчислення та сплата окремих видів податків та зборів. Податковим періодом може бути: календарний рік, календарне півріччя, календарний квартал, календарний місяць та календарний день. Базовий податковий період – це період, за який платник податків зобов'язаний здійснювати розрахунки податків, подавати податкові декларації та сплачувати до бюджету суми податків та зборів, крім випадків, коли контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму податкового зобов'язання.

Об'єктом оподаткування можуть бути майно, товари, дохід (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції з постачання товарів (робіт, послуг) та інші об'єкти, визначені податковим законодавством, з наявністю яких податкове законодавство пов'язує

виникнення у платника податкового обов'язку. Іншою категорією безпосередньо пов'язаною з об'єктом оподаткування є податкова база. Саме вона істотно впливає на розмір податкового зобов'язання, оскільки представляє собою фізичний, вартісний чи інший характерний вираз об'єкта оподаткування, до якого застосовується податкова ставка. Важливе місце в податковій системі займає податкова ставка як з юридичної, так і з економічної точки зору. Вона є законодавчо визначеним розміром податкового платежу, що встановлюється на одиницю оподаткування.

Податкова ставка зумовлює і забезпечує принцип рівності оподаткування всіх платників податку, тому що обов'язкова для всіх, хто не має пільг по податках. Теоретичний зміст оптимізації податкових ставок полягає в досягненні відносної рівності між податковими функціями: фіскальною і регулюючою. Градація податкових ставок представляє собою важливу частину податкового регулювання. Даний процес базується на їх економічному обґрунтуванні з метою оптимізації державних видатків бюджетів всіх рівнів, приведення їх у відповідність з можливостями реальної економіки, виключення інфляційної складової при розрахунках ВВП, емісійних методів збільшення доходів бюджету, що призводить до штучного росту показника ВВП.

Важливе значення для застосування податкових ставок має їх розмір. Якщо ставка занадто висока, то у платника податку знижуються стимули до збільшення доходу, обсягів діяльності і з'являється бажання зменшити базу оподаткування і тим самим зменшити розмір сплати податку. Хоча очевидним є і те, що при низьких ставках оподаткування держава отримуватиме відносно невеликі податкові надходження, а це є негативним для бюджету. Спрощені технології оподаткування застосовуються для оподаткування окремих видів підприємницької діяльності або окремих підприємницьких структур і ніколи не поширюються на всіх платників податків.

Податковий Кодекс України містить такі положення:

1.1. Податковий кодекс України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх **адміністрування**, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час **адміністрування** податків та зборів, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

14.1.1⁻¹. **адміністрування** податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі - єдиний внесок) та інших платежів відповідно до законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи (далі - податків, зборів, платежів) - це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організовують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне

обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом;

РОЗДІЛ II. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ, ПЛАТЕЖІВ

• ГЛАВА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

• ГЛАВА 2. ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ

• ГЛАВА 3. ПОДАТКОВІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

• ГЛАВА 4. ВИЗНАЧЕННЯ СУМИ ПОДАТКОВИХ ТА/АБО ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПЛАТНИКА ПОДАТКІВ, ПОРЯДОК ЇХ СПЛАТИ ТА ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ

• ГЛАВА 5. ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ

• ГЛАВА 6. ОБЛІК ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

• ГЛАВА 7. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ

• ГЛАВА 8. ПЕРЕВІРКИ

• ГЛАВА 9. ПОГАШЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

• ГЛАВА 10. ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ ТА ПОГАШЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ ЗА ЗАПИТАМИ КОМПЕТЕНТНИХ ОРГАНІВ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ

• ГЛАВА 11. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

• ГЛАВА 12. ПЕНЯ

Стаття 19⁻¹. Функції контролюючих органів

• 19⁻¹.1.1. здійснюють **адміністрування** податків, зборів, платежів, у тому числі проводять відповідно до законодавства перевірки та звірки платників податків;

• 19⁻¹.1.41. організовує інформаційно-аналітичне забезпечення та організовує автоматизацію процесів **адміністрування** контролюючими органами;

• 19⁻¹.2.1. організовують та здійснюють ведення обліку і **адміністрування** мита, акцизного податку, податку на додану вартість, інших податків, які відповідно до податкового, митного та іншого законодавства справляються у зв'язку із ввезенням (пересиланням) товарів на митну територію України або територію вільної митної зони або вивезенням (пересиланням) товарів з митної території України або території вільної митної зони, забезпечують контроль за своєчасністю, достовірністю, повнотою їх нарахування та сплати у повному обсязі платниками податків до відповідного бюджету під час переміщення товарів через митний кордон України та після завершення операцій з митного контролю та митного оформлення.

ТЕМА 2. УПРАВЛІНСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТРОЛЬНИХ ОРГАНАХ ЩОДО ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ

1. Необхідність та сутність обліку платників податків.
2. Облік суб'єктів підприємницької діяльності в органах державної реєстрації.
3. Ведення реєстрів платників податків.
4. Інформаційне середовище, що охоплює інформаційне, телекомунікаційне, комп'ютерне, програмне забезпечення, інформаційні технології, мережі персональних електроннооблікових машин (ПЕОМ), бази даних і знань, а також нормативно-правове, методичне, кадрове забезпечення

ГЛАВА 6. ОБЛІК ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Облік платників податків ведеться з метою створення умов для здійснення контролюючими органами контролю за правильністю нарахування, своєчасністю і повнотою сплати податків, нарахованих фінансових санкцій, дотримання податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Взяттю на облік або реєстрації у контролюючих органах підлягають всі платники податків.

Взяття на облік у контролюючих органах юридичних осіб, їх відокремлених підрозділів, у тому числі нерезидентів, зазначених у [пункті 64.5](#) статті 64 цього Кодексу, а також самозайнятих осіб здійснюється незалежно від наявності обов'язку щодо сплати того або іншого податку та збору.

З метою проведення податкового контролю платники податків підлягають реєстрації або взяттю на облік у контролюючих органах за місцезнаходженням юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб, місцем проживання особи (основне місце обліку), а також за місцем розташування (реєстрації) їх підрозділів, рухомого та нерухомого майна, об'єктів оподаткування або об'єктів, які пов'язані з оподаткуванням або через які провадиться діяльність (неосновне місце обліку).

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, може прийняти рішення про зміну основного та неосновного місця обліку великого платника податків, у тому числі визначити, що облік такого платника податків здійснює територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, який здійснює супроводження великих платників податків, та його структурні підрозділи в разі створення.

Об'єктами оподаткування і об'єктами, пов'язаними з оподаткуванням, є майно та дії, у зв'язку з якими у платника податків виникають обов'язки щодо сплати податків та зборів. Такі об'єкти за кожним видом податку та збору визначаються згідно з відповідним розділом цього Кодексу.

Платник податків зобов'язаний стати на облік у відповідних контролюючих органах за основним та неосновним місцем обліку, повідомляти про всі об'єкти оподаткування і об'єкти, пов'язані з

оподаткуванням, контролюючі органи за основним місцем обліку згідно з порядком обліку платників податків.

Заява про взяття на облік платника податків за неосновним місцем обліку подається у відповідний контролюючий орган протягом 10 робочих днів після створення відокремленого підрозділу, реєстрації рухомого чи нерухомого майна чи відкриття об'єкта чи підрозділу, через які провадиться діяльність або які підлягають оподаткуванню.

Взяття на облік платників податків - юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів здійснюється після їх державної реєстрації чи включення відомостей про них до відповідних державних реєстрів на умовах, що визначаються законодавчими актами України, крім випадків, визначених цим Кодексом, коли органами реєстрації є контролюючі органи або коли проведення державної реєстрації платника податків у відповідному статусі законодавством не передбачається.

Всі фізичні особи - платники податків та зборів реєструються у контролюючих органах шляхом включення відомостей про них до Державного реєстру фізичних осіб - платників податків у порядку, визначеному цим Кодексом.

Фізичні особи - підприємці та особи, які мають намір провадити незалежну професійну діяльність, підлягають взяттю на облік як самозайняті особи у контролюючих органах згідно з цим Кодексом.

Облік платників податків у контролюючих органах ведеться за податковими номерами. Податковим номером є:

1) ідентифікаційний код юридичної особи (резидента), відокремленого підрозділу юридичної особи (резидента і нерезидента) в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України;

2) обліковий номер, який присвоюється контролюючими органами у разі взяття на облік:

компаніям, організаціям, утвореним відповідно до законодавства інших держав;

іноземним дипломатичним представництвам та консульським установам, представництвам міжнародних організацій в Україні;

уповноваженим особам за договорами про спільну діяльність, управителям майна за договорами управління майном, інвесторам (операторам) за угодами про розподіл продукції, виконавцям проектів (програм) міжнародної технічної допомоги та представництвам донорських установ в Україні, іншим особам та платникам у разі додаткового взяття їх на облік;

3) реєстраційний номер облікової картки платника податків - фізичної особи.

Порядок визначення податкового номера встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Облік осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та

повідомили про це відповідний контролюючий орган, ведеться за прізвищем, ім'ям, по батькові, серією (за наявності) та номером діючого паспорта громадянина України у формі книжечки або номером діючого паспорта громадянина України у формі картки, що оформлений із застосуванням засобів Єдиного державного демографічного реєстру (далі - серія та номер паспорта). До паспортів громадянина України з числа зазначених осіб вноситься відмітка, що свідчить про наявність права здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта. Така відмітка вноситься:

контролюючими органами - до паспортів громадян України у формі книжечки. Порядок внесення такої відмітки встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики;

органом, що здійснює оформлення паспорта громадянина України у формі картки, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Інформаційна взаємодія між Державним реєстром фізичних осіб - платників податків та Єдиним державним демографічним реєстром щодо обміну відомостями про податковий номер (реєстраційний номер облікової картки платника податків) або право здійснювати платежі за серією (за наявності) та номером паспорта здійснюється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

Контролюючий орган зазначає податковий номер або серію (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) у всіх свідоцтвах, довідках, в інших документах або повідомленнях, що видаються платнику податків або надсилаються йому.

Кожен платник податків зазначає податковий номер або серію (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) в усіх податкових деклараціях (розрахунках, звітах), платіжних інструкціях щодо податків і зборів, у фінансових документах, а також в інших випадках, передбачених законодавством.

Особливості обліку платників податків за окремими податками, а також окремих категорій платників податків устанавлюються відповідними розділами цього Кодексу.

Документи, що подаються платниками податків для взяття на облік у контролюючих органах, перевіряються у порядку, встановленому

центральною владою, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, і в разі виявлення помилок або подання недостовірних відомостей повертаються для виправлення. Платники податків, які не подали протягом 5 календарних днів, наступних за днем отримання повернутих документів, виправлених документів для взяття на облік у контролюючих органах або повторно подали такі документи з помилками, несуть відповідальність відповідно до закону.

Центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, визначаються:

- порядок обліку платників податків і зборів;
- перелік документів, які подаються для взяття на облік платників податків, а також порядок подання таких документів;
- форми заяв, свідоцтв та документів з питань реєстрації та обліку платників податків.

Контролюючі органи забезпечують достовірність даних про платників податків в Єдиному банку даних про платників податків - юридичних осіб та Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків, реєстрі платників податку на додану вартість, реєстрі неприбуткових організацій та інших реєстрах, що формуються та ведуться контролюючими органами згідно з цим Кодексом, їх захист від несанкціонованого доступу, оновлення, архівування та відновлення даних.

Інформація, що збирається, використовується та формується контролюючими органами у зв'язку з обліком платників податків, вноситься до інформаційних баз даних.

З метою постійного забезпечення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб інформацією центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, оприлюднює на єдиному державному реєстраційному веб-порталі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців та громадських формувань та власному офіційному веб-сайті дані про взяття на облік як платників податків юридичних осіб, їх відокремлених підрозділів та самозайнятих осіб не пізніше наступного робочого дня після взяття на облік.

Доступ до зазначених веб-порталу та веб-сайту є безоплатним та вільним.

Зазначені дані містять такі відомості про платника податків:

- податковий номер (для юридичної особи та її відокремленого підрозділу);
- найменування для юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові для фізичної особи;
- місцезнаходження;
- дата та номер запису про взяття на облік;
- найменування та ідентифікаційний код контролюючого органу за основним місцем обліку платника податків;
- відомості про надіслання відповідним контролюючим органом до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та

громадських формувань відомостей у зв'язку з припиненням юридичної особи, що передбачені законодавством.

Для цілей цієї глави датою отримання документів (відомостей, заяв, запитів та інших документів) є:

для поданих у паперовому вигляді - дата надходження до відповідного контролюючого органу;

для поданих у електронному вигляді - час та дата надходження такого електронного документа, що зазначені в електронному повідомленні (квитанції), сформованому програмним забезпеченням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, у форматі, затвердженому в установленому законодавством порядку.

Якщо документ, поданий у електронному вигляді, надійшов пізніше 16 години робочого (операційного) дня, датою його отримання вважається наступний після нього робочий (операційний) день.

Стаття 64. Взяття на облік юридичних осіб та відокремлених підрозділів юридичних осіб

Взяття на облік за основним місцем обліку юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів як платників податків та зборів у контролюючих органах здійснюється на підставі відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, наданих згідно із [Законом України](#) "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань", у день отримання зазначених відомостей контролюючими органами.

Дані про взяття на облік юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів як платників податків і зборів у контролюючих органах передаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань у день взяття на облік юридичної особи та/або відокремленого підрозділу юридичної особи в порядку, встановленому Міністерством юстиції України та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Взяття на облік за основним місцем обліку платників податків - юридичних осіб та відокремлених підрозділів юридичних осіб, для яких законом установлені особливості їх державної реєстрації та які не включаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, здійснюється у день отримання відповідної заяви, яку платник податків зобов'язаний подати у десятиденний строк після державної реєстрації (легалізації, акредитації чи засвідчення факту створення іншим способом).

Взяття на облік юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів як платників податків і зборів у контролюючих органах згідно з [пунктом 64.1](#) цієї статті підтверджується відомостями, оприлюдненими на порталі електронних сервісів відповідно до [Закону України](#) "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань".

У разі взяття на облік юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів як платників податків і зборів у контролюючих органах згідно з [пунктом](#)

64.2 цієї статті цим юридичним особам та відокремленим підрозділам юридичних осіб не пізніше наступного робочого дня з дня взяття на облік за основним місцем обліку надсилається (видається) довідка про взяття на облік.

Військові частини зобов'язані протягом 10 календарних днів після реєстрації військової частини як суб'єкта господарювання стати на облік у контролюючому органі за місцем своєї дислокації згідно із пунктом 64.2 цієї статті.

Нерезиденти (іноземні юридичні компанії, організації), які здійснюють в Україні діяльність через відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва, або придбавають нерухоме майно або отримують майнові права на таке майно в Україні, або відкривають рахунки в банках України (крім кореспондентських рахунків, що відкриваються банкам-нерезидентам), в інших фінансових установах, у небанківських надавачах платіжних послуг, або відкривають електронні гаманці в емітентах електронних грошей відповідно до статті 64 Закону України "Про платіжні послуги", або набувають право власності на інвестиційний актив, визначений абзацами третім - шостим підпункту "е" підпункту 141.4.1 пункту 141.4 статті 141 цього Кодексу, в іншого нерезидента, який не має постійного представництва в Україні, зобов'язані стати на облік у контролюючих органах.

Взяття на облік у контролюючому органі нерезидента здійснюється при настанні першої із подій, визначеної в абзаці першому цього пункту, не пізніше наступного робочого дня з дня надходження від нерезидента відповідної заяви, яку він зобов'язаний подати:

у десятиденний строк після акредитації (реєстрації, легалізації) на території України відокремленого підрозділу - до контролюючого органу за місцезнаходженням відокремленого підрозділу;

до придбання нерухомого майна або отримання майнових прав на таке майно в Україні - до контролюючого органу за місцезнаходженням нерухомого майна;

до відкриття рахунку/електронного гаманця в Україні - до контролюючого органу за місцезнаходженням установи (відділення) банку, іншої фінансової установи, небанківського надавача платіжних послуг/емітента електронних грошей, в яких відкривається рахунок/електронний гаманець;

до дати здійснення першої оплати за інвестиційний актив, що придбавається, - до контролюючого органу за місцезнаходженням української юридичної особи, акції, корпоративні права якої формують вартість інвестиційного активу, що є предметом такого правочину.

До заяви додаються копії таких документів (з пред'явленням оригіналів):

витягу з відповідного бізнес-реєстру (торговельного, банківського або іншого реєстру, в якому фіксується факт державної реєстрації компанії, організації), виданого в країні реєстрації іноземної компанії, організації та легалізованого в установленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною

Радою України, що супроводжується нотаріально засвідченим перекладом українською мовою;

документа, що підтверджує присвоєння ідентифікаційного (реєстраційного, облікового) номера (коду) нерезидента в країні його реєстрації, якщо у витягу з відповідного бізнес-реєстру не зазначені відомості про такий номер (код), що супроводжується нотаріально засвідченим перекладом українською мовою;

документа, яким підтверджуються повноваження представника нерезидента. У разі якщо такий документ виданий в країні реєстрації нерезидента, він повинен бути легалізований в установленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та супроводжуватися нотаріально засвідченим перекладом українською мовою;

документа про акредитацію (реєстрацію, легалізацію) відокремленого підрозділу іноземної компанії, організації на території України, якщо нерезидент здійснює в Україні діяльність через відокремлений підрозділ.

У разі акредитації (реєстрації, легалізації) на території України відокремленого підрозділу іноземної компанії, організації, у тому числі постійного представництва, одночасно із взяттям на облік нерезидента здійснюється взяття на облік відокремленого підрозділу такого нерезидента.

У разі встановлення контролюючим органом за результатами податкового контролю ознак ведення нерезидентом господарської діяльності на території України, зазначеної в абзацах третьому - п'ятому цього пункту, без взяття на податковий облік нерезидента, зокрема здійснення резидентом діяльності в інтересах нерезидента через відокремлені підрозділи, у тому числі, що має ознаки постійного представництва, контролюючим органом призначається перевірка такої діяльності. Порядок проведення перевірки для цілей цього пункту визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, з урахуванням особливостей, визначених цим Кодексом.

Якщо перевіркою встановлено ведення нерезидентом діяльності через відокремлені підрозділи, у тому числі постійне представництво в Україні без взяття на податковий облік, контролюючий орган складає акт перевірки, який надсилається нерезиденту в порядку, визначеному [пунктом 86.13](#) статті 86 цього Кодексу. На підставі акта перевірки контролюючим органом може бути прийнято рішення про взяття на облік такого нерезидента в Україні без заяви нерезидента та отримання заперечення до акта перевірки.

У разі реєстрації особи-нерезидента як платника податку на додану вартість відповідно до [пункту 208^{-1.2}](#) статті 208⁻¹ цього Кодексу одночасно автоматично здійснюється взяття на облік такої особи-нерезидента.

Порядок взяття на облік нерезидентів у контролюючих органах встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

[Порядок](#) повідомлення нерезидентів про взяття на облік як платників податків встановлюється Кабінетом Міністрів України.

На обліку у контролюючих органах повинні перебувати угоди про розподіл продукції, договори управління майном (крім договорів щодо операцій, визначених у другому реченні [абзацу другого підпункту 5](#) пункту 180.1 статті 180 цього Кодексу) та договори про спільну діяльність на території України без створення юридичних осіб, на які поширюються особливості податкового обліку та оподаткування діяльності за такими договорами (угодами), визначені цим Кодексом.

У контролюючих органах не обліковуються договори про спільну діяльність, на які не поширюються особливості податкового обліку та оподаткування спільної діяльності, визначені цим Кодексом. Кожен учасник таких договорів перебуває на обліку у контролюючих органах та виконує обов'язки платника податків самостійно.

Взяття на облік договору або угоди здійснюється шляхом додаткового взяття на облік управителя майна, учасника договору про спільну діяльність або угоди про розподіл продукції як платника податків - відповідального за утримання та внесення податків до бюджету під час виконання договору або угоди.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, визначає порядок обліку платників податків у контролюючих органах та [порядок формування Реєстру великих платників податків](#) на відповідний рік з урахуванням критеріїв, визначених цим Кодексом для великих платників податків.

У разі включення платника податків до Реєстру великих платників податків на нього поширюються особливості, визначені цим Кодексом для великих платників податків.

Після включення платника податків до Реєстру великих платників податків та отримання повідомлення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, про таке включення платник податків зобов'язаний стати на облік за основним місцем обліку в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, який здійснює супроводження великих платників податків, з початку податкового періоду (календарного року), на який сформовано Реєстр, та за неосновним місцем обліку в такому територіальному органі центрального органу виконавчої влади або його структурних підрозділах щодо наявних у межах населеного пункту за місцезнаходженням територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, який здійснює супроводження великих платників податків, об'єктів оподаткування або об'єктів, які пов'язані з оподаткуванням за переліком, визначеним центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, або через які провадиться діяльність такого великого платника податків.

Щодо великих платників податків, які самостійно не стали на облік у територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, який здійснює супроводження великих

платників податків, або його структурних підрозділах, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, приймає рішення про зміну основного та неосновного місця обліку таких великих платників податків та переведення їх на облік у територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, який здійснює супроводження великих платників податків, або його структурні підрозділи.

У разі прийняття рішення про переведення великого платника податків на облік у територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, який здійснює супроводження великих платників податків, чи інший контролюючий орган, відповідні контролюючі органи зобов'язані протягом 20 календарних днів після прийняття такого рішення здійснити взяття на облік/зняття з обліку такого платника податків.

Великий платник податків, щодо якого центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, прийнято рішення про переведення на облік у контролюючий орган, що здійснює супроводження великих платників податків, чи інший контролюючий орган, після взяття його на облік за новим місцем обліку зобов'язаний сплачувати податки за місцем попереднього обліку у контролюючих органах, а подавати податкову звітність та виконувати інші обов'язки, передбачені цим Кодексом, за новим місцем обліку.

Стаття 65. Облік самозайнятих осіб

Взяття на облік фізичних осіб - підприємців (крім тих, що набули статусу електронного резидента (е-резидента) у контролюючих органах здійснюється за податковою адресою на підставі відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців (крім тих, що набули статусу електронного резидента (е-резидента) та громадських формувань, наданих державним реєстратором згідно із [Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань"](#).

Облік самозайнятих осіб здійснюється шляхом внесення до Державного реєстру фізичних осіб - платників податків (далі - Державний реєстр) записів про державну реєстрацію або припинення підприємницької діяльності, незалежної професійної діяльності, перереєстрацію, постановку на облік, зняття з обліку, внесення змін стосовно самозайнятої особи, а також вчинення інших дій, які передбачені Порядком обліку платників податків, зборів.

Для взяття на облік фізичної особи, яка має намір провадити незалежну професійну діяльність, така особа повинна подати заяву та документи особисто (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) або через уповноважену особу до контролюючого органу за місцем постійного проживання.

Контролюючий орган відмовляє в розгляді документів, поданих для взяття на облік особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність, у разі:

наявності обмежень на провадження незалежної професійної діяльності, встановлених законодавством;

коли документи подані за неналежним місцем обліку;

коли документи не відповідають встановленим вимогам, подані не в повному обсязі або коли зазначені в різних документах відомості є взаємно невідповідними;

коли фізична особа вже взята на облік як самозайнята особа;

неподання для реєстрації особою, яка має намір провадити незалежну професійну діяльність, свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на провадження незалежної професійної діяльності.

Після усунення причин, що були підставою для відмови у взятті на облік самозайнятої особи, фізична особа може повторно подати документи для взяття на облік.

Взяття на облік самозайнятої особи здійснюється контролюючим органом у день отримання відповідних відомостей від державного реєстратора (для фізичних осіб - підприємців) або прийняття заяви (для осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність).

Дані про взяття на облік фізичної особи - підприємця передаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань у день взяття на облік у порядку, встановленому Міністерством юстиції України та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Взяття на облік фізичної особи - підприємця підтверджується відомостями, оприлюдненими на порталі електронних сервісів, відповідно до [Закону України](#) "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань".

Видача та заміна довідки про взяття на облік платника податків здійснюється безоплатно.

Фізичній особі, яка провадить незалежну професійну діяльність, довідка про взяття на облік платника податків видається контролюючим органом із зазначенням строку, якщо такий строк вказаний у свідоцтві про реєстрацію чи іншому документі (дозволі, сертифікаті тощо), що підтверджує право фізичної особи на провадження незалежної професійної діяльності.

Довідка про взяття на облік самозайнятої особи втрачає чинність з моменту виникнення змін у даних про фізичну особу, які зазначаються у такій довідці, та підлягає заміні у контролюючому органі.

Якщо фізична особа зареєстрована як підприємець та при цьому така особа провадить незалежну професійну діяльність, така фізична особа обліковується у контролюючих органах як фізична особа - підприємець з ознакою провадження незалежної професійної діяльності.

Внесення до Державного реєстру запису про припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця чи незалежної професійної діяльності фізичної особи здійснюється у разі:

внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань запису про державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця - з дати

державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця;

припинення або зупинення незалежної професійної діяльності або зміни організаційної форми відповідної діяльності з незалежної (індивідуальної) на іншу - з дати прийняття уповноваженим органом відповідного рішення або іншої дати, визначеної законом, що регулює реєстрацію відповідної незалежної професійної діяльності, датою припинення, зупинення або зміни організаційної форми відповідної діяльності з незалежної (індивідуальної) на іншу;

закінчення строку дії свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо) - з дати закінчення такого строку;

анулювання чи скасування згідно із законодавством свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на провадження незалежної професійної діяльності, або скасування реєстраційної дії щодо державної реєстрації фізичної особи підприємцем - з дати такого анулювання чи скасування.

Державна реєстрація (реєстрація) припинення підприємницької чи незалежної професійної діяльності фізичної особи або внесення до Державного реєстру запису про припинення такої діяльності фізичною особою не припиняє її зобов'язань, що виникли під час провадження підприємницької чи незалежної професійної діяльності, та не змінює строків, порядків виконання таких зобов'язань та застосування штрафних санкцій і нарахування пені за їх невиконання.

У разі якщо після внесення до Державного реєстру запису про припинення підприємницької чи незалежної професійної діяльності фізична особа продовжує провадити таку діяльність, вважається, що вона розпочала таку діяльність без взяття її на облік як самозайнятої особи.

Державна реєстрація (реєстрація) припинення підприємницької чи незалежної професійної діяльності фізичної особи або внесення до Державного реєстру запису про припинення такої діяльності фізичною особою не припиняє її зобов'язань, що виникли під час провадження підприємницької чи незалежної професійної діяльності, та не змінює строків, порядків виконання таких зобов'язань та застосування санкцій за їх невиконання.

У разі коли після внесення до Державного реєстру запису про припинення підприємницької чи незалежної професійної діяльності фізична особа продовжує провадити таку діяльність, вважається, що вона розпочала таку діяльність без взяття її на облік як самозайнятої особи.

Стаття 66 Податкового Кодексу України визначає внесення змін до облікових даних платників податків, крім фізичних осіб, які не зареєстровані підприємцями та не провадять незалежну професійну діяльність. Його підставами є:

інформація органів державної реєстрації;

інформація банків, інших фінансових установ, небанківських надавачів платіжних послуг про відкриття (закриття) рахунків платників податків та

інформація емітентів електронних грошей про відкриття (закриття) електронних гаманців платників податків;

документально підтверджена інформація, що надається платниками податків;

інформація суб'єктів інформаційного обміну, уповноважених вчиняти будь-які реєстраційні дії стосовно платника податків;

рішення суду, що набрало законної сили;

дані перевірок платників податків.

Внесення змін до облікових даних платників податків здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

У разі проведення державної реєстрації зміни місцезнаходження або місця проживання платника податків, внаслідок якої змінюється контролюючий орган, в якому на обліку перебуває платник податків, а також у разі зміни податкової адреси платника податків, контролюючими органами за попереднім та новим місцезнаходженням (місцем проживання) платника податків проводяться процедури відповідно зняття з обліку/взяття на облік такого платника податків.

Підставою для зняття з обліку платника податків в одному контролюючому органі і взяття на облік в іншому є надходження хоча б до одного з цих органів даних, що свідчать про належну державну реєстрацію таких змін органами державної реєстрації.

У такому разі платник податків, визначений у [пункті 64.2 статті 64](#) цього Кодексу, зобов'язаний подати контролюючому органу за новим місцезнаходженням відповідну заяву у десятиденний строк від дня реєстрації зміни місцезнаходження (місця проживання) згідно з порядком обліку платників податків. У разі неподання такої заяви протягом 10 календарних днів платник податків або посадові особи платника податків несуть відповідальність відповідно до закону.

Платники податків - юридичні особи та їх відокремлені підрозділи зобов'язані подати контролюючому органу відомості стосовно осіб, відповідальних за ведення бухгалтерського та/або податкового обліку юридичної особи, її відокремлених підрозділів, у 10-денний строк з дня взяття на облік чи виникнення змін у облікових даних платників податків, шляхом подання заяви у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику. Відповідальність за неподання такої інформації визначається цим Кодексом.

У разі виникнення змін у даних або внесення змін до документів, що подаються для взяття на облік згідно з цією главою, крім змін, які вносяться до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, та змін, про які платник податків повідомив за основним місцем обліку, платник податків зобов'язаний подати контролюючому органу, в якому він обліковується, уточнені документи протягом 10 календарних днів з дня внесення змін до зазначених документів.

Стаття 67 Податкового Кодексу України визначає підстави та порядок зняття з обліку у контролюючих органах юридичних осіб, їх відокремлених підрозділів та самозайнятих осіб. Ними є:

повідомлення чи документальне підтвердження державного реєстратора чи іншого органу державної реєстрації про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи, відокремленого підрозділу юридичної особи;

наявність хоча б однієї з підстав, визначених [пунктом 65.10](#) статті 65 цього Кодексу для самозайнятої особи.

Контролюючі органи в установленому законом порядку мають право звертатися до суду про винесення судового рішення щодо:

припинення юридичних осіб або підприємницької діяльності фізичних осіб - підприємців;

скасування державної реєстрації припинення юридичних осіб або підприємницької діяльності фізичних осіб - підприємців;

скасування державної реєстрації змін до установчих документів.

У разі припинення юридичної особи її відокремлені підрозділи підлягають зняттю з обліку в контролюючих органах.

Порядок зняття з обліку у контролюючих органах юридичних осіб, їх відокремлених підрозділів та самозайнятих осіб встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Договори про спільну діяльність, договори управління майном та угоди про розподіл продукції знімаються з обліку у контролюючих органах після їх припинення, розірвання, закінчення строку дії чи після досягнення мети, для якої вони були укладені, визнання їх недійсними у судовому порядку, а також у разі втрати ознак платника податку, які визначені цим Кодексом.

Нерезиденти, визначені у [пункті 64.5](#) статті 64 цього Кодексу, знімаються з обліку у контролюючих органах після відчуження нерухомого майна та/або закриття всіх рахунків/електронних гаманців у банках, інших фінансових установах, небанківських надавачах платіжних послуг, емітентах електронних грошей та/або закриття на території України відокремлених підрозділів, у тому числі постійних представництв, за умови відсутності на території України інших об'єктів оподаткування та об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням.

Порядок зняття з обліку нерезидентів у контролюючих органах встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

У разі анулювання реєстрації особи-нерезидента як платника податку на додану вартість відповідно до [пункту 208^{-1.3}](#) статті 208⁻¹ цього Кодексу одночасно автоматично здійснюється зняття з обліку такої особи-нерезидента.

Особа-нерезидент, у якої на дату анулювання реєстрації як платника податку на додану вартість відповідно до [пункту 208^{-1.3}](#) статті 208⁻¹ цього Кодексу наявний податковий борг або не виконані податкові зобов'язання, автоматично знімається з обліку після погашення боргу та виконання зобов'язань, визначених цим Кодексом.

Стаття 68 Податкового Кодексу України визначає, що інформація подається для обліку платників податків органами державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та іншими органами

Технічний адміністратор Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань в день проведення реєстраційної дії повинен передати до інформаційних систем контролюючих органів відомості, документи, запити, передбачені [Законом України](#) "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань".

Органи, що ведуть облік або реєстрацію рухомого майна та інших активів, які є об'єктом оподаткування, зобов'язані повідомляти про власників та/або користувачів такого рухомого майна та інших активів, розміщених на відповідній території, або про транспортні засоби, зареєстровані у цих органах, та їх власників контролюючі органи за своїм місцезнаходженням щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця. [Порядок](#) такого повідомлення встановлює Кабінет Міністрів України.

Державні органи повинні подавати контролюючим органам іншу інформацію у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими нормативно-правовими актами України.

Стаття 69 Податкового Кодексу України встановлює вимоги до відкриття та закриття рахунків платників податків у банках, інших фінансових установах, небанківських надавачах платіжних послуг та електронних гаманців в емітентах електронних грошей, електронними гаманцями

Банки, інші фінансові установи, небанківські надавачі платіжних послуг, емітенти електронних грошей відкривають відповідні рахунки/електронні гаманці, передбачені законодавством України, платникам податків - юридичним особам (резидентам і нерезидентам) незалежно від організаційно-правової форми, відокремленим підрозділам та представництвам юридичних осіб, для яких законом установлені особливості їх державної реєстрації та які не включаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, фізичним особам, які провадять незалежну професійну діяльність, за наявності документів, виданих контролюючими органами, що підтверджують взяття їх на облік у таких органах, або виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (для осіб, взяття на облік яких у контролюючих органах здійснюється на підставі відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, наданих державним реєстратором згідно із [Законом України](#) "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань") чи інформації з цього реєстру, отриманої банком, іншою фінансовою установою, небанківським надавачем платіжних послуг, емітентом електронних грошей відповідно до закону, із зазначенням даних про взяття на облік у контролюючих органах як платника податків.

Банки, інші фінансові установи, небанківські надавачі платіжних послуг, емітенти електронних грошей зобов'язані надіслати повідомлення про відкриття або закриття рахунку/електронного гаманця платника податків - юридичної особи (резидента і нерезидента), у тому числі відкритого через його відокремлені підрозділи, чи самозайнятої фізичної особи до контролюючого органу, в якому обліковується платник податків, у день відкриття/закриття рахунку/електронного гаманця.

У разі відкриття або закриття рахунка платника податків - банку, у тому числі відкритого через його відокремлені підрозділи, повідомлення надсилається в порядку, визначеному цим пунктом, лише в разі відкриття або закриття кореспондентського рахунка.

У разі відкриття або закриття власного кореспондентського рахунка банки зобов'язані надіслати повідомлення до контролюючого органу, в якому обліковуються, в строки, визначені цим пунктом.

Контролюючий орган не пізніше наступного робочого дня з дня отримання повідомлення від банку, іншої фінансової установи, небанківського надавача платіжних послуг, емітента електронних грошей про відкриття рахунку/електронного гаманця зобов'язаний направити повідомлення про взяття рахунку/електронного гаманця на облік або про відмову у взятті контролюючим органом рахунку/електронного гаманця на облік із зазначенням підстав у порядку, визначеному цим Кодексом.

Якщо контролюючий орган протягом строку, встановленого абзацом першим цього пункту, не направив повідомлення про відмову у взятті рахунку/електронного гаманця на облік, такий рахунок/електронний гаманець вважається взятим на облік у контролюючому органі за мовчазною згодою - у час та дату отримання відповідною установою повідомлення (квитанції) контролюючого органу про підтвердження факту прийняття повідомлення до оброблення згідно з порядком подання повідомлень, встановленим відповідно до пункту 69.5 цієї статті.

Датою початку видаткових операцій за рахунком/електронним гаманцем платника податків, визначеного пунктом 69.1 цієї статті (крім банку), у банках, інших фінансових установах, небанківських надавачах платіжних послуг, емітентах електронних грошей є дата отримання банком або іншою фінансовою установою, небанківським надавачем платіжних послуг, емітентом електронних грошей повідомлення контролюючого органу про взяття рахунку/електронного гаманця на облік у контролюючих органах або дата, визначена як дата взяття на облік у контролюючому органі за мовчазною згодою згідно з абзацом другим пункту 69.3 цієї статті.

Порядок подання та форма і зміст повідомлень про відкриття/закриття рахунків/електронних гаманців платників податків у банках, інших фінансових установах, небанківських надавачах платіжних послуг, емітентах електронних грошей, перелік підстав для відмови контролюючих органів у взятті рахунків/електронних гаманців на облік визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну

фінансову політику, за погодженням з відповідними державними органами, які регулюють діяльність фінансових установ.

Фізичні особи - підприємці та особи, які провадять незалежну професійну діяльність, зобов'язані повідомляти про свій статус банки, інші фінансові установи, небанківських надавачів платіжних послуг, емітентів електронних грошей, в яких такі особи відкривають рахунки/електронні гаманці.

Відповідно до статті 70 Податкового Кодексу України до Державного реєстру фізичних осіб - платників податків вноситься інформація про осіб, які є: громадянами України; іноземцями та особами без громадянства, які постійно проживають в Україні; іноземцями та особами без громадянства, які не мають постійного місця проживання в Україні, але відповідно до законодавства зобов'язані сплачувати податки в Україні або є засновниками юридичних осіб, створених на території України, або набули статусу електронного резидента (е-резидента).

Облік фізичних осіб - платників податків, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган, ведеться в окремому реєстрі Державного реєстру за прізвищем, ім'ям, по батькові та серією і номером паспорта без використання реєстраційного номера облікової картки.

До облікової картки фізичної особи - платника податків та повідомлення (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) вноситься така інформація:

- прізвище, ім'я та по батькові;
- дата народження;
- місце народження (країна, область, район, населений пункт);
- місце проживання, а для іноземних громадян - також громадянство;
- серія, номер свідоцтва про народження, паспорта (аналогічні дані іншого документа, що посвідчує особу), ким і коли виданий;
- унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (у разі внесення інформації про особу до Єдиного державного демографічного реєстру).

До інформаційної бази Державного реєстру включаються такі дані про фізичних осіб:

- джерела отримання доходів;
- об'єкти оподаткування;
- сума нарахованих та/або отриманих доходів;
- сума нарахованих та/або сплачених податків;
- інформація про податкову знижку та податкові пільги платника податків;

унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі на підставі даних розпорядника такого реєстру, наданих у порядку інформаційної взаємодії відповідно до законодавства.

До Державного реєстру вносяться відомості про державну реєстрацію, реєстрацію та взяття на облік фізичних осіб - підприємців і осіб, які провадять незалежну професійну діяльність. Такі відомості включають:

дати, номери записів, свідоцтв та інших документів, а також підстави державної реєстрації, реєстрації та взяття на облік, припинення підприємницької чи незалежної професійної діяльності, інші реєстраційні дані;

інформацію про державну реєстрацію, реєстрацію та взяття на облік змін у даних про особу, заміну чи продовження дії довідок про взяття на облік;

місце провадження діяльності, телефони та іншу додаткову інформацію для зв'язку з фізичною особою - підприємцем чи особою, яка здійснює незалежну професійну діяльність;

види діяльності;

громадянство та номер, що використовується під час оподаткування в країні громадянства, - для іноземців;

системи оподаткування із зазначенням періодів її дії.

Фізична особа - платник податків незалежно від віку (як резидент, так і нерезидент), для якої раніше не формувалася облікова картка платника податків та яка не включена до Державного реєстру, зобов'язана особисто або через законного представника чи уповноважену особу подати відповідному контролюючому органу облікову картку фізичної особи - платника податків, яка є водночас заявою для реєстрації в Державному реєстрі, та пред'явити документ, що посвідчує особу.

Облікова картка фізичної особи - платника податків може бути подана в електронній формі засобами електронних комунікацій з дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг, електронного документообігу, надання публічних (електронних публічних) послуг.

Подання іноземцем заяви на набуття статусу електронного резидента (е-резидента) прирівнюється до особистого подання до відповідного контролюючого органу облікової картки фізичної особи - платника податків та заяви для реєстрації в Державному реєстрі.

Фізична особа - платник податків, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, зобов'язана особисто подати відповідному контролюючому органу повідомлення та документи для забезпечення її обліку за прізвищем, ім'ям, по батькові і серією та номером паспорта, а також пред'явити паспорт.

Фізична особа подає облікову картку фізичної особи - платника податків або повідомлення (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) до контролюючого органу за своєю податковою адресою, а фізична особа, яка не має постійного місця проживання в Україні, - контролюючого органу за місцем отримання доходів або за місцезнаходженням іншого об'єкта оподаткування.

Для заповнення облікової картки фізичної особи - платника податків використовуються дані документа, що посвідчує особу. Для заповнення повідомлення (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) використовуються дані паспорта.

Форма облікової картки фізичної особи - платника податків та повідомлення (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) і порядок їх подання встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Фізична особа несе відповідальність згідно із законом за достовірність інформації, що подається для реєстрації у Державному реєстрі.

Органи державної реєстрації актів цивільного стану, органи, що здійснюють реєстрацію фізичних осіб зобов'язані подавати відповідним контролюючим органам інформацію щодо зміни даних, які включаються до облікової картки фізичної особи - платника податків, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця.

Порядок подання такої інформації та взаємодії суб'єктів інформаційних відносин визначається Кабінетом Міністрів України.

Фізичні особи - платники податків зобов'язані подавати контролюючим органам відомості про зміну даних, які вносяться до облікової картки або повідомлення (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків і мають відмітку у паспорті), протягом місяця з дня виникнення таких змін шляхом подання відповідної заяви за формою та у порядку, визначеними центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Про проведення державної реєстрації фізичної особи - платника податків у Державному реєстрі та внесення змін до даних, які містяться у Державному реєстрі, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, інформує територіальний орган:

за місцем обліку фізичної особи;

за місцем проживання фізичної особи;

за місцем отримання доходів чи місцезнаходженням іншого об'єкта оподаткування фізичної особи.

За зверненням платника податків, його законного представника або уповноваженої особи контролюючий орган видає документ, що засвідчує реєстрацію у Державному реєстрі, крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті.

У такому документі зазначається реєстраційний номер облікової картки платника податків.

Порядок формування реєстраційного номера облікової картки платника податків визначається та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Форма документа і порядок його видачі встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Підтвердженням достовірності реєстраційного номера облікової картки платника податків є документ, що засвідчує реєстрацію особи у Державному реєстрі (картка платника податків), або дані про реєстраційний номер облікової картки платника податків з Державного реєстру, внесені до паспорта громадянина України або свідоцтва про народження.

Особа за власним вибором пред'являє один із зазначених документів для надання даних про реєстраційний номер облікової картки платника податків.

Особа може пред'явити копію документа, що засвідчує реєстрацію особи в Державному реєстрі, у тому числі і в електронному вигляді, за умов наявності в одержувача інформації технічної можливості здійснити перевірку відповідності реєстраційних даних фізичної особи даним Державного реєстру в електронній формі інформаційно-телекомунікаційними засобами з використанням засобів технічного та криптографічного захисту інформації відповідно до вимог законодавства з питань захисту інформації.

Контролюючим органом за місцем проживання фізичної особи - платника податків на прохання такої особи до паспорта можуть бути внесені (сьома, восьма або дев'ята сторінки) дані про реєстраційний номер облікової картки платника податків з Державного реєстру.

У разі виявлення недостовірних даних або помилок у поданій обліковій картці або повідомленні (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) фізичній особі може бути відмовлено у реєстрації та/або внесенні відмітки до паспорта або продовжено строк реєстрації.

Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) використовуються органами державної влади та органами місцевого самоврядування, юридичними особами незалежно від організаційно-правових форм, включаючи Національний банк України, банки, інші фінансові установи, небанківських надавачів платіжних послуг, емітентів електронних грошей, біржі, особами, які провадять незалежну професійну діяльність, фізичними особами - підприємцями, а також фізичними особами в усіх документах, які містять інформацію про об'єкти оподаткування фізичних осіб або про сплату податків, зокрема у разі:

виплати доходів, з яких утримуються податки згідно із законодавством України. Фізичні особи зобов'язані подавати інформацію про реєстраційний

номер облікової картки юридичним та фізичним особам, що виплачують їм доходи;

укладення цивільно-правових договорів, предметом яких є об'єкти оподаткування та щодо яких виникають обов'язки щодо сплати податків і зборів;

відкриття рахунків у банках, інших фінансових установах, небанківських надавачах платіжних послуг, електронних гаманців в емітентах електронних грошей, а також у платіжних інструкціях під час здійснення фізичними особами безготівкових розрахунків;

заповнення фізичними особами, визначеними у [пункті 70.1](#) цієї статті, митних декларацій під час перетину митного кордону України;

сплати фізичними особами податків і зборів;

проведення державної реєстрації фізичних осіб - підприємців або видачі таким особам спеціальних дозволів (ліцензій тощо) на провадження деяких видів господарської діяльності, а також реєстрації незалежної професійної діяльності;

реєстрації майна та інших активів фізичних осіб, що є об'єктом оподаткування, або прав на нього;

подання контролюючим органам декларацій про доходи, майно та інші активи;

реєстрації транспортних засобів, що переходять у власність фізичних осіб;

оформлення фізичним особам пільг, субсидій та інших соціальних виплат з державних цільових фондів;

в інших випадках, визначених законами України та іншими нормативно-правовими актами.

Документи, пов'язані з проведенням операцій, передбачених [пунктом 70.12](#) цієї статті, які не мають реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії (за наявності) та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті), вважаються оформленими з порушенням вимог законодавства України.

Контролюючий орган зазначає реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) у всіх повідомленнях, що надсилаються йому.

Кожен платник податків зазначає реєстраційний номер своєї облікової картки платника податків або серію (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають

відмітку у паспорті) в усіх звітних або інших документах, а також в інших випадках, передбачених законодавством України.

Відомості з Державного реєстру:

використовуються контролюючими органами виключно для здійснення контролю за дотриманням податкового законодавства України;

є інформацією з обмеженим доступом, крім відомостей про взяття на облік фізичних осіб - підприємців та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність;

передаються до Єдиного державного демографічного реєстру для проведення верифікації даних про фізичних осіб відповідно до частин [четвертої](#) та [сьомої](#) статті 34 Закону України "Про публічні електронні реєстри" в обсягах та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, самозайняті особи, податкові агенти подають безоплатно в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, контролюючим органам за своїм місцезнаходженням або централізовано в електронному вигляді (для органів виконавчої влади) інформацію про фізичних осіб, що пов'язана з реєстрацією таких осіб як платників податків, нарахуванням, сплатою податків і контролем за дотриманням податкового законодавства України, із зазначенням реєстраційних номерів облікових карток платника податків або серії (за наявності) та номера паспорта (для фізичних осіб, які мають відмітку у паспорті про право здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта), зокрема:

органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, юридичні особи та фізичні особи - підприємці, податкові агенти - про дату прийняття на роботу або звільнення з роботи фізичних осіб протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу, а також інформацію, передбачену [статтею 51](#) цього Кодексу;

органи, що здійснюють державну реєстрацію транспортних засобів - про транспортні засоби, щодо яких у фізичних осіб виникає або припиняється право власності, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця;

органи державної реєстрації морських, річкових та повітряних суден - про судна, щодо яких у фізичних осіб виникає або припиняється право власності, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця;

органи державної реєстрації актів цивільного стану - про фізичних осіб, які померли (для закриття облікових карток), а також про зміну фізичними особами прізвища, імені, по батькові, дати і місця народження щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця;

органи, що здійснюють реєстрацію приватної нотаріальної, адвокатської, іншої незалежної професійної діяльності та видають свідоцтва про право на провадження такої діяльності, - про видачу або анулювання реєстраційного посвідчення - у п'ятиденний строк від дня провадження відповідної дії;

органи державної реєстрації прав на нерухоме майно - про оподатковане нерухоме майно, щодо якого у фізичних та юридичних осіб

виникає або припиняється право власності, у строки та порядку, встановленому [підпунктом 266.7.4](#) пункту 266.7 статті 266 цього Кодексу;

органи опіки і піклування, виховні, лікувальні заклади, заклади соціального захисту населення та інші заклади, що відповідно до законодавства здійснюють опіку, піклування або управління майном підопічного, зобов'язані повідомляти про встановлення опіки над фізичними особами, визнаними судом недієздатними, опіку, піклування і управління майном малолітніх, інших неповнолітніх фізичних осіб, фізичних осіб, обмежених судом у дієздатності, дієздатних фізичних осіб, над якими встановлене піклування у формі патронажу, піклування або управління майном фізичних осіб, визнаних судом безвісно відсутніми, а також про подальші зміни, пов'язані із зазначеною опікою, піклуванням або управлінням майном, у контролюючі органи за місцем свого перебування не пізніше, як протягом п'яти календарних днів від дня прийняття відповідного рішення;

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій, не пізніше наступного робочого дня після дня внесення у встановленому законодавством порядку до Єдиного державного демографічного реєстру інформації - про реєстрацію/зняття з реєстрації місця проживання/перебування фізичної особи, а також про серії (за наявності) та номери недійсних паспортів;

інші органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування - інформацію про інші об'єкти оподаткування.

Державний реєстр фізичних осіб - платників податків формується на основі Державного реєстру фізичних осіб - платників податків та інших обов'язкових платежів. Обліковим карткам фізичних осіб, які на момент набрання чинності цим Кодексом зареєстровані у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків та інших обов'язкових платежів, присвоюються номери, що відповідають ідентифікаційним номерам платників податків - фізичних осіб. Документи про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків та інших обов'язкових платежів, видані контролюючими органами у порядку, визначеному законодавством, що діяло до набрання чинності цим Кодексом, вважаються дійсними для всіх випадків, передбачених для використання реєстраційних номерів облікових карток фізичних осіб, не підлягають обов'язковій заміні та є такими, що засвідчують реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків.

Стаття 70⁻¹ Податкового Кодексу України визначає підстави та порядок набуття і втрати статусу електронного резидента (е-резидента). Іноземець має право набути статус електронного резидента (е-резидента) після подання ним через інформаційну систему "Е-резидент" заяви про набуття статусу електронного резидента (е-резидента), його ідентифікації та надання кваліфікованих електронних довірчих послуг.

Не можуть бути електронними резидентами (е-резидентами):

- а) громадяни України;
- б) іноземці, які мають право на постійне проживання в Україні чи є податковими резидентами України;
- в) особи без громадянства;
- г) особи, які отримують доходи з джерелом походження з України за товари, роботи, послуги (крім пасивних доходів);
- г) особи, які є громадянами (підданими), резидентами або особами, місцем постійного проживання (перебування, реєстрації) яких є держави (юрисдикції), не включені до Переліку держав, громадяни або резиденти яких можуть набути статус електронного резидента (е-резидента).

Перелік держав, громадяни або резиденти яких можуть набути статус електронного резидента (е-резидента), встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифрової економіки, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

До Переліку держав, громадяни або резиденти яких можуть набути статус електронного резидента (е-резидента), не може бути включена держава: визнана державою-агресором та/або державою-окупантом щодо України;

включена до переліку високоризикових держав (юрисдикцій) FATF, щодо яких застосовуються посилені заходи належної перевірки та/або контрзаходи з метою захисту міжнародної фінансової системи від постійних та значних ризиків відмивання коштів, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення ("чорний список" FATF);

включена до переліку держав (територій), які мають стратегічні недоліки у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення відповідно до заяв FATF ("сірий список" FATF);

визначена Європейською комісією як країна із слабкими режимами запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Порядок набуття та скасування статусу електронного резидента (е-резидента), ідентифікації осіб, які мають намір набути статус електронного резидента (е-резидента), та надання їм доступу до кваліфікованих електронних довірчих послуг визначається Кабінетом Міністрів України.

Взяття на облік електронного резидента (е-резидента) здійснюється контролюючим органом на підставі відомостей, отриманих від інформаційної системи "Е-резидент".

Підставами для скасування статусу електронного резидента (е-резидента) є:

а) подання іноземцем заяви про скасування статусу електронного резидента (е-резидента) за власним бажанням;

б) анулювання статусу електронного резидента (е-резидента) на підставі рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифрової економіки, у разі отримання інформації про:

смерть особи, визнання її безвісно відсутньою;

обмеження цивільної дієздатності особи або визнання її недієздатною;

невідповідність особи вимогам пункту 70^{-1.2} цієї статті;

в) закінчення строку дії документа про відповідність засобу кваліфікованого електронного підпису або позитивного експертного висновку за результатами державної експертизи у сфері криптографічного захисту інформації засобу кваліфікованого електронного підпису, який використовує електронний резидент (е-резидент), за умови що електронний резидент (е-резидент) не здійснить протягом одного місяця з дня завершення строку дії відповідного документа отримання засобу кваліфікованого електронного підпису з чинним документом про відповідність або з позитивним експертним висновком за результатами державної експертизи у сфері криптографічного захисту інформації.

Іноземець втрачає статус електронного резидента (е-резидента) з дня, наступного за днем внесення запису про скасування статусу електронного резидента (е-резидента) до інформаційної системи "Е-резидент".

Порядок формування та ведення інформаційної системи "Е-резидент" та доступу до неї контролюючих органів і податкових агентів платників єдиного податку встановлюється Кабінетом Міністрів України.

У разі отримання інформації про втрату особою статусу електронного резидента (е-резидента) контролюючий орган автоматично здійснює зняття з обліку такої особи як електронного резидента (е-резидента).

ТЕМА 3. ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

1. Порядок надання консультаційних послуг фізичним і юридичним особам з питань застосування податкового законодавства.

2. Порядок надання необхідних рекомендацій стосовно визначення бази оподаткування та розрахунку податків і зборів, використання пільг окремими платниками податків і зборів відповідно до чинного законодавства, дотриманню встановленого порядку нарахування та сплати податків і зборів.

3. Інформування платників податків і зборів про зміни в законодавстві щодо податків і зборів; надання роз'яснень відносно практичного застосування відповідних законодавчих та нормативно-правових актів.

3.1. За зверненням платників податків із питань оподаткування органи контролю надають їм податкові консультації.

За зверненням платників податків органи контролю надають податкові консультації безкоштовно.

Органи контролю надають консультації з питань практичного застосування окремих норм податкового законодавства.

Органи контролю надають консультації упродовж 30 календарних днів, що йдуть за днем одержання від платника податків такого звернення до даного органу контролю.

Податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.

За вибором платника податків податкова консультація надається у таких формах: усній, письмовій, електронній.

Консультації надають лише органи контролю, а не хто-небудь від їх імені або за їх дорученням.

Консультації надають органи контролю безпосередньо офіційному представникові юридичної особи, фізичній особі-підприємцю (чи його представникові) або пересічній фізичній особі чи особі-нерезиденту (особі без громадянства), а не будь-кому, хто звертається від їх імені або за їх дорученням.

Органи контролю мають право надавати консультації виключно з тих питань, які належать до їх повноважень.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, проводить періодичне узагальнення податкових консультацій, які стосуються значної кількості платників податків або значної суми податкових зобов'язань, та затверджує наказом узагальнювальні податкові консультації, що підлягають оприлюдненню, зокрема за допомогою інтернет-ресурсів.

Кожен платник податків, будь-який громадянин, особа без громадянства або іноземець мають право звернутися до органів контролю Податкової та

Митної служб України для одержання консультації з питань практичного застосування норм податкового права. Форма звернення в Податковому кодексі України не визначена, тому може бути і в письмовому вигляді, і у формі усного звернення, і у формі запиту через електронні засоби зв'язку тощо.

Визначено, що податкова консультація — це допомога органу контролю конкретному платникові податків стосовно практичного застосування конкретної норми закону або нормативно-правового акта з питань адміністрування податків чи зборів, контроль за справлянням яких покладено на такий орган контролю.

За вибором платника податкова консультація надається в письмовій або усній формі. Податкова консультація в усній і письмовій формах не має юридичної сили. Письмова податкова консультація може застосовуватися платником податків щодо вирішення податкових спорів. Податкова консультація з конкретного питання повинна бути оформлена відповідно до встановленого порядку документообігу.

Нормами ПКУ визначено, що звернення про надання податкових консультацій може бути направлено як за місцем податкового обліку платника податку, так і у вищі органи контролю — обласні органи контролю або центральні органи державної податкової служби, а також у спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади в галузі митної справи.

Громадяни, особи без громадянства або іноземці мають право звернутися за податковою консультацією до податкових органів за місцем проживання або у вищі та центральні органи контролю.

Податкова консультація має виключно індивідуальний характер і може бути використана лише адресатом такої податкової консультації. Застосування податкової консультації, наданої конкретному платникові податків, іншими платниками податків не передбачене.

Податкові та митні органи мають право надавати податкові консультації виключно в межах своєї компетенції. До компетенції цих органів належить право надавати консультації з питань організації адміністрування податків і зборів, визначених чинним законодавством, із питань ведення податкової звітності, термінів сплати, порядку обліку платників податків тощо.

Письмова податкова консультація не має сили нормативно-правового акта. Податкові консультації не можуть суперечити і доповнювати чинні нормативно-правові акти. Ще раз нагадуємо, що податкові консультації за запитами платників податків, громадян, осіб без громадянства та іноземців органами контролю надаються на безоплатній основі.

Однак за запитами платників податків, громадян, осіб без громадянства та іноземців, які не віднесені до компетенції органів контролю, відповіді на такі звернення надаються в загальному порядку, визначеному чинним законодавством за зверненнями громадян.

3.2. У статті 53 ПКУ 53.1 зазначено: «Не може бути притягнений до відповідальності платник податків, який діяв відповідно до податкової консультації, наданої йому в письмовій або електронній формі, а також

узагальнюючої податкової консультації, зокрема, на підставі того, що в майбутньому така податкова консультація або узагальнювальна податкова консультація була змінена або скасована».

Розглянемо цю норму більш докладно. Відповідно до частини 53.1 статті 53 ПКУ платник податків не може бути притягнений до відповідальності, якщо він діяв відповідно до наданої йому податкової консультації, лише на підставі того, що надалі у такого платника податків:

- зміст податкової консультації було змінено;
- зміст податкової консультації було скасовано;
- була надана нова податкова консультація.

Платник податків, а точніше посадові особи платника податків, не можуть бути притягнені до кримінальної та адмінвідповідальності, а також до цивільної та дисциплінарної відповідальності в разі, якщо порушення податкового законодавства спричинене правозастосуванням письмової податкової консультації. Звертаємо Вашу увагу на фразу — «... письмової податкової консультації !.. ».

Але необхідно пам'ятати: застосування положень статті 53 ПКУ частини 53.1 не передбачає звільнення платника податків від податкового зобов'язання, що виникло після подальшого скасування, зміни або уточнення податкової консультації.

Після скасування, уточнення, зміни податкової консультації платник податків зобов'язаний самостійно уточнити податкове зобов'язання та подати уточнювальні розрахунки до відповідних органів контролю, в іншому випадку такі розрахунки зобов'язаний провести орган контролю під час здійснення відповідних перевірок у майбутньому.

Положення статті 53 ПКУ частини 53.1 не може бути застосоване у випадках, коли індивідуальна податкова консультація була надана всупереч чинному законодавству, не відповідає йому, підготовлена за попередньою змовою платника податків та особи, яка підписала податкову консультацію тощо.

У статті 53 ПКУ частині 53.3 зазначено таке: «Платник податків може оскаржити до суду як правовий акт індивідуальної дії податкову консультацію органу контролю, викладену в письмовій або електронній формі, яка, на думку такого платника податків, суперечить нормам або змісту відповідного податку чи збору».

Отже, платник податків має право на звернення до судових органів за захистом своїх прав і свобод. Якщо платник податків вважає, що письмова податкова консультація, надана органом контролю, суперечить чинному законодавству, створює перешкоди для здійснення його підприємницької діяльності, встановлює нові правові норми, безпосередньо не передбачені в чинному податковому законодавстві, він може в судовому порядку оскаржити законність такої податкової консультації.

Визнання судом такої податкової консультації недійсною є підставою для надання нової податкової консультації, в якій необхідно врахувати висновки та рішення суду.

3.3. Якісна і своєчасна консультація, пов'язана з веденням податкового бухгалтерського обліку (особливо на початковому етапі), з діями під час планових, позапланових перевірок, а також будь-яких суперечок, що виникають між платником податків та органом контролю, необхідна практично кожному суб'єкту господарської діяльності. Як одержати таку консультацію, до кого звертатися, скільки це буде коштувати?

Можливі такі способи:

Спосіб 1. Платна консультація юриста. Це може бути аудиторська фірма, юрист-господарник, адвокат тощо.

Переваги:

- якісна з точки зору законів консультація;
- дуже швидке її одержання.

Недоліки:

- процедура, що передбачає обов'язкові фінансові витрати;
- у разі виникнення проблем з органом контролю, відповідальності юрист не несе, відповідальність несе ви. Відповідно до закону юристи повинні триматися осторонь і можуть вам лише співчувати.

Спосіб 2. Зателефонувати в безкоштовну службу консультації Державної фіскальної служби України.

Телефон 0 (800) 50-10-07 (дивись:

<http://www.vobu.com.ua/rus/addresses/organization/1>).

Переваги:

- точно і швидко зазначають посилання на різні закони, пов'язані з оподаткуванням і діяльністю органів контролю, які можуть допомогти призупинити часом не правомірні дії місцевої інспекції, міліції.

Недоліки:

- необхідно стисло та грамотно формулювати свої запитання, щоб одержати найбільш вичерпну відповідь. Відповідь записати, тому що не завжди місцева інспекція сприймає усні рекомендації, які ви некоректно сформулювали.

Спосіб 3. Писати листи до місцевої податкової інспекції з метою одержання пояснення з того чи іншого питання (посилаючись на статтю 52 Податкового кодексу України).

Переваги:

- це найнадійніший спосіб, який може вас уберегти від серйозних проблем. Іншими словами, ви, маючи на руках письмову відповідь, застраховані як мінімум на період часу до перевірки. Пишіть листи з повідомленням, щоб чітко відстежити дату одержання листа інспекцією. Відповідь вам буде писати як мінімум людина зі спеціальною освітою, з викладенням законів, а також офіційно і відповідально.

Недоліки:

- потрібно чітко письмово сформулювати питання. Перш ніж скласти лист, ви можете проконсультуватися з юристом, або зателефонувати на гарячу лінію у Державну фіскальну службу України. Поєднуйте всі ці способи і сподіваюся, ви захистите себе від неприємностей і фінансових втрат.

За зверненням платників податків органи контролю надають безоплатно консультації з питань практичного використання окремих норм податкового законодавства упродовж 30 календарних днів, що йдуть за днем одержання такого звернення даним органом контролю.

Податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.

За вибором платника податків консультація надається в усній, письмовій або електронній формі.

Консультації надаються органами контролю.

Органи контролю мають право надавати консультації виключно з тих питань, які належать до їх повноважень.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, проводить періодичне узагальнення податкових консультацій, які стосуються значної кількості платників податків або значної суми податкових зобов'язань, та затверджує наказом узагальнювальні податкові консультації, що підлягають оприлюдненню, зокрема за допомогою інтернет-ресурсів.

Не може бути притягнений до відповідальності платник податків, який діяв відповідно до податкової консультації, наданої йому в письмовій або електронній формі, а також узагальнювальної податкової консультації, зокрема, на підставі того, що в майбутньому така податкова консультація або узагальнювальна податкова консультація буде змінена або скасована.

Платник податків може оскаржити у суді як правовий акт індивідуальної дії податкову консультацію органу контролю, викладену в письмовій або електронній формі, яка, на думку такого платника податків, суперечить нормам або змісту відповідного податку чи збору.

Визнання судом такої податкової консультації недійсною є підставою для надання нової податкової консультації з урахуванням висновків суду.

ТЕМА 4. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В МЕЖАХ СПЕЦІАЛЬНИХ ПОДАТКОВИХ РЕЖИМІВ

1. Особливості адміністрування єдиного податку платників юридичних і фізичних осіб, фіксованого сільськогосподарського податку.
2. Облік платників єдиного податку – фізичних та юридичних осіб, порядок подачі заяви на перехід на спрощену систему оподаткування.
3. Ставки та строк сплати єдиного податку фізичними та юридичними особами.
4. Порядок ведення книги доходів та витрат суб'єктами малого бізнесу, що перешли на сплату єдиного податку.
5. Документальна перевірка суб'єктів малого бізнесу, що перешли на спрощену систему оподаткування.

Бюджетна політика держави, в тому числі фіскальна, здійснює безпосередній вплив на фінансово-господарську діяльність окремих підприємств, визначає рівень їх фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності. Вплив податків, зокрема, їх фіскальної та регулюючої функції, визначає обсяг фінансових ресурсів, який залишається у розпорядженні підприємства.

Для забезпечення сталого економічного та соціального розвитку держава повинна підтримувати баланс між фіскальною і регулюючою функціями, формуючи відповідним чином податкове навантаження. Рівень податків в економіці повинен бути таким, що здатний забезпечувати ефективність діяльності господарюючих суб'єктів, передусім, надавати можливість створювати власні інвестиційні ресурси та залучати на вигідних умовах кошти зовнішніх інвесторів. Підприємства, з іншого боку, повинні постійно відстежувати зміни у бюджетній політиці держави та досліджувати вплив окремих складових з метою прогнозування можливих наслідків у повсякденній діяльності окремих господарюючих суб'єктів та галузей народного господарства.

Реалізація регулюючої функції податкової системи потребує використання особливого інструментарію державного впливу на перебіг господарських процесів, стимулювання розвитку бізнесу. Важливе місце в арсеналі податкових регуляторів економічного розвитку відводиться спеціальним режимам оподаткування як дієвим інструментам державного регулювання економіки.

Створення альтернативних режимів оподаткування для суб'єктів малого бізнесу обумовлюється не стільки їх його участю у формуванні ВВП, скільки його соціальною роллю. Адже саме розвиток малого бізнесу є одним з найбільш дієвих інструментів створення нових робочих місць та стимулювання самозайнятості населення.

В умовах обмеженості бюджетних ресурсів для безпосередньої підтримки галузей національної економіки все гостріше відчувається потреба в здійсненні сприятливої податкової політики для стимулювання

інвестиційної активності підприємств, науково-технічного прогресу, технологічного оновлення виробництва. З цією метою в Україні вже запроваджено спеціальні податкові режими для окремих суб'єктів підприємництва, видів економічної діяльності, господарських операцій, технологічних парків та ін. При цьому спеціальні режими оподаткування набувають різних форм: зменшення податкової бази, застосування знижених ставок оподаткування, надання податкових кредитів, звільнення від сплати податків, спрощення системи оподаткування та звітності і т. ін.

Разом з тим серед науковців і практиків загалом не виникає суперечностей щодо складових, видів та особливостей спеціальних податкових режимів. До них найчастіше відносять:

- 1) спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва;
- 2) єдиний (фіксований сільськогосподарський) податок;
- 3) торговельний патент на право провадження деяких видів підприємницької діяльності (якщо такий передбачено податковим законодавством країни);
- 4) спеціальні режими оподаткування суб'єктів господарювання, які реалізують інвестиційні проекти на територіях спеціальних (вільних) економічних зон;
- 5) спеціальні режими оподаткування суб'єктів господарювання, які реалізують інвестиційні проекти на територіях пріоритетного розвитку;
- 6) спеціальні режими оподаткування технологічних парків, їх учасників та спільних підприємств, що здійснюють проекти технологічних парків;
- 7) особливості оподаткування платників податків в умовах дії угоди про розподіл продукції.

Усі зазначені спеціальні податкові режими можуть застосовуватися як альтернатива загальній системі оподаткування, тобто альтернативність для платника податків є найсуттєвішою характеристикою спеціальних податкових режимів. Водночас така альтернативність, або можливість застосування спеціального режиму оподаткування, надається тільки певним, визначеним законодавством категоріям платників податків.

Відмінними рисами спеціальних режимів оподаткування як комплексних механізмів податкового регулювання є такі:

- у рамках кожного спеціального режиму одночасно застосовується комплекс взаємозалежних податкових пільг, які належать до різних податків і зборів (здебільшого ПДВ, податок на прибуток, мито й плата за землю);
- спеціальні податкові режими вводяться на певний установлений законодавчим актом період;
- спеціальні режими спрямовані на стимулювання розвитку регіонів або областей за допомогою створення відповідних умов для інтенсифікації інвестиційної та інноваційної (переважно в рамках технопарків) діяльності.

Інші цілі податкового стимулювання (наприклад заохочення виробництва окремих видів товарів, створення сприятливих умов для окремих

соціальних груп платників та ін.), які досягаються шляхом застосування податкових пільг, спеціальним податковим режимам не властиві;

□ для кожного спеціального податкового режиму встановлюються пріоритетні види й спеціальні умови для здійснення підприємницької діяльності (наприклад обмежується мінімальний обсяг інвестицій), що й визначає коло платників;

□ для засобів податкового регулювання цієї групи характерним є об'єднання податкових пільг з іншими заходами неподаткового регулювання підприємницької діяльності.

На даний момент в Україні чинним законодавством закріплена:

□ загальна система оподаткування, в контексті якої юридичні особи та фізичні особи-підприємці мають право займатися будь-яким видом діяльності (звичайно при отриманні відповідних дозвільних документів), мати необмежену суму доходу і кількість співробітників. Проте вона має більш складну систему ведення бізнесу з точки зору обліку та звітності, що викликає ряд питань у платників;

□ спеціальні податкові режими, вибір яких можливий як юридичним, так і фізичним особам-підприємцям. Згідно ст. 11 ПКУ спеціальний податковий режим – система заходів, що визначає особливий порядок оподаткування окремих категорій господарюючих суб'єктів. Спеціальний податковий режим може передбачати особливий порядок визначення елементів податку та збору, звільнення від сплати окремих податків та зборів.

Для суб'єктів підприємницької діяльності, які можуть застосовувати спеціальний податковий режим, діють визначені розділом XIV Податкового кодексу обмеження та відповідні умови для його застосування.

Згідно п. 291.2, спрощена система оподаткування, обліку та звітності – особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених податковим законодавством, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності. На сьогоднішній день в Україні платники єдиного податку звільняються від сплати:

- 1) податку на прибуток підприємств;
- 2) податку на доходи фізичних осіб у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності платника єдиного податку першої – третьої групи (фізичної особи);
- 3) податку на додану вартість з операцій з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, крім податку на додану вартість, що сплачується фізичними особами та юридичними особами, які обрали ставку єдиного податку 3 %, а також що сплачується платниками єдиного податку четвертої групи;

Оподаткування малого підприємництва країн світу різниться в залежності від методів та засобів, які застосовуються задля стимулювання розвитку малого підприємництва.

Міжнародна практика оподаткування передбачає щодо суб'єктів малого й середнього підприємництва такі основні підходи:

– запровадження в межах стандартної національної податкової системи сукупності податкових пільг для малого підприємництва по окремих податках (переважно по податку на прибуток, рідше по ПДВ);

– запровадження особливих режимів оподаткування малого підприємництва.

Наразі в міжнародній практиці виокремлюється два типи особливих режимів оподаткування малих підприємств:

1. Спрощений тип оподаткування, який у чистому вигляді передбачає збереження для малих підприємств усіх видів податків при одночасному спрощенні порядку їх розрахунків (включаючи спрощені методи визначення податкової бази й методи здійснення обліку) і стягнення (періодичність, звільнення від авансових платежів).

2. Поставлений тип оподаткування, який передбачає стягнення єдиного податку на поставлений дохід (imputed income). Даний тип допускає проведення оцінки потенційного доходу платника податків за допомогою непрямих методів і встановлення фіксованих платежів у бюджет, що замінюють один або кілька традиційних податків.

Вищевказані режими оподаткування адаптовані до умов конкретної країни і можуть утворювати різні модифікації та змішані форми.

У податкових системах провідних країн світу застосовується переважно спрощене оподаткування. Поставлене оподаткування в чистому вигляді використовується рідше, хоча у багатьох країнах оцінка податкової бази, за аналогією з іншими платниками податків, має місце в тих випадках, коли фіскальні органи мають сумніви стосовно правильності обчислення податкових зобов'язань.

Узагальнення основних положень податкових систем і моделей у зарубіжних країнах дозволило зробити висновок про наявність у них загальних рис та використання потужних інструментів:

– система пільг та звільнень (Великобританія, Франція, Італія, Швеція, Нідерланди, Німеччина, Естонія, Болгарія);

– диференційовані ставки (США, Італія, Нідерланди, Великобританія);

– прискорена амортизація (США, Франція, Польща);

– спрощена процедура обліку і звітності (США, Великобританія, Швеція);

– стимулювання науково-дослідної діяльності (Франція, Нідерланди);

– спеціальні режими оподаткування (Франція, Литва)

– зменшена база оподаткування (Чехія).

У сучасних умовах стабільне функціонування підприємства значною мірою залежить від правильного вибору його податкової політики, оскільки податки складають істотну частину його витрат.

У Податковому кодексі України є такі розділи і статті:

РОЗДІЛ XIV. СПЕЦІАЛЬНІ ПОДАТКОВІ РЕЖИМИ

ГЛАВА 1. СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ

- {До розділу XIV включено главу 1 згідно із Законом № 4014-VI від 04.11.2011}

- Стаття 291. Загальні положення
- Стаття 292. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої - третьої груп
 - Стаття 292-1. Об'єкт та база оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи
- Стаття 293. Ставки єдиного податку
- Стаття 294. Податковий (звітний) період
- Стаття 295. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку
- Стаття 296. Ведення обліку і складення звітності платниками єдиного податку
 - Стаття 297. Особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку
 - Стаття 297-1. Особливості визначення загального мінімального податкового зобов'язання платників єдиного податку
 - Стаття 298. Порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування, або відмови від спрощеної системи оподаткування
 - Стаття 299. Порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників єдиного податку
 - Стаття 300. Відповідальність платника єдиного податку

ГЛАВА 2. ФІКСОВАНИЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ПОДАТОК

- ГЛАВА 2. ФІКСОВАНИЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ПОДАТОК (виключена на підставі Закону № 71-VIII від 28.12.2014)

- ГЛАВА 3. ЗБІР У ВИГЛЯДІ ЦІЛЬОВОЇ НАДБАВКИ ДО ДІЮЧОГО ТАРИФУ НА ЕЛЕКТРИЧНУ І ТЕПЛОВУ ЕНЕРГІЮ, КРІМ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ, ВИРОБЛЕНОЇ КВАЛІФІКОВАНИМИ КОГЕНЕРАЦІЙНИМИ УСТАНОВКАМИ (виключена на підставі Закону № 71-VIII від 28.12.2014)

{Главу 3 "Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками" розділу XIV "Спеціальні податкові режими" виключено на підставі Закону № 71-VIII від 28.12.2014}

- ГЛАВА 4. ЗБІР У ВИГЛЯДІ ЦІЛЬОВОЇ НАДБАВКИ ДО ДІЮЧОГО ТАРИФУ НА ПРИРОДНИЙ ГАЗ ДЛЯ СПОЖИВАЧІВ УСІХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ (виключена на підставі Закону № 71-VIII від 28.12.2014)

ТЕМА 5-6. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ, ПЛАТЕЖІВ У КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНАХ. ПРИЙМАННЯ ТА ОБРОБКА ПОДАТКОВИХ ДЕКЛАРАЦІЙ У КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНАХ

1. Правові засади ведення оперативного обліку податків в органах ДФС України.
2. Оперативний облік податкових надходжень до бюджету.
3. Електронні рахунки платників податку на додану вартість.
4. Умови повернення помилково або надмірно сплачених податків, зборів, єдиного соціального внеску, митних платежів платникам
5. Правові засади приймання податкової звітності в контролюючих органах.
6. Адміністрування системи приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності.
7. Порядок обробки та перенесення інформації з документів податкової звітності до електронних баз контролюючих органів.

ГЛАВА 2. ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ

Стаття 46. Податкова декларація (розрахунок) - документ, що подається платником податків (у тому числі відокремленим підрозділом у випадках, визначених цим Кодексом) контролюючим органам у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата грошового зобов'язання, у тому числі податкового зобов'язання або відображаються обсяги операції (операцій), доходів (прибутків), щодо яких податковим та митним законодавством передбачено звільнення платника податку від обов'язку нарахування і сплати податку і збору, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку, а також суми нарахованого єдиного внеску.

Митні декларації прирівнюються до податкових декларацій для цілей нарахування та/або сплати податкових зобов'язань.

Розрахунки (у тому числі розрахунок частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку), які подаються до контролюючих органів відповідно до іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, прирівнюються до [податкової декларації](#).

Додатки до податкової декларації є її невід'ємною частиною.

Платник податку на прибуток (крім платників податку на прибуток, які відповідно до [Закону України](#) "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом) подає разом з відповідною [податковою декларацією](#) кварталну або річну фінансову звітність у порядку, передбаченому для подання податкової декларації з урахуванням вимог [статті 137](#) цього Кодексу.

Платники податку на прибуток, які відповідно до [Закону України](#) "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом, подають разом з [податковою декларацією](#) за відповідний податковий (звітний) період звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати), складені до перевірки фінансової звітності аудитором. Звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати) подаються платниками податку згідно з цим абзацом за формою, визначеною згідно з Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", у порядку, передбаченому для подання податкової декларації з урахуванням вимог [статті 137](#) цього Кодексу.

Фінансова звітність або звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати), що подаються відповідно до абзаців першого та другого цього пункту, є додатком до [податкової декларації з податку на прибуток підприємств](#) (звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку) та її невід'ємною частиною.

Платники податку на прибуток, які відповідно до [Закону України](#) "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом, подають контролюючому органу річну фінансову звітність, яка підлягає оприлюдненню разом з аудиторським звітом у строк не пізніше 10 червня року, наступного за звітним. У разі неподання (несвоєчасного подання) річної фінансової звітності, яка підлягає оприлюдненню разом з аудиторським звітом, застосовується відповідальність, передбачена [пунктом 120.1](#) статті 120 цього Кодексу, для подання [податкових декларацій](#) (розрахунків).

Для частини чистого прибутку (доходу) податковими (звітними) періодами є календарні: квартал, півріччя, три квартали, рік. Для господарських товариств, корпоративні права яких частково належать державі, та господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 100 відсотків, що не прийняли рішення про нарахування дивідендів до 1 травня року, який настає за звітним, податковим (звітним) періодом є календарний рік.

При цьому розрахунок частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку складається наростаючим підсумком та подається до контролюючих органів разом з фінансовою звітністю у строки, передбачені [статтею 49](#) цього Кодексу.

Платники податку на прибуток - виробники сільськогосподарської продукції, які обрали річний податковий (звітний) період відповідно до [підпункту 137.4.1](#) пункту 137.4 статті 137 цього Кодексу, складають та

подають з відповідною [податковою декларацією](#) фінансову звітність за перше півріччя минулого звітного року, за минулий звітний рік та за перше півріччя поточного звітного року.

Платники частини чистого прибутку (доходу) та/або дивідендів на державну частку, визначені [Законом України](#) "Про управління об'єктами державної власності", подають розрахунок частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, та фінансову звітність.

Неприбуткові підприємства, установи та організації, визначені [пунктом 133.4](#) статті 133 цього Кодексу, подають звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, та річну фінансову звітність.

Якщо згідно з правилами, визначеними цим Кодексом, податкова звітність з окремого податку складається наростаючим підсумком, податкова декларація за результатами останнього податкового періоду року прирівнюється до річної податкової декларації. У такому разі річна податкова декларація не подається.

Якщо платник податків вважає, що форма податкової декларації, визначена центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, збільшує або зменшує його податкові зобов'язання, всупереч нормам цього Кодексу з такого податку чи збору, він має право зазначити цей факт у спеціально відведеному місці в податковій декларації.

У разі необхідності платник податків може подати разом з такою податковою декларацією доповнення до такої декларації, які складені за довільною формою, що вважатиметься невід'ємною частиною податкової декларації. Таке доповнення подається з поясненням мотивів його подання. Платник податків, який подає звітність в електронній формі, подає таке доповнення в електронній формі.

Форма податкової декларації встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

У такому ж порядку встановлюються форми податкових декларацій з місцевих податків і зборів, що є обов'язковими для застосування їх платниками (податковими агентами).

Форма декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації) встановлюється з урахуванням особливостей, визначених [пунктом 179.9](#) статті 179 цього Кодексу.

[Форма спрощеної податкової декларації](#), що передбачена [абзацом другим](#) пункту 49.2 статті 49 цього Кодексу, та [порядок переходу платників податків на подання такої декларації](#) встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Форма спрощеної податкової декларації, що передбачена абзацом третім [пункту 49.2](#) статті 49 цього Кодексу, а також особливості її складання та подання встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Форма, порядок та строки подання митної декларації, а також порядок прийняття контролюючим органом митної декларації визначаються з урахуванням вимог митного законодавства України.

Державні органи, які встановлюють відповідно до цього пункту форми податкових декларацій, зобов'язані оприлюднити такі форми для використання їх платниками податків.

Якщо в результаті запровадження нового податку або зміни правил оподаткування змінюються форми податкової звітності, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, який затвердив такі форми, зобов'язаний оприлюднити нові форми звітності.

До визначення нових форм декларацій (розрахунків), які набирають чинності для складання звітності за податковий період, що настає за податковим періодом, у якому відбулося їх оприлюднення, є чинними форми декларацій (розрахунків), чинні до такого визначення.

Після внесення змін до нормативно-правових актів з питань оподаткування центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, повинен здійснити заходи, пов'язані з оприлюдненням та застосуванням таких змін.

Вимоги [статей 46-50](#) цього Кодексу не поширюються на декларування товарів (продукції), ввезених на митну територію України або вивезених з неї відповідно до митного законодавства України (крім випадків, визначених у цих статтях), а також на інше інформаційне декларування, яке містить економічні відомості про суб'єктів оподаткування, що не стосуються обчислення податків.

Стаття 47. Особи, які несуть відповідальність за складення податкової звітності

Відповідальність за неподання, порушення порядку заповнення документів податкової звітності, порушення строків їх подання контролюючим органам, недостовірність інформації, наведеної у зазначених документах, несуть:

юридичні особи, резиденти або нерезиденти України, які відповідно до цього Кодексу визначені платниками податків, а також їх посадові особи.

Відповідальність за порушення податкового законодавства відокремленим підрозділом юридичної особи несе юридична особа, до складу якої він входить;

фізичні особи - платники податків та їх законні чи уповноважені представники у випадках, передбачених законом;

податкові агенти.

Стаття 48. Складення податкової декларації

Податкова декларація складається за формою, затвердженою в порядку, визначеному положеннями [пункту 46.5](#) статті 46 цього Кодексу та чинному на час її подання.

Форма податкової декларації повинна містити необхідні обов'язкові реквізити і відповідати нормам та змісту відповідних податку та збору.

Обов'язкові реквізити - це інформація, яку повинна містити форма податкової декларації та за відсутності якої документ втрачає визначений цим Кодексом статус із настанням передбачених законом юридичних наслідків.

Податкова декларація повинна містити такі обов'язкові реквізити:

тип документа (звітний, уточнюючий, звітний новий);

звітний (податковий) період, за який подається податкова декларація;

звітний (податковий) період, що уточнюється (для уточнюючого розрахунку);

повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові) платника податків згідно з реєстраційними документами;

код платника податків згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України або податковий номер;

реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті);

місцезнаходження (місце проживання) платника податків;

найменування контролюючого органу, до якого подається звітність;

дата подання звіту (або дата заповнення - залежно від форми);

інформація про додатки, що додаються до [податкової декларації](#) та є її невід'ємною частиною;

ініціали, прізвища та реєстраційні номери облікових карток або інші відомості, визначені в абзаці сьомому цього пункту, посадових осіб платника податків;

підписи платника податку - фізичної особи та/або посадових осіб платника податку, визначених цим Кодексом, засвідчені печаткою платника податку (за наявності).

У окремих випадках, коли це відповідає сутності податку або збору та є необхідним для його адміністрування, форма податкової декларації додатково може містити такі обов'язкові реквізити:

відмітка про звітування за спеціальним режимом;

[код виду економічної діяльності](#) (КВЕД);

код органу місцевого самоврядування за КОАТУУ;

індивідуальний податковий номер згідно з даними реєстру платників податку на додану вартість за звітний (податковий) період;

дата та номер рішення про включення неприбуткової організації до Реєстру неприбуткових установ та організацій;

ознака неприбутковості організації;

повне найменування нерезидента;

місцезнаходження нерезидента;
 назва та код держави резиденції нерезидента;
 код нерезидента, що присвоєно державою, резидентом якої він є.
 Податкова декларація повинна бути підписана:

керівником платника податків або уповноваженою особою, а також особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації до контролюючого органу. У разі ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації безпосередньо керівником платника податку така податкова декларація підписується таким керівником;

Достатнім підтвердженням справжності документа податкової звітності є наявність оригіналу підпису уповноваженої особи на документі у паперовій формі або наявність накладеного на електронний документ кваліфікованого електронного підпису чи печатки платника податку.

фізичною особою - платником податків або його представником;

особою, відповідальною за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації згідно із договором про спільну діяльність або угодою про розподіл продукції.

Якщо податкова декларація подається податковими агентами - юридичними особами, вона повинна бути підписана керівником такого агента та особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації такого агента, а якщо податковим агентом є платник податків - фізична особа - таким платником податків.

Податкова звітність, складена з порушенням норм цієї статті, не вважається податковою декларацією, крім випадків, встановлених [пунктом 46.4](#) статті 46 цього Кодексу.

Стаття 49. Подання податкової декларації до контролюючих органів

Податкова декларація подається за звітний період в установлені цим Кодексом строки контролюючому органу, в якому перебуває на обліку платник податків.

Платник податків зобов'язаний за кожний встановлений цим Кодексом звітний період, в якому виникають об'єкти оподаткування, або у разі наявності показників, які підлягають декларуванню, відповідно до вимог цього Кодексу подавати податковій декларації щодо кожного окремого податку, платником якого він є. Цей абзац застосовується до всіх платників податків, в тому числі платників, які перебувають на спрощеній системі оподаткування обліку та звітності.

Платники податку на прибуток підприємств, які оподатковуються за ставкою нуль відсотків відповідно до [пункту 44](#) підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" цього Кодексу, подають контролюючим органам декларації (розрахунки) з податку на прибуток підприємств за спрощеною формою у порядку, встановленому цим Кодексом.

Платники податку на додану вартість, зареєстровані відповідно до [пункту 208^{-1.2}](#) статті 208⁻¹ цього Кодексу, подають до центрального органу виконавчої

влади, що реалізує державну податкову політику, спрощену податкову декларацію відповідно до [пункту 208^{1.8}](#) статті 208¹ цього Кодексу.

Платники, визначені [підпунктом 212.1.15](#) пункту 212.1 статті 212 цього Кодексу, а також платники, які мають діючі (у тому числі призупинені) ліцензії на право здійснення діяльності з підакцизною продукцією, яка підлягає ліцензуванню згідно із законодавством, зобов'язані за кожний встановлений цим Кодексом звітний період подавати податкові декларації незалежно від того, чи провадили такі платники господарську діяльність у звітному періоді.

[Податкова декларація](#) подається за вибором платника податків, якщо інше не передбачено цим Кодексом, в один із таких способів:

- а) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;
- б) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;
- в) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог законів України ["Про електронні документи та електронний документообіг"](#) та ["Про електронні довірчі послуги"](#).

Єдиною підставою для неприйняття [податкової декларації](#) засобами електронного зв'язку в електронній формі є недійсність кваліфікованого електронного підпису чи печатки такого платника податків, у тому числі у зв'язку із закінченням строку дії відповідного сертифіката відкритого ключа, за умови що така податкова декларація відповідає всім вимогам електронного документа, містить достовірні обов'язкові реквізити та надана у форматі, доступному для її технічної обробки.

Платники податків, що належать до великих та середніх підприємств, подають [податкові декларації](#) контролюючому органу в електронній формі з дотриманням вимог законів України ["Про електронні документи та електронний документообіг"](#) та ["Про електронні довірчі послуги"](#).

Податкова звітність з податку на додану вартість подається в електронній формі контролюючому органу всіма платниками цього податку з дотриманням вимог законів України ["Про електронні документи та електронний документообіг"](#) та ["Про електронні довірчі послуги"](#).

Фінансова звітність, звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати), що подаються згідно з вимогами [абзаців першого](#) та [другого](#) пункту 46.2 статті 46 цього Кодексу, подаються в електронній формі з дотриманням вимог законів України ["Про електронні документи та електронний документообіг"](#) та ["Про електронні довірчі послуги"](#) до контролюючих органів платниками податку на прибуток підприємств та неприбутковими підприємствами, установами, організаціями, які подають податкову звітність в електронній формі.

Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, безоплатно надає платникам податків кваліфіковані електронні довірчі послуги.

У разі надсилання податкової декларації поштою, платник податку зобов'язаний здійснити таке відправлення на адресу відповідного контролюючого органу не пізніше ніж за п'ять днів до закінчення граничного строку подання податкової декларації, визначеного цією статтею, а при поданні податкової звітності в електронній формі, - не пізніше закінчення останньої години дня, в якому спливає такий граничний строк.

У разі втрати або зіпсуття поштового відправлення чи затримки його вручення контролюючому органу з вини оператора поштового зв'язку, такий оператор несе відповідальність відповідно до закону.

Платник податків протягом п'яти робочих днів з дня отримання повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення зобов'язаний надіслати поштою або надати особисто (за його вибором) контролюючому органу другий примірник податкової декларації разом з копією повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення.

Незалежно від факту втрати або зіпсуття такого поштового відправлення чи затримки його вручення платник податків зобов'язаний сплатити суму податкового зобов'язання, самостійно визначену ним у такій податковій декларації, протягом строків, установлених цим Кодексом.

Прийняття податкової декларації є обов'язком контролюючого органу. Під час прийняття податкової декларації уповноважена посадова особа контролюючого органу, в якому перебуває на обліку платник податків, зобов'язана перевірити наявність та достовірність заповнення всіх обов'язкових реквізитів, передбачених [пунктами 48.3 та 48.4](#) статті 48 цього Кодексу. Інші показники, зазначені в податковій декларації платника податків, до її прийняття перевірки не підлягають.

За умови дотримання платником податків вимог цієї статті посадова особа контролюючого органу, в якому перебуває на обліку платник податків, зобов'язана зареєструвати податкову декларацію платника датою її фактичного отримання контролюючим органом.

За умови дотримання вимог, встановлених [статтями 48 і 49](#) цього Кодексу податкова декларація, надана платником, також вважається прийнятою:

за наявності на всіх аркушах, з яких складається податкова декларація та, за бажанням платника податків, на її копії, відмітки (штампу) контролюючого органу, яким отримана податкова декларація, із зазначенням дати її отримання, або квитанції про прийняття податкової декларації у разі її подання засобами електронного зв'язку, або поштового повідомлення з відміткою про вручення контролюючому органу, у разі надсилання податкової декларації поштою;

у разі, якщо контролюючий орган із дотриманням вимог [пункту 49.11](#) цієї статті не надає платнику податків повідомлення про відмову у прийнятті податкової декларації або у випадках, визначених цим пунктом, не надсилає його платнику податків у встановлений цією статтею строк.

Відмова посадової особи контролюючого органу прийняти податкову декларацію з будь-яких причин, не визначених цією статтею, у тому числі висування будь-яких не визначених цією статтею передумов щодо такого

прийняття (включаючи зміну показників такої податкової декларації, зменшення або скасування від'ємного значення об'єктів оподаткування, сум бюджетних відшкодувань, незаконного збільшення податкових зобов'язань тощо) забороняється.

У разі подання платником податків до контролюючого органу податкової декларації, заповненої з порушенням вимог [пунктів 48.3 та 48.4 статті 48](#), а також недотримання вимог [абзаців першого - третього](#) пункту 49.4 статті 49 цього Кодексу, контролюючий орган зобов'язаний надати такому платнику податків письмове повідомлення про відмову у прийнятті його податкової декларації із зазначенням причин такої відмови:

у разі отримання такої податкової декларації, надісланої поштою або засобами електронного зв'язку, - протягом п'яти робочих днів з дня її отримання;

у разі отримання такої податкової декларації особисто від платника податку або його представника - протягом трьох робочих днів з дня її отримання.

У разі отримання відмови контролюючого органу у прийнятті податкової декларації платник податків має право:

подати податкову декларацію та сплатити штраф у разі порушення строку її подання;

оскаржити рішення контролюючого органу у порядку, передбаченому [статтею 56](#) цього Кодексу.

У разі якщо в установленому законодавством порядку буде встановлено факт неправомірної відмови контролюючим органом (посадовою особою) у прийнятті податкової декларації, остання вважається прийнятою у день її фактичного отримання контролюючим органом.

За кожною заявою платника податків щодо порушення посадовою особою контролюючого органу цієї статті в обов'язковому порядку проводиться службове розслідування відповідно до закону.

За результатами такого розслідування винна посадова особа контролюючого органу притягується до відповідальності відповідно до закону.

[Податкова декларація](#) вважається неподаною за умови порушення норм [пунктів 48.3 і 48.4](#) статті 48, [абзаців першого - третього](#) пункту 49.4 статті 49 цього Кодексу та надання або надсилання контролюючим органом платнику податків повідомлення про відмову у прийнятті його податкової декларації, зокрема засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог законів України ["Про електронні документи та електронний документообіг"](#) та ["Про електронні довірчі послуги"](#) для податкових декларацій, поданих у такий спосіб.

Незалежно від наявності відмови у прийнятті податкової декларації платник податків зобов'язаний погасити податкове зобов'язання, самостійно визначене ним у такій податковій декларації, протягом строків, установлених цим Кодексом.

Податкові декларації, крім випадків, передбачених цим Кодексом, подаються за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює:

календарному місяцю (у тому числі в разі сплати місячних авансових внесків) - протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;

календарному кварталу або календарному півріччю (у тому числі в разі сплати квартальних або піврічних авансових внесків) - протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя);

календарному року, крім випадків, передбачених підпунктом 49.18.4 цього пункту - протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;

календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб, у тому числі самозайнятих осіб, - до 1 травня року, що настає за звітним, крім випадків, передбачених [розділом IV](#) цього Кодексу;

календарному року для платників податку на прибуток (у тому числі платників частини чистого прибутку (доходу)), для [податкової декларації](#) (у тому числі розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку), яка розраховується наростаючим підсумком за рік, - протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;

календарному року для платників дивідендів на державну частку (у тому числі господарських товариств, корпоративні права яких частково належать державі, та господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 100 відсотків, які не прийняли рішення про нарахування дивідендів до 1 травня року, що настає за звітним) для розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку - до 1 липня року, що настає за звітним;

якщо платник податків ліквідується чи реорганізується (у тому числі до закінчення податкового (звітного) періоду), [декларація з рентної плати](#), екологічного податку, місцевих податків і зборів може подаватися за податковий (звітний) період, на який припадає дата ліквідації чи реорганізації, до закінчення такого звітного періоду.

Якщо податкова декларація за квартал, півріччя, три квартали або рік розраховується наростаючим підсумком на підставі показників базових податкових періодів, з яких складаються такі квартал, півріччя, три квартали або рік (без урахування авансових внесків), згідно з відповідним розділом цього Кодексу, зазначена податкова декларація подається у строки, визначені [пунктом 49.18](#) цієї статті для такого базового звітного (податкового) періоду, крім податкової декларації з податку на прибуток та розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку, які розраховуються наростаючим підсумком за рік.

Для платників частини чистого прибутку (доходу) податковими (звітними) періодами є календарні: квартал, півріччя, три квартали, рік. При

цьому розрахунок частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку складається наростаючим підсумком та подається до контролюючих органів разом з фінансовою звітністю у строки, передбачені [пунктом 49.18.2](#) статті 49 цього Кодексу (крім платників, визначених підпунктом 49.18.7 пункту 49.18 статті 49 цього Кодексу).

Для платників дивідендів на державну частку (господарські товариства, корпоративні права яких частково належать державі, та господарські товариства, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 100 відсотків), податковими (звітними) періодами є календарний рік. При цьому розрахунок частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку складається та подається до контролюючих органів разом з фінансовою звітністю до 1 липня року, що настає за звітним.

Господарські товариства, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, та господарські товариства, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) яких знаходяться у статутних капіталах господарських товариств, частка держави в яких становить 100 відсотків, які не прийняли рішення про нарахування дивідендів до 1 травня року, що настає за звітним, подають один раз на рік до 1 липня року, що настає за звітним, розрахунок частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку, складений за підсумками звітного року.

Для цілей цього Кодексу під терміном "базовий звітний (податковий) період" слід розуміти перший звітний (податковий) період року, визначений відповідним розділом цього Кодексу.

Якщо останній день строку подання податкової декларації припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається операційний день, що настає за вихідним або святковим днем.

Граничні строки подання податкової декларації можуть бути збільшені за правилами та на підставах, які передбачені цим Кодексом.

Якщо згідно з відповідним розділом цього Кодексу з питань окремого податку, збору звітний (податковий) період не встановлено, податкова декларація подається та податкове зобов'язання сплачується у строки, передбачені цим пунктом для місячного базового звітного (податкового) періоду, крім випадків, коли подання податкової декларації не передбачено таким розділом цього Кодексу.

Стаття 50. Внесення змін до податкової звітності

У разі якщо у майбутніх податкових періодах (з урахуванням строків давності, визначених [статтею 102](#) цього Кодексу) платник податків самостійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним податковій декларації (крім обмежень, визначених цією статтею), він зобов'язаний надіслати уточнюючий розрахунок до такої податкової декларації за формою чинного на час подання уточнюючого розрахунку.

Платник податків має право не подавати такий розрахунок, якщо відповідні уточнені показники зазначаються ним у складі податкової

декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявлені.

У разі якщо показники оприлюдненої разом з аудиторським звітом річної фінансової звітності зазнали змін порівняно з показниками звіту про фінансовий стан (баланс) та звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіту про фінансові результати), що подаються разом з [податковою декларацією](#) згідно з [абзацом другим](#) пункту 46.2 статті 46 цього Кодексу, та такі зміни вплинули на показники раніше поданої річної податкової декларації з податку на прибуток підприємств за відповідний податковий (звітний) період, платники податку на прибуток, які відповідно до [Закону України](#) "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом, подають уточнюючий розрахунок до річної податкової декларації у строк не пізніше 10 червня року, наступного за звітним.

Платник податків, який самостійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявляє факт заниження податкового зобов'язання минулих податкових періодів, зобов'язаний, за винятком випадків, установлених пунктом 50.2 цієї статті:

а) або надіслати уточнюючий розрахунок і сплатити суму недоплати та штраф у розмірі трьох відсотків від такої суми до подання такого уточнюючого розрахунку. Цей штраф не застосовується у разі подання уточнюючого розрахунку до [податкової декларації з податку на прибуток підприємств](#) за попередній податковий (звітний) рік з метою здійснення самостійного коригування відповідно до [статті 39](#) цього Кодексу або при визначенні бази оподаткування відповідно до [підпункту 141.9¹.3](#) пункту 141.9¹ статті 141 цього Кодексу у разі здійснення контрольованих операцій, якщо їх умови не відповідають принципу "витагнутої руки" у строк не пізніше 1 жовтня року, наступного за звітним;

б) або відобразити суму недоплати у складі декларації з цього податку, що подається за податковий період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання, збільшену на суму штрафу у розмірі п'яти відсотків від такої суми, з відповідним збільшенням загальної суми грошового зобов'язання з цього податку.

Якщо після подачі декларації за звітний період платник податків подає нову декларацію з виправленими показниками до закінчення граничного строку подання декларації за такий самий звітний період або подає у наступних податкових періодах уточнюючу декларацію внаслідок виконання вимог [пункту 169.4 статті 169](#) цього Кодексу, то штрафи, визначені у цьому пункті, не застосовуються.

Платник податків під час проведення документальних планових та позапланових перевірок (з урахуванням термінів продовження, зупинення або перенесення термінів її проведення) не має права подавати уточнюючі [податкові декларації](#) (розрахунки) до поданих ним раніше

податкових декларацій з відповідного податку і збору за звітний (податковий) період, який перевіряється контролюючим органом.

Це правило не поширюється на випадки, встановлені абзацом третім пункту 50.1 статті 50 цього Кодексу.

У разі якщо платник податків подає уточнюючий розрахунок до податкової декларації, поданої за період, що перевірявся, або не подає уточнюючий розрахунок протягом 20 робочих днів після дати складення довідки про проведення електронної перевірки, якою встановлено порушення податкового законодавства, відповідний контролюючий орган має право на проведення позапланової перевірки платника податків за відповідний період.

Якщо платник місцевих податків (у частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, плати за землю та єдиного податку четвертої групи) після закінчення граничного строку подання звітної декларації подає декларацію у зв'язку зі змінами об'єкта та/або бази оподаткування (на підставі даних, внесених до відповідних державних реєстрів), то штрафи не застосовуються.

Стаття 51. Подання звітності про суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і суми утриманого з них податку, а також суми нарахованого єдиного внеску

Платники податків, у тому числі податкові агенти, платники єдиного внеску, зобов'язані подавати контролюючим органам у строки, встановлені цим Кодексом для податкового кварталу, податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску, з розбивкою по місяцях звітного кварталу.

У визначених цим Кодексом випадках розрахунки подаються в електронному вигляді.

ТЕМА 7. ВИЗНАЧЕННЯ СУМИ ПОДАТКОВИХ ТА/АБО ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПЛАТНИКА ПОДАТКІВ КОНТРОЛЮЮЧИМИ ОРГАНАМИ

1. Поняття податкового та/або грошового зобов'язання та порядок їх визначення контролюючими органами.

2. Податкові повідомлення – рішення контролюючих органів та процедура їх направлення (вручення) платникам податків.

3. Порядок направлення (вручення) контролюючими органами податкових вимог платникам податків

Відповідно до Глави 4 Податкового Кодексу України, крім випадків, передбачених податковим законодавством, платник податків самостійно обчислює суму податкового та/або грошового зобов'язання та/або пені, яку зазначає у податковій (митній) декларації або уточнюючому розрахунку, що подається контролюючому органу у строки, встановлені цим Кодексом. Така сума грошового зобов'язання та/або пені вважається узгодженою.

Грошове зобов'язання щодо суми податкових зобов'язань з податку, що підлягає утриманню та сплаті (перерахуванню) до бюджету в разі нарахування/виплати доходу на користь платника податку - фізичної особи, вважається узгодженим податковим агентом або платником податку, який отримує доходи не від податкового агента, в момент виникнення податкового зобов'язання, який визначається за календарною датою, встановленою розділом IV цього Кодексу для граничного строку сплати податку до відповідного бюджету.

Контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму грошових зобов'язань, зменшення (збільшення) суми бюджетного відшкодування та/або зменшення (збільшення) від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платника податків, передбачених цим Кодексом або іншим законодавством, або зменшення суми податку на доходи фізичних осіб, задекларовану до повернення з бюджету у зв'язку із використанням платником податку права на податкову знижку, якщо:

платник податків не подає в установлені строки податкову (митну) декларацію, а при здійсненні заходів податкового контролю встановлено факти здійснення платником податків діяльності, що призвела до виникнення об'єктів оподаткування, наявності показників, які підлягають декларуванню, відповідно до вимог цього Кодексу та наявності діючих (у тому числі призупинених) ліцензій на право здійснення діяльності з підакцизною продукцією, яка підлягає ліцензуванню згідно із законодавством;

дані перевірок результатів діяльності платника податків, крім електронної перевірки, свідчать про заниження або завищення суми його податкових зобов'язань та/або іншого зобов'язання, контроль за сплатою якого покладено на контролюючі органи, суми бюджетного відшкодування та/або від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платника податків, або завищення

суми податку на доходи фізичних осіб, що підлягає поверненню з бюджету у зв'язку із використанням платником податку права на податкову знижку, заявлених у податкових (митних) деклараціях, уточнюючих розрахунках;

згідно з податковим та іншим законодавством особою, відповідальною за нарахування сум податкових зобов'язань з окремого податку або збору та/або іншого зобов'язання, контроль за сплатою якого покладено на контролюючі органи, застосування штрафних (фінансових) санкцій та нарахування пені, у тому числі за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності, є контролюючий орган;

дані перевірок щодо утримання податків у джерела виплати, в тому числі податкового агента, свідчать про порушення правил нарахування, утримання та сплати до відповідних бюджетів податків і зборів, передбачених цим Кодексом, у тому числі податку на доходи фізичних осіб таким податковим агентом;

результати митного контролю, отримані після закінчення процедури митного оформлення та випуску товарів, свідчать про заниження або завищення податкових зобов'язань, визначених платником податків у митних деклараціях.

У разі надходження від уповноважених органів іноземних держав документально підтверджених відомостей щодо країни походження, вартісних, кількісних або якісних характеристик, які мають значення для оподаткування товарів і предметів при ввезенні (пересиланні) на митну територію України або територію вільної митної зони або вивезенні (пересиланні) товарів і предметів з митної території України або території вільної митної зони, які відрізняються від задекларованих під час митного оформлення, контролюючий орган має право самостійно визначити базу оподаткування та податкові зобов'язання платника податків шляхом проведення дій, визначених [пунктом 54.3](#) цієї статті, на підставі відомостей, зазначених у таких документах.

Якщо сума грошового зобов'язання розраховується контролюючим органом, платник податків не несе відповідальності за своєчасність, достовірність і повноту нарахування такої суми, проте несе відповідальність за своєчасне та повне погашення нарахованого узгодженого грошового зобов'язання і має право оскаржити зазначену суму в порядку, встановленому цим Кодексом.

Податкове повідомлення-рішення про визначення суми грошового зобов'язання платника податків або будь-яке інше рішення контролюючого органу може бути скасоване контролюючим органом вищого рівня під час проведення процедури його адміністративного оскарження та в інших випадках у разі встановлення невідповідності таких рішень актам законодавства.

Контролюючими органами вищого рівня для цілей цього Кодексу є:

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, - для територіальних органів центрального органу виконавчої влади,

що реалізує державну податкову політику, їх структурних підрозділів (у тому числі для державних податкових інспекцій);

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, - для територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику.

Рішення, прийняті контролюючим органом, можуть бути оскаржені в адміністративному або судовому порядку.

У разі якщо платник податків вважає, що контролюючий орган неправильно визначив суму грошового зобов'язання або прийняв будь-яке інше рішення, що суперечить законодавству або виходить за межі повноважень контролюючого органу, встановлених цим Кодексом або іншими законами України, такий платник має право звернутися із скаргою про перегляд цього рішення до контролюючого органу вищого рівня.

Скарга подається до контролюючого органу вищого рівня у письмовій або електронній формі засобами електронного зв'язку (за потреби - з належним чином засвідченими копіями документів, розрахунками та доказами, які платник податків вважає за потрібне надати з урахуванням вимог [пункту 44.6](#) статті 44 цього Кодексу) протягом 10 робочих днів, що настають за днем отримання платником податків податкового повідомлення-рішення або іншого рішення контролюючого органу, що оскаржується.

Подання скарги в електронній формі засобами електронного зв'язку здійснюється платниками податків, які подають звітність в електронній формі та/або пройшли електронну ідентифікацію онлайн в електронному кабінеті, з дотриманням вимог законів України ["Про електронні документи та електронний документообіг"](#) та ["Про електронні довірчі послуги"](#).

Протягом шести місяців з дати закінчення строку, встановленого абзацом першим цього пункту, платник податків має право подати скаргу разом з клопотанням про поновлення пропущеного строку на подання скарги в адміністративному порядку та копіями підтверджуючих документів поважності причин його пропуску (за наявності). У скарзі може міститися клопотання про поновлення пропущеного строку на подання скарги в адміністративному порядку. Контролюючий орган вищого рівня, розглядаючи клопотання платника податків, поновлює пропущений строк на подання скарги в адміністративному порядку, якщо визнає причини його пропуску поважними.

Скарги на рішення територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, подаються до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику.

Скарги на рішення територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, в частині виконання функцій контролюючого органу відповідно до [підпункту 41.1.2](#) пункту 41.1 статті 41 цього Кодексу подаються до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику.

56.3¹. Скарги на рішення територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, прийняті контролюючим органом щодо нерезидентів, які здійснюють в Україні діяльність через відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва, подаються до контролюючого органу вищого рівня протягом строків, визначених пунктом 56.3 цієї статті, стосовно:

а) рішення про взяття на податковий облік нерезидента;

б) податкове повідомлення-рішення, винесене у зв'язку з визначенням грошового зобов'язання у порядку, передбаченому підпунктом 141.4.2 пункту 141.4 статті 141 цього Кодексу;

в) податкове повідомлення-рішення, винесене у зв'язку з визначенням грошового зобов'язання у порядку, передбаченому пунктами 117.1 та 117.4 статті 117 цього Кодексу;

г) податкове повідомлення-рішення, винесене у зв'язку з визначенням грошового зобов'язання, передбаченого пунктом 133.3 статті 133 цього Кодексу.

Зазначені в цьому пункті скарги нерезидентів, які здійснюють в Україні діяльність через відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва, розглядаються у загальному порядку, визначеному для контролюючого органу вищого рівня.

Під час процедури адміністративного оскарження обов'язок доведення того, що будь-яке нарахування, здійснене контролюючим органом у випадках, визначених цим Кодексом, або будь-яке інше рішення контролюючого органу є правомірним, покладається на контролюючий орган.

Обов'язок доведення правомірності нарахування або прийняття будь-якого іншого рішення контролюючим органом у судовому оскарженні встановлюється процесуальним законом.

Платник податків одночасно з поданням скарги контролюючому органу вищого рівня зобов'язаний письмово або в електронній формі засобами електронного зв'язку (з дотриманням вимог, визначених пунктом 42.4 статті 42 цього Кодексу) повідомляти контролюючий орган, яким визначено суму грошового зобов'язання або прийнято інше рішення, про оскарження його податкового повідомлення-рішення або будь-якого іншого рішення.

У разі прийняття контролюючим органом вищого рівня рішення про відмову платнику податків у поновленні пропущеного строку на подання скарги в адміністративному порядку або порушення платником податків вимог пункту 56.3 цієї статті (крім випадків, коли платником податків було подано клопотання про поновлення пропущеного строку на подання скарги в адміністративному порядку), подані платником податків скарги не розглядаються та повертаються йому із зазначенням причин повернення.

Контролюючий орган, який розглядає скаргу платника податків, зобов'язаний прийняти вмотивоване рішення та надіслати його протягом 20 календарних днів, наступних за днем отримання скарги, на адресу платника податків засобами поштового зв'язку (з повідомленням про вручення) чи

електронного зв'язку (з дотриманням вимог, визначених [пунктом 42.4](#) статті 42 цього Кодексу) або надати йому під розписку.

Керівник (його заступник або уповноважена особа) контролюючого органу може прийняти рішення про продовження строку розгляду скарги платника податків понад 20-денний строк, визначений у пункті 56.8 цієї статті, але не більше 60 календарних днів, та письмово або в електронній формі засобами електронного зв'язку (з дотриманням вимог, визначених [пунктом 42.4](#) статті 42 цього Кодексу) повідомити про це платника податків до закінчення строку, визначеного у пункті 56.8 цієї статті.

Якщо вмотивоване рішення за скаргою платника податків не надсилається платнику податків протягом 20-денного строку або протягом строку, продовженого за рішенням керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу, така скарга вважається повністю задоволеною на користь платника податків з дня, наступного за останнім днем зазначених строків.

Скарга вважається також повністю задоволеною на користь платника податків, якщо рішення керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу про продовження строків її розгляду не було надіслано платнику податків до закінчення 20-денного строку, зазначеного в абзаці першому цього пункту.

Рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, та рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, прийняті за розглядом скарги платника податків, є остаточними і не підлягають подальшому адміністративному оскарженню, але можуть бути оскаржені в судовому порядку.

Не підлягає оскарженню грошове зобов'язання, самостійно визначене платником податків.

Якщо відповідно до цього Кодексу контролюючий орган самостійно визначає грошове зобов'язання платника податків за причинами, не пов'язаними із порушенням податкового законодавства, такий платник податків має право на адміністративне оскарження рішень контролюючого органу протягом 30 календарних днів, що настають за днем надходження податкового повідомлення-рішення (рішення) контролюючого органу.

У разі коли останній день строків, зазначених у цій статті, припадає на вихідний або святковий день, останнім днем таких строків вважається перший робочий день, що настає за вихідним або святковим днем.

Строки подання скарги на податкове повідомлення-рішення або будь-яке інше рішення контролюючого органу можуть бути продовжені за правилами і на підставах, визначених [пунктом 102.6](#) статті 102 цього Кодексу.

Скарга, подана із дотриманням строків, визначених [абзацом першим](#) пункту 56.3 цієї статті, зупиняє виконання платником податків грошових зобов'язань, визначених у податковому повідомленні-рішенні (рішенні), на строк від дня подання такої скарги до контролюючого органу до дня закінчення процедури адміністративного оскарження.

Протягом зазначеного строку податкові вимоги з податку, що оскаржується, не надсилаються, а сума грошового зобов'язання, що оскаржується, вважається неузгодженою.

Днем подання скарги вважається день фактичного отримання скарги відповідним контролюючим органом, а в разі надсилання скарги поштою - дата отримання відділенням поштового зв'язку від платника податків поштового відправлення із скаргою, яка зазначена відділенням поштового зв'язку в повідомленні про вручення поштового відправлення або на конверті.

Процедура адміністративного оскарження закінчується:

днем, наступним за останнім днем строку, передбаченого для подання скарги на податкове повідомлення-рішення або будь-яке інше рішення відповідного контролюючого органу у разі, коли така скарга не була подана у строк, передбачений [абзацом першим](#) пункту 56.3 цієї статті;

днем отримання платником податків рішення відповідного контролюючого органу про повне задоволення скарги;

днем отримання платником податків рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику;

днем отримання платником податків рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику;

днем звернення платника податків до контролюючого органу із заявою про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань, що оскаржувались.

День закінчення процедури адміністративного оскарження вважається днем узгодження грошового зобов'язання платника податків, крім випадку, передбаченого підпунктом 108^{-1.2.2} пункту 108^{-1.2} статті 108⁻¹ цього Кодексу.

З урахуванням строків давності, визначених [статтею 102](#) цього Кодексу, платник податків має право оскаржити в суді податкове повідомлення - рішення або інше рішення контролюючого органу у будь-який момент після отримання такого рішення.

Рішення контролюючого органу, оскаржене в судовому порядку, не підлягає адміністративному оскарженню.

Процедура адміністративного оскарження вважається досудовим порядком вирішення спору.

При зверненні платника податків до суду з позовом щодо визнання протиправним та/або скасування рішення контролюючого органу грошове зобов'язання вважається неузгодженим до дня набрання судовим рішенням законної сили.

У разі коли до подання позовної заяви проводилася процедура адміністративного оскарження, платник податків має право оскаржити в суді податкове повідомлення-рішення або інше рішення контролюючого органу про нарахування грошового зобов'язання протягом місяця, що настає за днем закінчення процедури адміністративного оскарження відповідно до [пункту 56.17](#) цієї статті.

Вимоги до оформлення скарги, порядок подання та розгляду скарг встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

У разі коли норма цього Кодексу чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі цього Кодексу, або коли норми різних законів чи різних нормативно-правових актів, або коли норми одного і того ж нормативно-правового акта суперечать між собою та припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу, рішення приймається на користь платника податків.

Якщо платник податків оскаржує рішення контролюючого органу в адміністративному порядку та/або до суду, повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення щодо ухилення від сплати податків не може ґрунтуватися виключно на цьому рішенні до закінчення процедури адміністративного оскарження або до остаточного вирішення справи судом.

Початок досудового розслідування стосовно платника податків або повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення його службовим (посадовим) особам не може бути підставою для зупинення провадження у справі або залишення без розгляду скарги (позову) такого платника податків, поданої до суду в межах процедури оскарження рішень контролюючих органів.

Оскарження рішення про відмову у реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних здійснюється у порядку, визначеному цією статтею з урахуванням таких особливостей:

скарга на рішення про відмову у реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних подається до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику;

скарга на рішення про відмову у реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних розглядається в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, комісією центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, за участі уповноваженої особи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику;

скарга на рішення про відмову у реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних розглядається протягом 10 календарних днів з дня отримання такої скарги центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику. Термін розгляду скарги не може бути продовженим;

якщо вмотивоване рішення за скаргою платника податків на рішення про відмову у реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних не надсилається платнику податків протягом 10-денного строку, така скарга вважається повністю задоволеною на користь платника податків з дня, наступного за останнім днем зазначеного строку.

Особа-нерезидент може подати до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, скаргу протягом 90

календарних днів, що настають за днем отримання особою-нерезидентом податкового повідомлення нерезиденту, складеного відповідно до [статті 58¹](#) цього Кодексу.

Скарга на податкове повідомлення особі-нерезиденту, зареєстрованій як платник податку на додану вартість, подається в електронній формі через спеціальне портальне рішення для користувачів нерезидентів, які надають електронні послуги, шляхом електронної ідентифікації державною або англійською мовою.

Скарга на податкове повідомлення особі-нерезиденту, не зареєстрованій як платник податку на додану вартість, подається в порядку, встановленому міжнародними договорами України, а в разі відсутності міжнародного договору України з країною особи-нерезидента - у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

Скарга на податкове повідомлення особі-нерезиденту розглядається протягом 90 календарних днів, що настають за днем отримання такої скарги центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику. Термін розгляду скарги не може бути продовжений.

Якщо протягом 90 календарних днів вмотивоване рішення за скаргою не надсилається:

особі-нерезиденту, зареєстрованій як платник податку на додану вартість, через спеціальне портальне рішення для користувачів нерезидентів, які надають електронні послуги,

особі-нерезиденту, не зареєстрованій як платник податку на додану вартість, у порядку, встановленому міжнародними договорами України, а в разі відсутності міжнародного договору України з країною особи-нерезидента - у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України,

така скарга вважається повністю задоволеною на користь особи-нерезидента з дня, наступного за останнім днем зазначеного строку.

Порядок розгляду скарги особи-нерезидента на податкове повідомлення особі-нерезиденту встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Рішення за скаргою на податкове повідомлення особі-нерезиденту, зареєстрованій як платник податку на додану вартість, надсилається в електронній формі через спеціальне портальне рішення для користувачів нерезидентів, які надають електронні послуги, з одночасним повідомленням про надсилання такого рішення на електронну адресу особи-нерезидента, зазначену нею при реєстрації відповідно до [статті 208¹](#) цього Кодексу. Рішення за скаргою на податкове повідомлення особі-нерезиденту, не зареєстрованій як платник податку на додану вартість, надсилається в порядку, визначеному міжнародними договорами України, а в разі відсутності міжнародного договору України з країною особи-нерезидента - у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Форма рішення за скаргою на податкове повідомлення особі-нерезиденту встановлюється державною та англійською мовами та затверджується

центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Особа-нерезидент, яка є власником рахунку відповідно до статті 39³ цього Кодексу, може подати до контролюючого органу скаргу протягом 90 календарних днів з дня отримання особою-нерезидентом податкового повідомлення особі-нерезиденту про порушення вимог Загального стандарту звітності CRS, складеного відповідно до пункту 39^{3.9} статті 39³ цього Кодексу.

Скарга, подана з дотриманням строку, визначеного абзацом першим цього пункту, зупиняє виконання платником податків грошових зобов'язань, визначених у податковому повідомленні, на строк від дня подання такої скарги до контролюючого органу до дня закінчення процедури адміністративного оскарження.

Скарга на податкове повідомлення особі-нерезиденту за порушення вимог Загального стандарту звітності CRS розглядається контролюючим органом протягом 90 календарних днів з дня її отримання. Строк розгляду скарги не може бути продовжено.

Якщо протягом 90 календарних днів вмотивоване рішення за скаргою не надіслано особі-нерезиденту, така скарга вважається повністю задоволеною на користь особи-нерезидента з дня, наступного за останнім днем зазначеного строку.

Порядок розгляду скарги на податкове повідомлення особі-нерезиденту за порушення вимог Загального стандарту звітності CRS встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Форма рішення за скаргою на податкове повідомлення особі-нерезиденту за порушення вимог Загального стандарту звітності CRS встановлюється державною та англійською мовами і затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Стаття 57. Строки сплати податкового зобов'язання

Платник податків зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену у поданій ним податковій декларації, протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого цим Кодексом для подання податкової декларації, крім випадків, встановлених цим Кодексом.

Податковий агент зобов'язаний сплатити суму податкового зобов'язання (суму нарахованого (утриманого) податку), самостійно визначеного ним з доходу, що виплачується на користь платника податку - фізичної особи та за рахунок такої виплати, у строки, передбачені цим Кодексом.

Суму податкового зобов'язання, визначену у митній декларації, платник податків зобов'язаний сплатити до/або на день подання митної декларації.

Якщо граничний строк сплати податкового зобов'язання припадає на вихідний або святковий день, останнім днем сплати податкового зобов'язання вважається операційний день, що настає за вихідним або святковим днем.

Порядок сплати податкового зобов'язання з податку на прибуток при виплаті дивідендів

У разі прийняття рішення щодо виплати дивідендів платник податку на прибуток - емітент корпоративних прав, на які нараховуються дивіденди, проводить зазначені виплати власнику таких корпоративних прав незалежно від того, чи є оподатковуваний прибуток, розрахований за правилами, визначеними статтею 137 цього Кодексу.

Крім випадків, передбачених підпунктом 57.1^{1.3} цього пункту, емітент корпоративних прав, який приймає рішення про виплату дивідендів своїм акціонерам (власникам), нараховує та вносить до бюджету авансовий внесок із податку на прибуток.

Авансовий внесок розраховується з суми перевищення дивідендів, що підлягають виплаті, над значенням об'єкта оподаткування за відповідний податковий (звітний) рік, за результатами якого виплачуються дивіденди, грошове зобов'язання щодо якого погашене. У разі наявності непогашеного грошового зобов'язання авансовий внесок розраховується зі всієї суми дивідендів, що підлягають виплаті. Авансовий внесок обчислюється за ставкою, встановленою пунктом 136.1 статті 136 цього Кодексу. Сума дивідендів, що підлягає виплаті, не зменшується на суму авансового внеску.

При цьому у разі якщо дивіденди виплачуються за неповний календарний рік, то для обрахунку суми зазначеного перевищення використовується значення об'єкта оподаткування, обчислене пропорційно кількості місяців, за які сплачуються дивіденди. Зазначений авансовий внесок вноситься до бюджету до/або одночасно з виплатою дивідендів.

Сума попередньо сплачених протягом податкового (звітного) періоду авансових внесків з податку на прибуток під час виплати дивідендів підлягає зарахуванню у зменшення нарахованого податкового зобов'язання з податку на прибуток, задекларованого у [податковій декларації](#) за такий податковий (звітний) період.

У разі якщо сума авансового внеску, попередньо сплаченого протягом звітного періоду, перевищує суму нарахованого податкового зобов'язання підприємством - емітентом корпоративних прав за такий податковий (звітний) період, сума такого перевищення переноситься у зменшення податкових зобов'язань наступних податкових (звітних) періодів до повного його погашення, а під час отримання від'ємного значення об'єкта оподаткування такого наступного періоду - на зменшення податкових зобов'язань майбутніх податкових (звітних) періодів до повного його погашення.

Сума сплачених авансових внесків з податку на прибуток при виплаті дивідендів не підлягає поверненню платнику податків або зарахуванню в рахунок погашення грошових зобов'язань з інших податків і зборів (обов'язкових платежів).

У разі виплати дивідендів у формі, відмінній від грошової (крім випадків, передбачених підпунктом 57.1^{1.3} цього пункту), базою для нарахування авансового внеску згідно з абзацами першим та другим цього підпункту є вартість такої виплати, визначена у рішенні про виплату дивідендів, або

вартість такої виплати, розрахована відповідно до принципу "витягнутої руки" в операціях, визнаних відповідно до [статті 39](#) цього Кодексу контрольованими. Обов'язок з нарахування та сплати авансового внеску з податку за визначеною [пунктом 136.1](#) статті 136 цього Кодексу ставкою покладається на будь-якого емітента корпоративних прав (крім платників єдиного податку), що є резидентом, незалежно від того, чи користується такий емітент пільгами із сплати податку, передбаченими цим Кодексом, чи у вигляді застосування ставки податку іншої, ніж встановлена [пунктом 136.1](#) статті 136 цього Кодексу.

Це положення поширюється також на державні некорпоративні, казенні або комунальні підприємства, які зараховують суми дивідендів у розмірі, встановленому органом виконавчої влади, до сфери управління якого належать такі підприємства, відповідно до державного або місцевого бюджету.

При цьому якщо платіж особою називається дивідендом, такий платіж оподатковується під час виплати згідно з нормами, визначеними згідно з положеннями цього пункту, незалежно від того, чи є особа платником податку.

Авансовий внесок, передбачений підпунктом 57.1^{-1.2} цього пункту, не справляється у разі виплати дивідендів:

на користь власників корпоративних прав материнської компанії, що сплачуються в межах сум доходів такої компанії, отриманих у вигляді дивідендів від інших осіб. Якщо сума виплат дивідендів на користь власників корпоративних прав материнської компанії перевищує суму отриманих такою компанією дивідендів, дивіденди, сплачені в межах такого перевищення, підлягають оподаткуванню за правилами, встановленими підпунктом 57.1^{-1.2} цього пункту. З метою оподаткування материнська компанія веде наростаючим підсумком облік дивідендів, отриманих нею від інших осіб, та дивідендів, сплачених на користь власників корпоративних прав такої компанії, і відображає у податковій звітності дивіденди в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику;

платником податку на прибуток, прибуток якого звільнений від оподаткування відповідно до положень цього Кодексу, у розмірі прибутку, звільненого від оподаткування у період, за який виплачуються дивіденди;

фізичним особам.

Виплата дивідендів на користь фізичних осіб (у тому числі нерезидентів) за акціями або корпоративними правами, які мають статус привілейованих або інший статус, що передбачає виплату фіксованого розміру дивідендів чи суми, яка є більшою за суму виплат, розраховану на будь-яку іншу акцію (корпоративне право), емітовану таким платником податку, прирівнюється з метою оподаткування до виплати заробітної плати з відповідним оподаткуванням.

При цьому така виплата не підлягає оподаткуванню як дивіденди згідно з положеннями [розділу IV](#) цього Кодексу.

Авансовий внесок з податку на прибуток, сплачений у зв'язку з нарахуванням/сплатою дивідендів, є невід'ємною частиною податку на прибуток та не може розцінюватися як податок, який справляється під час репатріації дивідендів (їх сплаті на користь нерезидентів) відповідно до [пункту 141.4](#) статті 141 цього Кодексу або міжнародних договорів України.

Інститути спільного інвестування звільняються від обов'язку сплати авансових внесків з податку на прибуток у разі виплати дивідендів.

Авансові внески не справляються/не нараховуються на суми операцій, які для цілей оподаткування прирівнюються до дивідендів відповідно до [абзаців четвертого - сьомого](#) підпункту 14.1.49 пункту 14.1 статті 14 цього Кодексу.

Резиденти Дія Сіті - платники податку на особливих умовах звільняються від обов'язку сплати авансових внесків з податку на прибуток у разі виплати дивідендів.

У разі коли відповідно до цього Кодексу або інших законів України контролюючий орган самостійно визначає податкове зобов'язання платника податків з причин, не пов'язаних з порушенням податкового законодавства, та надсилає (вручає) податкове/податкові повідомлення-рішення про сплату суми/сум платнику податку, такий платник податків зобов'язаний сплатити нараховану суму податкового зобов'язання у строки, визначені в цьому Кодексі та в [статті 297 Митного кодексу України](#), а якщо такі строки не визначено, - протягом 30 календарних днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення про таке нарахування.

У разі визначення грошового зобов'язання контролюючим органом за підставами, зазначеними у [підпунктах 54.3.1 - 54.3.6](#) пункту 54.3 статті 54 цього Кодексу, платник податків зобов'язаний сплатити нараховану суму грошового зобов'язання протягом 10 робочих днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення, крім випадків, коли протягом такого строку такий платник податків розпочинає процедуру оскарження рішення контролюючого органу.

У разі оскарження рішення контролюючого органу про нараховану суму грошового зобов'язання платник податків зобов'язаний самостійно погасити узгоджену суму, а також пеню та штрафні санкції за їх наявності протягом 10 робочих днів, наступних за днем такого узгодження.

Пеня та штрафні санкції, нараховані на суму грошового зобов'язання (її частку), скасовану за результатами адміністративного чи судового оскарження, також підлягають скасуванню, а якщо такі пеня та санкції були сплачені, вони підлягають зарахуванню в рахунок погашення податкового боргу, грошових зобов'язань або поверненню в порядку, встановленому [статтею 43](#) цього Кодексу.

Фізичні особи - платники податків повинні сплачувати податки і збори, що встановлені цим Кодексом, через банки (у тому числі із застосуванням єдиного рахунку в порядку, визначеному [статтею 35¹](#) цього Кодексу) або небанківських надавачів платіжних послуг, емітентів електронних грошей.

У разі якщо зазначені особи проживають у сільській (селищній) місцевості, вони можуть сплачувати податки і збори через каси сільських

(селищних) рад за квитанцією про прийняття податків і зборів, форма якої встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Стаття 58. Податкове повідомлення-рішення

Контролюючий орган надсилає (вручає) платнику податків податкове повідомлення-рішення, якщо сума грошового зобов'язання платника податків, передбаченого податковим або іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, розраховується контролюючим органом відповідно до [статті 54](#) цього Кодексу (крім декларування товарів, передбаченого для громадян) або якщо за результатами перевірки контролюючим органом встановлено факт:

невідповідності суми бюджетного відшкодування сумі, заявленій у [податковій декларації](#);

завищення розміру задекларованого від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість, розрахованої платником податків відповідно до [розділу V](#) цього Кодексу;

заниження або завищення суми податкових зобов'язань, заявленої у [податковій \(митній\) декларації](#), або суми податкового кредиту, заявленої у податковій декларації з податку на додану вартість, крім випадків, коли зазначене заниження або завищення враховано при винесенні інших податкових повідомлень-рішень за результатами перевірки;

завищення сум податку на доходи фізичних осіб, що підлягає поверненню з бюджету, заявлених у [податкових деклараціях](#), зокрема при використанні права на податкову знижку відповідно до розділу IV цього Кодексу;

наявності помилок при визначенні обов'язкових реквізитів [податкової накладної](#) та/або відсутності реєстрації податкової накладної та/або розрахунку коригування до податкової накладної протягом граничних строків, передбачених цим Кодексом.

Податкове повідомлення-рішення містить:

1) суму та підставу для визначення (нарахування/зменшення) грошового зобов'язання та/або податкового зобов'язання, що повинен сплатити платник податків, та/або суму та підставу для зменшення бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість, та/або зменшення податку на доходи фізичних осіб, задекларованого до повернення з бюджету, зокрема при використанні права на податкову знижку, та/або збільшення/зменшення суми податкових зобов'язань, заявленої у [податковій декларації](#), або суми податкового кредиту, заявленої у податковій декларації з податку на додану вартість, та посилання на норми цього Кодексу та/або іншого закону, контроль за виконанням якого покладено на контролюючі органи, відповідно до яких здійснено їх розрахунок;

2) попередження про необхідність складення та реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних [податкової накладної](#)/розрахунку коригування до неї або про необхідність виправлення помилок, допущених під час

зазначення реквізитів податкової накладної (у випадках, передбачених цим Кодексом);

3) граничні строки сплати грошового зобов'язання та/або строки виправлення платником податків показників податкової звітності та/або реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних [податкової накладної](#)/розрахунку коригування до неї або виправлення помилок, допущених під час зазначення реквізитів податкової накладної;

4) попередження про наслідки невиконання податкового повідомлення-рішення в установленій строк;

5) граничні строки, передбачені цим Кодексом для оскарження податкового повідомлення-рішення.

У податковому повідомленні-рішенні зазначається або додається до нього детальний розрахунок податкового зобов'язання (за наявності) та штрафних фінансових санкцій.

У разі якщо податкове повідомлення-рішення прийнято за результатами документальної перевірки та є процесуальною підставою притягнення особи до фінансової відповідальності за вчинення податкового правопорушення, воно додатково до інформації, наведеної у пункті 58.1.1 цієї статті, повинно містити:

1) обґрунтовану підставу для визначення (нарахування/зменшення) грошового зобов'язання та/або податкового зобов'язання, що повинен сплатити платник податків, та/або зменшення суми бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість, та/або зменшення податку на доходи фізичних осіб, задекларованого до повернення з бюджету, зокрема при використанні права на податкову знижку, та/або заниження чи завищення суми податкових зобов'язань, заявленої у [податковій декларації](#), або суми податкового кредиту, заявленої у податковій декларації з податку на додану вартість у вигляді фактичної підстави, а саме викладення стислого змісту щодо виявлених перевіркою порушень вимог податкового, валютного та іншого законодавства з наведенням інформації щодо:

обставин вчинених правопорушень, які відображені в акті перевірки, а також встановлені при розгляді наданих платником податків відповідно до [підпункту 16.1.5](#) пункту 16.1 статті 16 та [пункту 86.7](#) статті 86 розділу I цього Кодексу письмових пояснень та їх документального підтвердження (зокрема щодо обставин, що стосуються події правопорушення, та вжитих платником податків заходів щодо дотримання правил та норм законодавства, з посиланням на документи та інші фактичні дані, що підтверджують зазначені обставини);

періоду (календарний день або місяць, квартал, півріччя, три квартали, рік) фінансово-господарської діяльності платника податків, при здійсненні якої вчинено ці порушення;

розрахунку суми податкового зобов'язання, що повинен сплатити платник податків, та/або зменшення бюджетного відшкодування та/або

зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість, та/або зменшення суми податку на доходи фізичних осіб, задекларованої до повернення з бюджету при використанні права на податкову знижку, та/або заниження чи завищення суми податкових зобов'язань, заявленої у податковій декларації, або суми податкового кредиту, заявленої у податковій декларації з податку на додану вартість;

у разі якщо перевіркою виявлено факти заниження (ненарахування та/або неутримання) платником податків, у тому числі податковим агентом, податкових зобов'язань - додатково зазначається граничний строк сплати таких податкових зобов'язань, у тому числі за відповідні податкові (звітні) періоди, по яких виявлено таке заниження (ненарахування та/або неутримання);

надання або ненадання платником податків заперечень, письмових пояснень та додаткових документів, зокрема щодо обставин виявлених порушень, наданої платником податків інформації, яка спростовує наявність його вини, наявності пом'якшуючих обставин або обставин, що звільняють від фінансової відповідальності відповідно до цього Кодексу;

нормативної підстави - посилання на норму цього Кодексу та/або іншого закону, контроль за виконанням якого покладено на контролюючі органи, відповідно до якої було зроблено розрахунок або перерахунок грошових зобов'язань платника податків;

2) посилання на акт документальної перевірки;

3) детальний розрахунок штрафних санкцій (фінансових санкцій, штрафів), у тому числі штрафних санкцій або пені, за порушення іншого законодавства, контроль за виконанням якого покладено на контролюючі органи, а також посилання на норми цього Кодексу та/або іншого законодавства, відповідно до якого було зроблено такий розрахунок;

4) інформацію щодо наявності обставин, які відповідно до цього Кодексу пом'якшують, обтяжують або звільняють від фінансової відповідальності.

Форма та порядок надіслання податкового повідомлення-рішення визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Податкове повідомлення-рішення надсилається (вручається) за кожним окремим податком, збором та/або разом із штрафними санкціями, передбаченими цим Кодексом, а також за кожною штрафною (фінансовою) санкцією за порушення норм іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на такий контролюючий орган, та/або пенею за порушення строків розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

У разі зменшення (збільшення) контролюючим органом суми бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платнику податків надсилаються (вручаються) окремі податкові повідомлення-рішення.

Контролюючий орган веде реєстр виданих податкових повідомлень-рішень щодо платників податків.

У Єдиному реєстрі податкових повідомлень-рішень контролюючих органів, надісланих (вручених) платникам податків, міститься інформація про:

1) дати складання, надіслання (вручення) та отримання платником податків податкового повідомлення-рішення;

2) дату відкликання або зміни податкового повідомлення-рішення;

3) визначену суму (нарахування/зменшення) грошового зобов'язання та/або податкового зобов'язання, що повинен сплатити платник податків, та/або зменшення суми бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість, та/або зменшення податку на доходи фізичних осіб, задекларованого до повернення з бюджету, зокрема при використанні права на податкову знижку, та/або заниження чи завищення суми податкових зобов'язань, заявленої у податковій декларації, або суми податкового кредиту, заявленої у податковій декларації з податку на додану вартість, та дати настання граничного строку їх сплати;

4) стан узгодження сум, зазначених у пункті 3 цієї частини;

5) строки сплати сум, зазначених у пункті 3 цієї частини;

6) виникнення податкового боргу платника податків, дату та номер податкової вимоги;

7) оскарження податкового повідомлення-рішення в адміністративному або судовому порядку.

У Єдиному реєстрі податкових повідомлень-рішень контролюючих органів, надісланих (вручених) платникам податків, може міститися інша інформація.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, є технічним адміністратором Єдиного реєстру податкових повідомлень-рішень контролюючих органів, надісланих (вручених) платникам податків.

Для цілей внесення відомостей до Єдиного реєстру податкових повідомлень-рішень контролюючих органів, надісланих (вручених) платникам податків, технічним адміністратором надається доступ центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, його територіальним органам до Єдиного реєстру податкових повідомлень-рішень контролюючих органів, надісланих (вручених) платникам податків.

Порядок інформаційної взаємодії між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, його територіальними органами та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, його територіальними органами щодо надання доступу до Єдиного реєстру податкових повідомлень-рішень контролюючих органів, надісланих (вручених) платникам податків, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Податкове повідомлення-рішення надсилається (вручається) платнику податків у порядку, визначеному [статтею 42](#) цього Кодексу.

Стаття 58¹. Податкове повідомлення особі-нерезиденту

Податкове повідомлення особі-нерезиденту, не зареєстрованій як платник податку на додану вартість, надсилається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, до компетентного органу іноземної держави для інформування особи-нерезидента, якщо особа-нерезидент не зареєструвалася як платник податку на додану вартість у випадках та порядку, передбачених [статтею 208¹](#) цього Кодексу.

Податкове повідомлення особі-нерезиденту, зареєстрованій як платник податку на додану вартість, надсилається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, якщо така особа-нерезидент:

не подає спрощену податкову декларацію у встановлений термін;

не сплачує узгоджену суму грошових зобов'язань з податку на додану вартість у встановлений термін;

здійснює інше порушення вимог цього Кодексу, за яке відповідно до цього Кодексу передбачена відповідальність у вигляді штрафної (фінансової) санкції.

Таке податкове повідомлення надсилається в електронній формі через спеціальне портальне рішення для користувачів нерезидентів, які надають електронні послуги, з одночасним повідомленням на електронну адресу особи-нерезидента, зазначену нею при реєстрації як платника податку на додану вартість відповідно до [статті 208¹](#) цього Кодексу, протягом 30 календарних днів після спливу встановлених термінів сплати узгодженої суми податкових зобов'язань та/або подання спрощеної податкової декларації та/або встановлення факту іншого порушення вимог цього Кодексу.

Податкове повідомлення особі-нерезиденту, зазначене у цій статті, повинно містити:

підставу для його складання та/або нарахування грошового зобов'язання;

суму грошового зобов'язання, що повинна сплатити особа-нерезидент;

граничні строки та порядок сплати такого грошового зобов'язання;

реквізити валютного рахунка, відкритого центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, в уповноваженому банку, на який сплачується грошове зобов'язання;

попередження про необхідність подання спрощеної податкової декларації;

граничні строки та порядок оскарження такого податкового повідомлення.

До податкового повідомлення особі-нерезиденту додається розрахунок грошового зобов'язання.

Форма податкового повідомлення особі-нерезиденту і розрахунку грошового зобов'язання встановлюються державною та англійською мовами

та затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Сума грошового зобов'язання, зазначена у податковому повідомленні особі-нерезиденту, підлягає сплаті протягом 90 календарних днів, що настають за днем отримання такого податкового повідомлення, або оскарженню у порядку, передбаченому пунктом 56.24 статті 56 цього Кодексу.

Несплачена узгоджена сума грошового зобов'язання, зазначена у податковому повідомленні, стягується відповідно до статті 104¹ цього Кодексу. При цьому норми статей 59, 60, 87-101 цього Кодексу не застосовуються.

Стаття 59. Податкова вимога

У разі коли у платника податків виник податковий борг, контролюючий орган надсилає (вручає) йому податкову вимогу в порядку, визначеному для надсилання (вручення) податкового повідомлення-рішення.

Податкова вимога може надсилатися (вручатися) контролюючим органом за місцем обліку платника податків, в якому обліковується податковий борг платника податків.

Податкова вимога не надсилається (не вручається), а заходи, спрямовані на погашення (стягнення) податкового боргу, не застосовуються, якщо загальна сума податкового боргу платника податків не перевищує ста вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. У разі збільшення загальної суми податкового боргу до розміру, що перевищує сто вісімдесят неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, контролюючий орган надсилає (вручає) податкову вимогу такому платнику податків. Строк давності, визначений пунктом 102.4 статті 102 цього Кодексу для стягнення податкового боргу, у такому випадку розпочинається не раніше дня виникнення податкового боргу у сумі, що перевищує сто вісімдесят неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Податкова вимога разом з детальним розрахунком суми податкового боргу надсилається не раніше першого робочого дня після закінчення граничного строку сплати суми грошового зобов'язання.

Податкова вимога повинна містити відомості про факт виникнення податкового боргу та права податкової застави, розмір податкового боргу, який забезпечується податковою заставою, обов'язок погасити податковий борг та можливі наслідки його непогашення в установленій строк, попередження про опис активів, які відповідно до законодавства можуть бути предметом податкової застави, а також про можливі дату та час проведення публічних торгів з їх продажу.

Податкова вимога надсилається (вручається) також платникам податків, які самостійно подали податкові декларації, але не погасили суми податкових зобов'язань у встановлені цим Кодексом строки, без попереднього надсилання (вручення) податкового повідомлення-рішення.

У разі якщо у платника податків, якому надіслано (вручено) податкову вимогу, сума податкового боргу збільшується (зменшується), погашенню

підлягає вся сума податкового боргу такого платника податку, що існує на день погашення.

У разі якщо після направлення (вручення) податкової вимоги сума податкового боргу змінилася, але податковий борг не був погашений в повному обсязі, податкова вимога додатково не надсилається (не вручається).

Стаття 60. Відкликання податкового повідомлення-рішення і податкової вимоги

Податкове повідомлення-рішення або податкова вимога вважаються відкликаними, якщо:

сума податкового боргу самостійно погашається платником податків або органом стягнення;

контролюючий орган скасовує раніше прийняте податкове повідомлення-рішення про нарахування суми грошового зобов'язання або податкову вимогу;

контролюючий орган зменшує нараховану суму грошового зобов'язання раніше прийнятого податкового повідомлення-рішення або суму податкового боргу, визначену в податковій вимозі;

рішенням суду, що набрало законної сили, скасовується повідомлення-рішення контролюючого органу або сума податкового боргу, визначена в податковій вимозі;

рішенням суду, що набрало законної сили, зменшується сума грошового зобов'язання, визначена у податковому повідомленні-рішенні контролюючого органу, або сума податкового боргу, визначена в податковій вимозі.

У випадках, визначених підпунктом 60.1.1 пункту 60.1 цієї статті, податкова вимога вважається відкликаною у день, протягом якого відбулося погашення суми податкового боргу в повному обсязі.

У випадках, визначених підпунктом 60.1.2 пункту 60.1 цієї статті, податкове повідомлення-рішення або податкова вимога вважаються відкликаними з дня прийняття контролюючим органом рішення про скасування такого податкового повідомлення-рішення або податкової вимоги.

У випадках, визначених підпунктами 60.1.3 і 60.1.5 пункту 60.1 цієї статті, податкове повідомлення-рішення або податкова вимога вважаються відкликаними з дня надходження до платника податків податкового повідомлення-рішення або податкової вимоги, які містять зменшену суму грошового зобов'язання або податкового боргу.

У випадках, визначених підпунктом 60.1.4 пункту 60.1 цієї статті, податкове повідомлення-рішення або податкова вимога вважаються відкликаними у день набрання законної сили відповідним рішенням суду.

Якщо нарахована сума грошового зобов'язання або податкового боргу збільшується внаслідок їх адміністративного оскарження, раніше надіслане (вручене) податкове повідомлення-рішення або податкова вимога не відкликаються. На суму збільшення грошового зобов'язання надсилається окреме податкове повідомлення-рішення, а на суму збільшення податкового боргу окрема податкова вимога не надсилається (не вручається).

ТЕМА 8-9. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ У ПОДАТКОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВИРІШЕННЯ. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ

1. Поняття та причини виникнення конфлікту інтересів у податкових правовідносинах.
2. Податкові консультації, податкові роз'яснення як форма запобігання конфлікту інтересів у податкових правовідносинах.
3. Податковий компроміс як форма вирішення конфлікту інтересів.
4. Поняття податкового боргу платника податку.
5. Методика встановлення загрози виникнення, накопичення або непогашення податкового боргу.
6. Розстрочення (відстрочення) податкового боргу платників податків.
7. Контрольна діяльність податкових органів за утриманням платежів за ресурси.
8. Перевірка достовірності даних, наведених у декларація

ГЛАВА 9. ПОГАШЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Джерелами самостійної сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу платника податків є будь-які власні кошти, у тому числі ті, що отримані від продажу товарів (робіт, послуг), майна, випуску цінних паперів, зокрема корпоративних прав, отримані як позика (кредит), та з інших джерел, з урахуванням особливостей, визначених цією статтею, а також суми надміру сплачених платежів до відповідних бюджетів.

Сплату грошових зобов'язань або погашення податкового боргу платника податків з відповідного платежу може бути здійснено також:

- а) за рахунок надміру сплачених сум такого платежу (без заяви платника);
- б) за рахунок помилково та/або надміру сплачених сум з інших платежів (на підставі відповідної заяви платника) до відповідних бюджетів з урахуванням особливостей, визначених у [пункті 43.4¹](#) статті 43 цього Кодексу;
- в) за рахунок суми бюджетного відшкодування з податку на додану вартість (на підставі відповідної заяви платника) до Державного бюджету України".

Не можуть бути джерелом погашення податкового боргу, крім погашення податкового боргу з податку на додану вартість (крім податкового боргу, що виник до 1 липня 2015 року), кошти на рахунку платника в системі електронного адміністрування податку на додану вартість. Для погашення такого податкового боргу за рахунок коштів на рахунку платника податків у системі електронного адміністрування податку на додану вартість центральний орган виконавчої влади, що реалізує податкову політику, за умови наявності підстав, передбачених [статтею 95](#) цього Кодексу, надсилає центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у якому відкриті

рахунки платників у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, реєстр, у якому зазначаються найменування платника податків, податковий та індивідуальний податковий номер платника податків та сума податкового боргу, що підлягає перерахуванню до бюджету (крім сум податкового боргу за податковими зобов'язаннями з податку на додану вартість, що підлягали сплаті до державного бюджету та за якими сформовано реєстр для перерахування коштів до державного бюджету з рахунка у системі електронного адміністрування відповідно до [пункту 200.2](#) статті 200 цього Кодексу). Порядок формування та надсилання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, такого реєстру визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Джерелами погашення податкового боргу платника податків є будь-яке майно такого платника податків з урахуванням обмежень, визначених цим Кодексом, а також іншими законодавчими актами.

Не можуть бути використані як джерела погашення податкового боргу платника податків:

майно платника податків, надане ним у заставу іншим особам (на час дії такої застави), якщо така застава зареєстрована згідно із законом у відповідних державних реєстрах до моменту виникнення права податкової застави;

майно, яке належить на правах власності іншим особам та перебуває у володінні або користуванні платника податків, у тому числі (але не виключно) майно, передане платнику податків у лізинг, оренду, схов (відповідальне зберігання), ломбардний схов, на комісію (консигнацію); давальницька сировина, надана підприємству для переробки, крім її частини, що надається платнику податків як оплата за такі послуги, а також майно інших осіб, прийняті платником податків у заставу чи заклад, довірче та будь-які інші види агентського управління;

майнові права інших осіб, надані платнику податків у користування або володіння, а також немайнові права, у тому числі права інтелектуальної (промислової) власності, передані в користування такому платнику податків без права їх відчуження;

Кошти кредитів або позик, наданих платнику податків кредитно-фінансовою установою, що обліковуються на позичкових рахунках, відкритих такому платнику податків, суми акредитивів, що виставлені на ім'я платника податків, але не відкриті, суми авансових платежів та попередньої оплати за контрактами підприємств суднобудівної промисловості (клас 35.11 група 35 [КВЕД ДК 009:2005](#)), отримані від замовників морських та річкових суден та інших плавучих засобів;

майно, включене до складу цілісних майнових комплексів державних підприємств, які не підлягають приватизації, у тому числі казенних підприємств. [Порядок](#) віднесення майна до такого, що включається до складу

цілісного майнового комплексу державного підприємства, встановлюється Фондом державного майна України;

майно, вільний обіг якого заборонено згідно із законодавством України;

майно, що не може бути предметом застави відповідно до [Закону України "Про заставу"](#);

кошти інших осіб, надані платнику податків у вклад (депозит) або довірче управління, а також власні кошти юридичної особи, що використовуються для виплат заборгованості з основної заробітної плати за фактично відпрацьований час фізичним особам, які перебувають у трудових відносинах з такою юридичною особою.

Посадові особи, у тому числі державні виконавці, які прийняли рішення про використання майна, визначеного [пунктом 87.3](#) цієї статті, як джерела погашення грошового зобов'язання або податкового боргу платника податків несуть відповідальність відповідно до закону.

У разі якщо здійснення заходів щодо погашення податкового боргу платника податків шляхом стягнення коштів, які перебувають у його власності, не привело до повного погашення суми податкового боргу або у разі недостатності у платника коштів для погашення податкового боргу, контролюючий орган визначає дебіторську заборгованість платника податків, строк погашення якої настав, джерелом погашення податкового боргу такого платника податків.

Контролюючий орган укладає з платником податків договір щодо переведення права вимоги такої дебіторської заборгованості. Така дебіторська заборгованість продовжує залишатися активом платника податків, що має податковий борг, про що зазначається в договорі між платником податків і контролюючим органом, та повинна бути відповідним чином розкрита в примітках до фінансової звітності.

Податковий борг продовжує обліковуватися за платником податків, у якого він виник, до надходження коштів до бюджету за рахунок стягнення цієї дебіторської заборгованості. Контролюючий орган повідомляє платнику податків про таке надходження в п'ятиденний строк з дня отримання відповідного документа.

У разі відмови платника податків, що має податковий борг, від укладення з контролюючим органом договору щодо переведення права вимоги дебіторської заборгованості такий контролюючий орган звертається до суду щодо зобов'язання платника податків укласти зазначений договір.

У разі відсутності у платника податків, що є філією, відокремленим підрозділом юридичної особи, майна, достатнього для погашення його грошового зобов'язання або податкового боргу, джерелом погашення грошового зобов'язання або податкового боргу такого платника податків є майно такої юридичної особи, на яке може бути звернено стягнення згідно з цим Кодексом.

Порядок застосування пунктів 87.5 і 87.6 цієї статті визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Забороняється будь-яка уступка грошового зобов'язання або податкового боргу платника податків третім особам. Положення цього пункту не поширюються на випадки, коли гарантами повного та своєчасного погашення грошових зобов'язань платника податків є інші особи, якщо таке право передбачено цим Кодексом.

Додатково до джерел, визначених у [пункті 87.1](#) цієї статті, джерелом погашення податкового боргу банків, небанківських фінансових установ, у тому числі страхових організацій, можуть бути кошти, незалежно від джерел їх походження та без застосування обмежень, визначених у [підпунктах 87.3.4](#) та [87.3.8](#) пункту 87.3 цієї статті, у сумі, яка не перевищує суму їх власного капіталу (без урахування страхових та прирівняних до них обов'язкових резервів, сформованих відповідно до закону). Визначення розміру власного капіталу здійснюється відповідно до законодавства України.

У разі наявності у платника податків податкового боргу контролюючі органи зобов'язані зарахувати кошти, що сплачує такий платник податків, в рахунок погашення податкового боргу згідно з черговістю його виникнення незалежно від напрямку сплати, визначеного платником податків. У такому ж порядку відбувається зарахування коштів, що надійдуть у рахунок погашення податкового боргу платника податків відповідно до [статті 95](#) цього Кодексу або за рішенням суду у випадках, передбачених законом.

Спрямування коштів платником податків на погашення грошового зобов'язання перед погашенням податкового боргу забороняється, крім випадків спрямування цих коштів на виплату заробітної плати та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

З моменту винесення судом ухвали про порушення провадження у справі про банкрутство платника податків порядок погашення грошових зобов'язань, які включені до конкурсних кредиторських вимог контролюючих органів до такого боржника, визначається згідно з [Кодексом України з процедур банкрутства](#) без застосування норм цього Кодексу.

Орган стягнення звертається до суду з позовом про стягнення суми податкового боргу платника податку - фізичної особи. Стягнення податкового боргу за рішенням суду здійснюється державною виконавчою службою відповідно до закону про виконавче провадження.

У разі якщо податковий борг виник за операціями, що виконувалися в межах договорів про спільну діяльність, джерелом погашення такого податкового боргу є майно платників податків, що є учасниками такого договору.

У разі несплати протягом 240 календарних днів з дня вручення платнику податків податкової вимоги суми податкового боргу, що перевищує 1 мільйон гривень, контролюючий орган може звернутися до суду за встановленням тимчасового обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента-боржника за межі України - до погашення такого податкового боргу.

Вимоги абзацу першого цього пункту не застосовується у разі наявності зобов'язання держави щодо повернення юридичній особі або постійному представництву нерезидента-боржника помилково та/або надміру сплачених ним грошових зобов'язань, бюджетного відшкодування податку на додану вартість, якщо загальна сума непогашеної заборгованості держави перед боржником дорівнює або перевищує суму податкового боргу такого боржника.

Тимчасове обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента-боржника за межі України встановлюється як забезпечувальний захід виконання судового рішення або рішення керівника контролюючого органу про стягнення суми податкового боргу.

У разі запровадження тимчасового обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента-боржника за межі України згідно з рішенням суду, яке набрало законної сили, контролюючий орган не пізніше наступного робочого дня з дня отримання рішення суду:

інформує про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, в порядку обміну інформацією, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони державного кордону;

розміщує відповідну інформацію в Реєстрі керівників платників податків - боржників.

Не пізніше наступного робочого дня з дня зарахування коштів на відповідний рахунок органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, та/або в інших випадках погашення податкового боргу в сумі, зазначеній у рішенні суду станом на дату прийняття такого рішення суду, або у разі отримання інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань про зміну керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента-боржника, або у разі початку судових процедур у справах про банкрутство стосовно такого боржника контролюючий орган:

інформує про зазначене центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, в порядку обміну інформацією, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони державного кордону, що є підставою для скасування встановленого тимчасового обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента-боржника за межі України;

розміщує відповідну інформацію в Реєстрі керівників платників податків - боржників.

Закінчення дії тимчасового обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента-боржника здійснюється у разі погашення суми податкового боргу, зазначеної у рішенні суду, у зв'язку з якою було застосовано таке обмеження, або у разі отримання інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань про зміну керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента-боржника, або у разі початку судових процедур у справах про банкрутство стосовно такого боржника.

Стаття 88. Зміст податкової застави

З метою забезпечення виконання платником податків своїх обов'язків, визначених цим Кодексом, майно платника податків, який має податковий борг, передається у податкову заставу.

Право податкової застави виникає згідно з цим Кодексом та не потребує письмового оформлення.

У разі якщо податковий борг виник за операціями, що виконувалися в межах договорів про спільну діяльність, у податкову заставу передається майно платника податків, який згідно з умовами договору був відповідальним за перерахування податків до бюджету та/або майно, яке внесене у спільну діяльність та/або є результатом спільної діяльності платників податків. У разі недостатності майна такого платника податків у податкову заставу передається майно інших учасників договору про спільну діяльність у розмірах, пропорційних їх участі у такій спільній діяльності.

Стаття 89. Виникнення права податкової застави

Право податкової застави виникає:

у разі несплати у строки, встановлені цим Кодексом, суми грошового зобов'язання, самостійно визначеної платником податків у [податковій декларації](#), - з дня, що настає за останнім днем зазначеного строку;

у разі несплати у строки, встановлені цим Кодексом, суми грошового зобов'язання, самостійно визначеної контролюючим органом, - з дня виникнення податкового боргу;

у випадку, визначеному в [пункті 100.11](#) статті 100 цього Кодексу, - з дня укладання договору про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань.

З урахуванням положень цієї статті право податкової застави поширюється на будь-яке майно платника податків, яке перебуває в його власності (господарському віданні або оперативному управлінні) у день виникнення такого права і балансова вартість якого відповідає сумі податкового боргу платника податків, крім випадків, передбачених [пунктом 89.5](#) цієї статті, а також на інше майно, на яке платник податків набуде прав власності у майбутньому.

У разі якщо балансова вартість майна, на яке поширюється податкова заставу, є меншою ніж сума податкового боргу платника податків, право податкової застави поширюється на таке майно.

У разі якщо балансова вартість такого майна не визначена, його опис здійснюється за результатами оцінки, яка проводиться відповідно до [Закону](#)

України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні".

У разі збільшення суми податкового боргу складається акт опису до суми, відповідної сумі податкового боргу платника податків, у порядку, передбаченому цією статтею.

Право податкової застави не поширюється на майно, визначене підпунктом 87.3.7 пункту 87.3 статті 87 цього Кодексу, на іпотечні активи, що належать емітенту та є забезпеченням відповідного випуску іпотечних сертифікатів з фіксованою дохідністю, на грошові доходи від цих іпотечних активів до повного виконання емітентом зобов'язань за цим випуском іпотечних сертифікатів з фіксованою дохідністю, а також на склад іпотечного покриття та грошові доходи від нього до повного виконання емітентом зобов'язань за відповідним випуском звичайних іпотечних облігацій.

Право податкової застави не застосовується, якщо загальна сума податкового боргу платника податків не перевищує ста вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Майно, на яке поширюється право податкової застави, оформлюється актом опису.

До акта опису включається ліквідне майно, яке можливо використати як джерело погашення податкового боргу.

Опис майна у податкову заставу здійснюється на підставі рішення керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу, яке пред'являється платнику податків, що має податковий борг.

Акт опису майна, на яке поширюється право податкової застави, складається податковим керуючим у порядку та за формою, що затверджені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Відмова платника податків від підписання акта опису майна, на яке поширюється право податкової застави, не звільняє такого платника податків від поширення права податкової застави на описане майно. У такому випадку опис здійснюється у присутності не менш як двох понятих.

У разі якщо платник податків не допускає податкового керуючого для здійснення опису майна такого платника податків у податкову заставу та/або не подає документів, необхідних для такого опису, податковий керуючий складає акт відмови платника податків від опису майна у податкову заставу.

Контролюючий орган звертається до суду щодо зупинення видаткових операцій на рахунках/електронних гаманцях платника податків, заборону відчуження таким платником податків майна та зобов'язання такого платника податків допустити податкового керуючого для опису майна у податкову заставу.

Зупинення видаткових операцій на рахунках/електронних гаманцях платника податків та заборона відчуження таким платником податків майна діють до дня складення акта опису майна платника податків у податкову заставу податковим керуючим або акта про відсутність майна, що може бути

описано у податкову заставу, або погашення податкового боргу в повному обсязі. Податковий керуючий не пізніше робочого дня, що настає за днем складення цих актів, зобов'язаний надіслати банкам, іншим фінансовим установам, небанківським надавачам платіжних послуг, емітентам електронних грошей, а також платнику податків рішення про складення актів, яке є підставою для поновлення видаткових операцій та скасування заборони на відчуження майна.

У разі якщо на момент складення акта опису майно відсутнє або його балансова вартість менша від суми податкового боргу, право податкової застави поширюється на інше майно, на яке платник податків набуде право власності у майбутньому до погашення податкового боргу в повному обсязі.

Платник податків зобов'язаний не пізніше робочого дня, наступного за днем набуття права власності на будь-яке майно, повідомити контролюючий орган про наявність такого майна. Контролюючий орган зобов'язаний протягом трьох робочих днів з дня отримання зазначеного повідомлення прийняти рішення щодо включення такого майна до акта опису майна, на яке поширюється право податкової застави та балансова вартість якого відповідає сумі податкового боргу платника податків, або відмовити платнику податків у включенні такого майна до акта опису.

У разі якщо контролюючий орган приймає рішення про включення майна до акта опису, складається відповідний акт опису, один примірник якого надсилається платнику податків у порядку, визначеному [статтею 42](#) цього Кодексу.

До прийняття відповідного рішення контролюючим органом платник податків не має права відчужувати таке майно.

У разі порушення платником податків вимог цього пункту він несе відповідальність згідно із законом.

Якщо майно платника податків є неподільним і його балансова вартість більша від суми податкового боргу, таке майно підлягає опису у податкову заставу у повному обсязі.

Заміна предмета застави може здійснюватися тільки за згодою контролюючого органу.

Контролюючий орган зобов'язаний безоплатно зареєструвати податкову заставу у відповідному державному реєстрі.

Стаття 90. Податковий пріоритет щодо пріоритету інших обтяжень (включаючи інші застави) встановлюється відповідно до закону.

Стаття 91. Податковий керуючий

У разі наявності у платника податків податкового боргу керівник (його заступник або уповноважена особа) контролюючого органу за місцем реєстрації платника податків, що має податковий борг, призначає такому платнику податкового керуючого. Податковий керуючий повинен бути посадовою (службовою) особою контролюючого органу. Податковий керуючий має права та обов'язки, визначені цим Кодексом.

Порядок призначення та звільнення, а також функції та повноваження податкового керуючого визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Податковий керуючий описує майно платника податків, що має податковий борг, в податкову заставу, здійснює перевірку стану збереження майна, яке перебуває у податковій заставі, проводить опис майна, на яке поширюється право податкової застави, для його продажу у випадках, передбачених цим Кодексом, одержує від боржника інформацію про операції із заставленим майном, а в разі його відчуження без згоди контролюючого органу (за умови, коли наявність такої згоди має бути обов'язковою згідно з вимогами цього Кодексу) вимагає пояснення від платника податків або його службових (посадових) осіб, здійснює підготовку документів для звернення до суду з поданням про встановлення тимчасового обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента-боржника за межі України. У разі продажу в рахунок погашення податкового боргу майна платника податків, на яке поширюється право податкової застави, податковий керуючий має право отримувати від такого платника податків документи, що засвідчують право власності на зазначене майно.

У разі відмови платника податків від підписання акта опису майна, на яке поширюється право податкової застави, податковий керуючий має право залучати до опису майна платника податків не менш як двох понять.

У разі якщо платник податків, що має податковий борг, перешкоджає виконанню податковим керуючим повноважень, визначених цим Кодексом, такий податковий керуючий складає акт про перешкоджання платником податків виконанню таких повноважень у порядку та за формою, що встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Контролюючий орган звертається до суду щодо зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків та зобов'язання такого платника податків виконати законні вимоги податкового керуючого, передбачені цим Кодексом. Строк, на який можуть бути зупинені видаткові операції, визначається судом, але не більше двох місяців.

Зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків може бути достроково скасовано за рішенням податкового керуючого або суду.

Стаття 92. Узгодження операцій із заставленим майном

Платник податків зберігає право користування майном, що перебуває у податковій заставі, якщо інше не передбачено законом.

Платник податків може відчужувати майно, що перебуває у податковій заставі, тільки за згодою контролюючого органу, а також у разі, якщо контролюючий орган впродовж десяти днів з моменту отримання від платника податків відповідного звернення не надав такому платнику податків відповіді щодо надання (ненадання) згоди.

У разі якщо в податковій заставі перебуває лише готова продукція, товари та товарні запаси, платник податків може відчужувати таке майно без згоди контролюючого органу за кошти за цінами, що не є меншими за

звичайні, та за умови, що кошти від такого відчуження будуть направлені в повному обсязі в рахунок виплати заробітної плати, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та/або погашення податкового боргу.

У разі відчуження або оренди, або надання у лізинг майна, яке перебуває у податковій заставі, платник податків за згодою контролюючого органу зобов'язаний замінити його іншим майном такої самої або більшої вартості. Зменшення вартості заміненого майна допускається тільки за згодою контролюючого органу за умови часткового погашення податкового боргу.

У разі здійснення операцій з майном, яке перебуває у податковій заставі, без попередньої згоди контролюючого органу платник податків несе відповідальність відповідно до закону.

Не вимагається згода контролюючого органу на відчуження у процесі приватизації державного або комунального майна у складі єдиного (цілісного) майнового комплексу державного або комунального підприємства, якщо договором купівлі-продажу об'єкта приватизації передбачено зобов'язання покупця щодо погашення у повному обсязі суми податкового боргу, у зв'язку з яким виникло право податкової застави, не пізніше шести календарних місяців з дати переходу права власності на об'єкт приватизації.

При цьому таке майно не звільняється з податкової застави до повного погашення податкового боргу його покупцем.

Стаття 93. Припинення податкової застави

Майно платника податків звільняється з податкової застави з дня:

отримання контролюючим органом підтвердження повного погашення суми податкового боргу та/або розстрочених (відстрочених) грошових зобов'язань та процентів за користування розстроченням (відстроченням) в установленому законодавством порядку;

визнання податкового боргу безнадійним;

набрання законної сили відповідним рішенням суду про припинення податкової застави у межах процедур, визначених законодавством з питань банкрутства;

отримання платником податків внаслідок проведення процедури адміністративного або судового оскарження або в інших випадках, передбачених [статтею 55](#) цього Кодексу, рішення відповідного органу про визнання протиправними та/або скасування раніше прийнятих рішень щодо нарахування суми грошового зобов'язання.

отримання платником податків згоди контролюючого органу на відчуження майна, що перебуває у податковій заставі, відповідно до [статті 92](#) цього Кодексу.

Підставою для звільнення майна платника податків з-під податкової застави та її виключення з відповідних державних реєстрів є відповідний документ, що засвідчує закінчення будь-якої з подій, визначених [пунктом 93.1](#) цієї статті.

Порядок застосування податкової застави встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

У разі продажу майна, що перебуває у податковій заставі, відповідно до [статті 95](#) цього Кодексу таке майно звільняється з податкової застави (із внесенням змін до відповідних державних реєстрів) з дня отримання контролюючим органом підтвердження про надходження коштів до бюджету від такого продажу.

У разі продажу у процесі приватизації єдиного (цілісного) майнового комплексу державного або комунального підприємства таке майно звільняється з податкової застави (із внесенням змін до відповідних державних реєстрів) з дня отримання контролюючим органом підтвердження повного погашення податкового боргу покупцем об'єкта приватизації.

Стаття 94. Адміністративний арешт майна

Адміністративний арешт майна платника податків (далі - арешт майна) є винятковим способом забезпечення виконання платником податків його обов'язків, визначених законом.

Арешт майна може бути застосовано, якщо з'ясується одна з таких обставин:

платник податків порушує правила відчуження майна, що перебуває у податковій заставі;

фізична особа, яка має податковий борг, виїжджає за кордон;

платник податків відмовляється від проведення документальної або фактичної перевірки за наявності законних підстав для її проведення або від допуску посадових осіб контролюючого органу;

відсутні дозволи (ліцензії) на здійснення господарської діяльності, а також у разі відсутності реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій, зареєстрованих у встановленому законодавством порядку, крім випадків, визначених законодавством;

відсутня реєстрація особи як платника податків у контролюючому органі, якщо така реєстрація є обов'язковою відповідно до цього Кодексу, або коли платник податків, що отримав податкове повідомлення або має податковий борг, вчиняє дії з переведення майна за межі України, його приховування або передачі іншим особам;

платник податків відмовляється від проведення перевірки стану збереження майна, яке перебуває у податковій заставі;

платник податків не допускає податкового керуючого до складення акта опису майна, яке передається в податкову заставу.

платник податків (його посадові особи або особи, які здійснюють готівкові розрахунки та/або провадять діяльність, що підлягає ліцензуванню) відмовляється від проведення відповідно до вимог цього Кодексу інвентаризації основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, коштів (зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки).

нерезидент розпочинає та/або здійснює господарську діяльність через постійне представництво на території України без взяття на податковий облік, що підтверджується актом перевірки.

Арешт майна полягає у забороні платнику податків вчиняти щодо свого майна, яке підлягає арешту, дії, зазначені у пункті 94.5 цієї статті.

Арешт може бути накладено контролюючим органом на будь-яке майно платника податків, крім майна, на яке не може бути звернено стягнення відповідно до закону, та коштів на рахунку платника податків.

Арешт майна може бути повним або умовним.

Повним арештом майна визнається заборона платнику податків на реалізацію прав розпорядження або користування його майном. У цьому випадку ризик, пов'язаний із втратою функціональних чи споживчих якостей такого майна, покладається на орган, який прийняв рішення про таку заборону.

Умовним арештом майна визнається обмеження платника податків щодо реалізації прав власності на таке майно, який полягає в обов'язковому попередньому отриманні дозволу керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу на здійснення платником податків будь-якої операції з таким майном. Зазначений дозвіл може бути виданий керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу, якщо за висновком податкового керуючого здійснення платником податків окремої операції не призведе до збільшення його податкового боргу або до зменшення ймовірності його погашення.

Керівник (його заступник або уповноважена особа) контролюючого органу за наявності однієї з обставин, визначених у [пункті 94.2](#) цієї статті, приймає рішення про застосування арешту майна платника податків, яке надсилається:

платнику податків з вимогою тимчасово зупинити відчуження його майна;

іншим особам, у володінні, розпорядженні або користуванні яких перебуває майно такого платника податків, з вимогою тимчасово зупинити його відчуження.

Арешт коштів на рахунку/електронному гаманці платника податків здійснюється виключно на підставі рішення суду шляхом звернення контролюючого органу до суду.

Звільнення коштів з-під арешту банк, інша фінансова установа, небанківський надавач платіжних послуг, емітент електронних грошей здійснює за рішенням суду.

Арешт майна може бути також застосований до товарів, які виготовляються, зберігаються, переміщуються або реалізуються з порушенням правил, визначених митним законодавством України чи законодавством з питань оподаткування акцизним податком, та товарів, у тому числі валютних цінностей, які продаються з порушенням порядку, визначеного законодавством, якщо їх власника не встановлено.

У цьому випадку службові (посадові) особи контролюючих органів або інших правоохоронних органів відповідно до їх повноважень тимчасово затримують таке майно із складенням протоколу, який повинен містити відомості про причини такого затримання з посиланням на порушення конкретної законодавчої норми; опис майна, його родових ознак і кількості; відомості про особу (особи), в якій було вилучено такі товари (за їх наявності); перелік прав та обов'язків таких осіб, що виникають у зв'язку з таким вилученням. Форма зазначеного протоколу затверджується Кабінетом Міністрів України.

Керівник підрозділу правоохоронного органу, у підпорядкуванні якого перебуває службова (посадова) особа, яка склала протокол про тимчасове затримання майна, зобов'язаний невідкладно поінформувати керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу, на території якого здійснено таке затримання, з обов'язковим врученням примірника протоколу.

На підставі відомостей, зазначених у протоколі, керівник (його заступник або уповноважена особа) контролюючого органу приймає рішення про накладення арешту на таке майно або відмову в ньому шляхом неприйняття такого рішення.

Рішення про накладення арешту на майно повинне бути прийняте до 24 години робочого дня, що настає за днем складення протоколу про тимчасове затримання майна, але коли відповідно до законодавства України контролюючий орган закінчує роботу раніше, то такий строк закінчується на час такого закінчення роботи.

У разі якщо рішення про арешт майна не приймається протягом зазначеного строку, майно вважається звільненим з-під режиму тимчасового затримання, а посадові чи службові особи, які перешкоджають такому звільненню, несуть відповідальність відповідно до закону.

При накладенні арешту на майно у випадках, визначених пунктом 94.7 цієї статті, рішення керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу невідкладно вручається особі (особам, зазначеним у пункті 94.6 цієї статті), зазначеній у протоколі про тимчасове затримання майна, без виконання положень пункту 94.6 цієї статті.

У разі якщо місцезнаходження осіб, зазначених у протоколі про тимчасове затримання майна, не виявлено або коли майно було затримано, а осіб, яким воно належить на праві власності чи інших правах, не встановлено, рішення про арешт майна приймається керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу без вручення його особам, зазначеним у пункті 94.6 цієї статті.

Арешт на майно може бути накладено рішенням керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу, обґрунтованість якого протягом 96 годин має бути перевірена судом.

Зазначений строк не може бути продовжений в адміністративному порядку, у тому числі за рішенням інших державних органів, крім випадків, коли власника майна, на яке накладено арешт, не встановлено (не виявлено).

У цих випадках таке майно перебуває під режимом адміністративного арешту протягом строку, визначеного законом для визнання його безхазяйним, або у разі якщо майно є таким, що швидко псується, - протягом граничного строку, визначеного законодавством. Порядок операцій з майном, власника якого не встановлено, визначається законодавством з питань поводження з безхазяйним майном.

Строк, визначений цим пунктом, не включає добові години, що припадають на вихідні та святкові дні.

Рішення керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу щодо арешту майна може бути оскаржене платником податків в адміністративному або судовому порядку.

У всіх випадках, коли контролюючий орган вищого рівня або суд скасовує рішення про арешт майна, контролюючий орган вищого рівня проводить службове розслідування щодо мотивів прийняття керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу рішення про арешт майна та приймає рішення про притягнення винних до відповідальності відповідно до закону.

При прийнятті рішення про арешт майна банку, небанківського надавача платіжних послуг, емітента електронних грошей арешт не може бути накладено на кошти, що знаходяться на кореспондентському рахунку банку, розрахунковому рахунку небанківського надавача платіжних послуг, емітента електронних грошей.

Платник податків має право на відшкодування збитків та немайнової шкоди, завданих контролюючим органом внаслідок неправомірного застосування арешту майна такого платника податків, за рахунок коштів державного бюджету, передбачених контролюючим органам, згідно із законом. Рішення про таке відшкодування приймається судом.

Функції виконавця рішення про арешт майна платника податків покладаються на податкового керуючого або іншого працівника контролюючого органу, призначеного його керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу. Виконавець рішення про арешт:

надсилає рішення про арешт майна відповідно до [пункту 94.6](#) цієї статті; організовує опис майна платника податків.

Опис майна платника податків проводиться у присутності його посадових осіб чи їх представників, а також понятих.

У разі відсутності посадових осіб платника податків або їх представників опис його майна здійснюється у присутності понятих.

Для проведення опису майна у разі потреби залучається оцінювач.

Представникам платника податків, майно якого підлягає адміністративному арешту, роз'яснюються їх права та обов'язки.

Понятими не можуть бути працівники контролюючих органів або правоохоронних органів, а також інші особи, участь яких як понятих обмежується [Законом України "Про виконавче провадження"](#).

Під час опису майна платника податків особи, які його проводять, зобов'язані пред'явити посадовим особам такого платника податків або їх представникам відповідне рішення про накладення адміністративного арешту, а також документи, які засвідчують їх повноваження на проведення такого опису. За результатами проведення опису майна платника податків складається протокол, який містить опис та перелік майна, що арештовується, із зазначенням назви, кількості, мір ваги та індивідуальних ознак та за умови присутності оцінювача, вартості, визначеної таким оцінювачем. Усе майно, що підлягає опису, пред'являється посадовим особам платника податків або їх представникам і понятим, а за відсутності посадових осіб або їх представників - понятим, для огляду.

Посадова особа контролюючого органу, яка виконує рішення про адміністративний арешт майна платника податків, визначає порядок його збереження та охорони.

Виконання заходів, передбачених [пунктами 94.15-94.17](#) цієї статті, у період з 20-ї години до 9-ї години наступного дня не допускається.

Припинення адміністративного арешту майна платника податків здійснюється у зв'язку з:

відсутністю протягом строку, зазначеного у [пункті 94.10](#), рішення суду про визнання арешту обґрунтованим;

погашенням податкового боргу платника податків;

усуненням платником податків причин застосування адміністративного арешту;

ліквідацією платника податків, у тому числі внаслідок проведення процедури банкрутства;

наданням відповідному контролюючому органу третьою особою належних доказів про належність арештованого майна до об'єктів права власності цієї третьої особи;

скасуванням судом або контролюючим органом рішення керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу про арешт;

прийняттям судом рішення про припинення адміністративного арешту;

пред'явленням платником податків дозволів (ліцензій) на провадження діяльності, а також документа, що підтверджує реєстрацію реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій, здійснену в установленому законодавством порядку, крім випадків, визначених законодавством;

фактичним проведенням платником податків інвентаризації основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, коштів, у тому числі зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки;

взяттям контролюючим органом на податковий облік нерезидента на підставі акта перевірки.

у випадках, визначених [підпунктами 94.19.2-94.19.4, 94.19.8, 94.19.9](#), 94.19.10 пункту 94.19 цієї статті, рішення щодо звільнення з-під арешту майна приймається контролюючим органом протягом двох робочих днів, що наступають за днем, коли контролюючому

органу стало відомо про виникнення підстав припинення адміністративного арешту.

У разі якщо рішення про звільнення майна з-під арешту прийнято щодо арешту, який було визнано судом обґрунтованим, контролюючий орган повідомляє про своє рішення відповідний суд не пізніше наступного робочого дня.

Стаття 95. Продаж майна, що перебуває у податковій заставі

Контролюючий орган здійснює за платника податків і на користь держави заходи щодо погашення податкового боргу такого платника податків шляхом стягнення коштів, які перебувають у його власності, а в разі їх недостатності - шляхом продажу майна такого платника податків, яке перебуває у податковій заставі.

Стягнення коштів та продаж майна платника податків провадяться не раніше ніж через 30 календарних днів з дня надіслання (вручення) такому платнику податкової вимоги.

Стягнення коштів з рахунків/електронних гаманців платника податків у банках, небанківських надавачах платіжних послуг/емітентах електронних грошей, обслуговуючих такого платника податків, та з рахунків платників податків у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, відкритих у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, здійснюється за рішенням суду, яке направляється до виконання контролюючим органам, у розмірі суми податкового боргу або його частини.

Контролюючий орган звертається до суду щодо надання дозволу на погашення усієї суми податкового боргу за рахунок майна платника податків, що перебуває у податковій заставі.

Рішення суду щодо надання вказаного дозволу є підставою для прийняття контролюючим органом рішення про погашення усієї суми податкового боргу. Рішення контролюючого органу підписується керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу та скріплюється гербовою печаткою контролюючого органу. Перелік відомостей, які зазначаються у такому рішенні, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Контролюючий орган на підставі рішення суду здійснює стягнення коштів у рахунок погашення податкового боргу за рахунок готівки, що належить такому платнику податків. Стягнення готівкових коштів здійснюється у [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України.

Вилучені відповідно до цієї статті готівкові кошти вносяться посадовою особою контролюючого органу до банку в день їх стягнення для перерахування до відповідного бюджету або до державного цільового фонду в рахунок погашення податкового боргу платника податків, а в разі використання платником податків єдиного рахунку - на такий рахунок, а у разі погашення податкового боргу з податку на додану вартість за задекларованими до сплати податковими зобов'язаннями за періоди,

починаючи з 1 липня 2015 року, визначеними платником податків у податковій декларації з податку на додану вартість або уточнюючому розрахунку, такі кошти вносяться на рахунок платника в системі електронного адміністрування податку на додану вартість. У разі неможливості внесення зазначених коштів протягом того самого дня їх необхідно внести в банк наступного робочого дня. Забезпечення збереження зазначених коштів до моменту їх внесення в банк здійснюється відповідним контролюючим органом.

У разі якщо податковий борг виник у результаті несплати грошових зобов'язань та/або пені, визначених платником податків у податкових деклараціях або уточнюючих розрахунках, що подаються контролюючому органу в установлені цим Кодексом строки, стягнення коштів за рахунок готівки, що належить такому платнику податків, та/або коштів з рахунків/електронних гаманців такого платника у банках, небанківських надавачах платіжних послуг/емітентах електронних грошей здійснюється за рішенням керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу без звернення до суду, за умови якщо такий податковий борг не сплачується протягом 90 календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку його сплати, та відсутності/наявності у меншій сумі непогашеного зобов'язання держави щодо повернення такому платнику податків помилково та/або надміру сплачених ним грошових зобов'язань, та/або бюджетного відшкодування податку на додану вартість. У разі наявності непогашеного зобов'язання держави перед платником податків у сумі, що є меншою за суму податкового боргу, ця норма застосовується в межах різниці між сумою податкового боргу та сумою зобов'язання держави.

У таких випадках:

рішення про стягнення коштів з рахунків/електронних гаманців такого платника податків у банках, небанківських надавачах платіжних послуг/емітентах електронних грошей є вимогою стягувача до боржника, що підлягає негайному та обов'язковому виконанню шляхом ініціювання переказу у платіжній системі за правилами відповідної платіжної системи;

рішення про стягнення готівкових коштів вручається такому платнику податків і є підставою для стягнення.

Стягнення готівкових коштів здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

У разі якщо сума коштів, отримана у результаті продажу майна платника податків, перевищує суму його грошового зобов'язання та податкового боргу, різниця перераховується на рахунки такого платника податків або його правонаступників.

Продаж майна платника податків здійснюється на публічних торгах та/або через торгівельні організації.

Продаж майна платника податків на публічних торгах здійснюється у такому порядку:

майно, яке може бути згруповано та стандартизовано, підлягає продажу за кошти виключно на біржових торгах, які проводяться біржами, що створені відповідно до закону і визначені контролюючим органом на конкурсних засадах;

цінні папери - на фондових біржах у порядку, встановленому [Законом України "Про цінні папери та фондовий ринок"](#);

інше майно, об'єкти рухомого чи нерухомого майна, а також цілісні майнові комплекси підприємств підлягають продажу за кошти виключно на цільових аукціонах, які організуються за поданням відповідного контролюючого органу на зазначених біржах.

Майно, що швидко псується, а також інше майно, обсяги якого не є достатніми для організації прилюдних торгів, підлягають продажу за кошти на комісійних умовах через організації торгівлі, визначені контролюючим органом на конкурсних засадах.

Майно боржника, щодо обігу якого встановлено обмеження законом, продається на закритих торгах, які проводяться на умовах змагальності. У таких закритих торгах беруть участь особи, які відповідно до законодавства можуть мати зазначене майно у власності чи на підставі іншого речового права.

У разі якщо продажу підлягає цілісний майновий комплекс підприємства, майно якого перебуває у державній або комунальній власності, чи якщо згідно із законодавством з питань приватизації для відчуження майна підприємства необхідна попередня згода органу приватизації або іншого державного органу, уповноваженого здійснювати управління корпоративними правами, продаж майна такого підприємства організовується державним органом приватизації за поданням відповідного контролюючого органу із дотриманням законодавства з питань приватизації. При цьому інші способи приватизації, крім грошової, не дозволяються.

Державний орган приватизації зобов'язаний організувати продаж цілісного майнового комплексу протягом 60 календарних днів з дня надходження подання контролюючого органу.

З метою реалізації майна, яке перебуває у податковій заставі, проводиться експертна оцінка вартості такого майна для визначення початкової ціни його продажу. Така оцінка проводиться у порядку, визначеному [Законом України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні"](#).

Не проводиться оцінка майна, яке може бути згруповано або стандартизовано чи має курсову (поточну) біржову вартість та/або перебуває у лістингу товарних бірж.

Платник податків має право самостійно здійснити оцінку шляхом укладення договору з оцінювачем. Якщо платник податків самостійно не здійснює оцінку протягом одного місяця з дня прийняття рішення про реалізацію майна, контролюючий орган самостійно укладає договір про проведення оцінки майна.

Під час продажу майна на товарних біржах контролюючий орган укладає відповідний договір з брокером (брокерською конторою), яка вчиняє дії з продажу такого майна за дорученням контролюючого органу на умовах найкращої цінової пропозиції.

Покупець майна, яке перебуває у податковій заставі, набуває права власності на таке майно відповідно до умов, визначених у договорі купівлі-продажу, що укладається за результатами проведених торгів.

Договір купівлі-продажу майна, що укладається за результатами проведених торгів, обов'язково має бути підписаний платником податків - боржником, майно якого було продано на торгах.

У разі відмови боржника від підписання договору купівлі-продажу такий договір підписується керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу, за дорученням якого здійснювався продаж майна, у присутності не менш як двох понять.

Порядок збільшення або зменшення початкової ціни продажу майна платника податків визначається Кабінетом Міністрів України, крім випадків, визначених пунктом 95.9 цієї статті, які регулюються законодавством про приватизацію.

Інформація про склад майна платників податків, призначеного для продажу, оприлюднюється відповідною біржею. Компенсація витрат, пов'язаних з організацією і проведенням торгів з продажу майна платника податків, що перебуває у податковій заставі, та оплата банківських послуг за перерахування коштів до відповідного бюджету здійснюються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів, отриманих від реалізації такого майна, та за рахунок стягнутих коштів.

Інформація про час та умови проведення прилюдних торгів майном платників податків оприлюднюється відповідною біржею.

Інформація, зазначена у пункті 95.17 цієї статті, та порядок її оприлюднення визначаються Кабінетом Міністрів України.

Платник податків або будь-яка інша особа, яка здійснює управління майном платника податків або контроль за їх використанням, зобов'язані забезпечити за першою вимогою безперешкодний доступ податкового керуючого та учасників публічних торгів до огляду та оцінки майна, що пропонується для продажу, а також безперешкодне набуття прав власності на таке майно особою, яка придбала їх на публічних торгах.

Якщо платник податків у будь-який момент до укладення договору купівлі-продажу його майна повністю погашає суму податкового боргу, контролюючий орган скасовує рішення про проведення його продажу та вживає заходів щодо зупинення торгів.

Операції з продажу визначеного у цій статті майна на біржових торгах, аукціонах не підлягають нотаріальному посвідченню.

Контролюючий орган звертається до суду щодо стягнення з дебіторів платника податку, що має податковий борг, сум дебіторської заборгованості, строк погашення якої настав та право вимоги якої переведено на контролюючі органи, у рахунок погашення податкового боргу такого

платника податків. Сума коштів, що надходить у результаті стягнення дебіторської заборгованості, в повному обсязі (але в межах суми податкового боргу) зараховується до відповідного бюджету чи державного цільового фонду в рахунок погашення податкового боргу платника податків. Сума дебіторської заборгованості, що стягнута понад суму податкового боргу, передається у розпорядження платника податку.

У разі якщо сума коштів, отримана в результаті продажу майна платника податків, є недостатньою для погашення податкового боргу платника податків, податковий керуючий здійснює додатковий опис майна у податкову заставу в порядку, визначеному [статтею 89](#) цього Кодексу.

Стаття 96. Погашення податкового боргу державних підприємств, які не підлягають приватизації, та комунальних підприємств

У разі якщо сума коштів, отримана від продажу внесеного в податкову заставу майна комунального підприємства, не покриває суму його податкового боргу і витрат, пов'язаних з організацією та проведенням публічних торгів, або у разі відсутності у такого боржника власного майна, що відповідно до законодавства України може бути внесено в податкову заставу та відчужено, контролюючий орган зобов'язаний звернутися до органу місцевого самоврядування чи органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить майно такого платника податків, з поданням щодо прийняття рішення про:

виділення коштів місцевого бюджету на сплату податкового боргу такого платника податків. Рішення про фінансування таких витрат розглядається на найближчій сесії відповідної ради;

затвердження плану досудової санації такого платника податків, який передбачає погашення його податкового боргу;

ліквідацію такого платника податків та призначення ліквідаційної комісії;

прийняття сесією відповідної ради рішення щодо порушення справи про банкрутство платника податків.

У разі якщо сума коштів, отримана від продажу внесеного в податкову заставу майна державного підприємства, яке не підлягає приватизації, у тому числі казенного підприємства, не покриває суму податкового боргу такого платника податків і витрат, пов'язаних з організацією та проведенням публічних торгів, або у разі відсутності майна, що відповідно до законодавства України може бути внесено в податкову заставу та відчужено, контролюючий орган зобов'язаний звернутися до органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить такий платник податків, з поданням щодо прийняття рішення про:

надання відповідної компенсації з бюджету за рахунок коштів, призначених для утримання такого органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить такий платник податків;

досудову санацію такого платника податків за рахунок коштів державного бюджету;

ліквідацію такого платника податків та призначення ліквідаційної комісії;

виключення платника податків із переліку об'єктів державної власності, які не підлягають приватизації відповідно до закону, з метою порушення справи про банкрутство, у порядку, встановленому законодавством України.

Виникнення у державного або комунального підприємства податкового боргу є підставою для розірвання трудового договору (контракту) з керівником такого підприємства.

Трудові договори (контракти), що укладаються з керівником державного або комунального підприємства, повинні містити положення про зазначену відповідальність, що є їх істотною умовою.

Норми цього пункту не поширюються на випадки виникнення податкового боргу внаслідок обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин) або невиконання або неналежного виконання державними органами зобов'язань щодо оплати товарів (робіт, послуг), придбаних у такого платника податків за рахунок бюджетних коштів, з надання платнику податків субсидій або дотацій, передбачених законодавством або з повернення платнику податків надміру внесених податків та зборів чи їх бюджетного відшкодування згідно з цим Кодексом та податковим законодавством України.

Будь-які договори про передачу акцій (інших корпоративних прав), що перебувають у державній або комунальній власності, в управлінні третім особам повинні містити зобов'язання таких третіх осіб щодо недопущення виникнення податкового боргу після такої передачі, а також умову щодо припинення дії договору в разі виникнення податкового боргу, право відповідно держави або територіальної громади на одностороннє (позасудове) розірвання таких договорів у разі виникнення такого податкового боргу.

Стаття 97. Погашення грошових зобов'язань або податкового боргу в разі ліквідації платника податків, не пов'язаної з банкрутством

У цій статті під ліквідацією платника податків розуміється ліквідація платника податків як юридичної особи або державна реєстрація припинення підприємницької діяльності фізичної особи чи реєстрація у відповідному уповноваженому органі припинення незалежної професійної діяльності фізичної особи (якщо така реєстрація була умовою ведення незалежної професійної діяльності), внаслідок якої відбувається закриття їх рахунків та/або втрата їх статусу як платника податків відповідно до законодавства.

У разі якщо власник або уповноважений ним орган приймає рішення про ліквідацію платника податків, не пов'язану з банкрутством, майно зазначеного платника податків використовується у черговості, визначеній відповідно до законів України.

У разі якщо внаслідок ліквідації платника податків частина його грошових зобов'язань чи податкового боргу залишається непогашеною у зв'язку з недостатністю майна, така частина погашається за рахунок майна засновників або учасників такого підприємства, якщо вони несуть повну або

додаткову відповідальність за зобов'язаннями платника податків згідно із законом, у межах повної або додаткової відповідальності, а в разі ліквідації філії, відділення чи іншого відокремленого підрозділу юридичної особи - за рахунок юридичної особи незалежно від того, чи є вона платником податку, стосовно якого виникло грошове зобов'язання або виник податковий борг такої філії, відділення, іншого відокремленого підрозділу.

У разі державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи чи реєстрації у відповідному уповноваженому органі припинення незалежної професійної діяльності фізичної особи (якщо така реєстрація була умовою ведення незалежної професійної діяльності), погашення грошових зобов'язань та/або податкового боргу здійснюється за рахунок майна зазначеної особи.

В інших випадках грошові зобов'язання або податковий борг, що залишаються непогашеними після ліквідації платника податків, вважаються безнадійним боргом і підлягають списанню в [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України.

Особою, відповідальною за погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу платника податків, є:

стосовно платника податків, який ліквідується, - ліквідаційна комісія або інший орган, що проводить ліквідацію згідно із законодавством України;

щодо філій, відділень, інших відокремлених підрозділів платника податків, що ліквідуються, - такий платник податків;

стосовно фізичної особи - підприємця або фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність, - така фізична особа;

стосовно фізичної особи, яка померла або визнана судом безвісно відсутньою або оголошена померлою чи визнана недієздатною, - особи, які вступають у права спадщини або уповноважені здійснювати розпорядження майном такої особи;

щодо кооперативів, кредитних спілок або інших колективних господарств - їх члени (пайовики) солідарно;

щодо інвестиційних фондів - інвестиційна компанія, яка здійснює управління таким інвестиційним фондом.

У разі якщо платник податків, що ліквідується, має суми надміру сплачених грошових зобов'язань або суми невідшкодованих податків з відповідного бюджету, такі суми підлягають заліку в рахунок його грошових зобов'язань або податкового боргу перед таким бюджетом.

У разі якщо суми надміру сплачених грошових зобов'язань або суми невідшкодованих податків з відповідного бюджету перевищують суми грошових зобов'язань або податкового боргу перед таким бюджетом, суми перевищення використовуються для погашення грошових зобов'язань або податкового боргу перед іншими бюджетами, а за відсутності таких зобов'язань (боргу) перераховуються у розпорядження такого платника податків. [Порядок](#) проведення заліків, визначених у цьому пункті, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Стаття 98. Порядок погашення грошових зобов'язань або податкового боргу у разі реорганізації платника податків або передачі єдиного (цілісного) майнового комплексу державного або комунального підприємства в оренду чи концесію, або продажу єдиного (цілісного) майнового комплексу державного або комунального підприємства у процесі приватизації

Під реорганізацією платника податків у цій статті розуміється зміна його правового статусу, яка передбачає будь-яку з таких дій або їх поєднання:

для господарських товариств - зміна організаційно-правового статусу товариства, що тягне за собою зміну коду згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

злиття платників податків, а саме передача майна платника податків до статутних фондів інших платників податків, унаслідок чого відбувається ліквідація платника податків, який зливається з іншими;

поділ платника податків на декілька осіб, а саме поділ його майна між статутними фондами новоутворених юридичних осіб та/або фізичними особами, внаслідок якого відбувається ліквідація юридичного статусу платника податків, який поділяється;

виділення з платника податків інших платників податків, а саме передача частини майна платника податків, що реорганізується, до статутних фондів інших платників податків, які створюються власниками корпоративних прав платника податків, що реорганізується, та внаслідок якого не відбувається ліквідація платника податків, що реорганізується;

реєстрацію фізичної особи як суб'єкта господарювання без скасування її попередньої реєстрації як іншого суб'єкта господарювання або з таким скасуванням.

У разі якщо власник платника податків або уповноважений ним орган приймає рішення про реорганізацію такого платника податків або єдиний (цілісний) майновий комплекс державного чи комунального підприємства передається в оренду чи концесію, або здійснюється продаж єдиного (цілісного) майнового комплексу державного або комунального підприємства, грошові зобов'язання чи податковий борг підлягає врегулюванню в такому порядку:

якщо реорганізація здійснюється шляхом зміни найменування, організаційно-правового статусу або місця реєстрації платника податків, після реорганізації він набуває усіх прав і обов'язків щодо погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу, які виникли до його реорганізації;

якщо реорганізація здійснюється шляхом об'єднання двох або більше платників податків в одного платника податків з ліквідацією платників податків, що об'єдналися, об'єднаний платник податків набуває усіх прав і обов'язків щодо погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу всіх платників податків, що об'єдналися;

якщо реорганізація здійснюється шляхом поділу платника податків на дві або більше особи з ліквідацією такого платника податків, що

розподіляється, усі платники податків, які виникнуть після такої реорганізації, набувають усіх прав і обов'язків щодо погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу, які виникли до такої реорганізації.

Зазначені зобов'язання чи борг розподіляються між новоутвореними платниками податків пропорційно часткам балансової вартості майна, отриманого ними у процесі реорганізації згідно з розподільним балансом.

У разі якщо одна чи більше новоутворених осіб не є платниками податків, щодо яких виникли грошові зобов'язання або борг платника податків, який був реорганізований, зазначені грошові зобов'язання чи податковий борг повністю розподіляються між особами, що є платниками таких податків, пропорційно часткам отриманого ними майна, без урахування майна, наданого особам, що не є платниками таких податків.

у разі передачі в оренду чи концесію єдиного (цілісного) майнового комплексу державного або комунального підприємства платник податків - орендар чи концесіонер після прийняття єдиного (цілісного) майнового комплексу державного або комунального підприємства в оренду чи концесію набуває усіх прав і обов'язків щодо погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу, які виникли у державного або комунального підприємства до передачі єдиного (цілісного) майнового комплексу в оренду чи концесію;

у разі продажу у процесі приватизації єдиного (цілісного) майнового комплексу державного або комунального підприємства покупець набуває усіх прав та обов'язків щодо погашення податкового боргу державного або комунального підприємства, що залишився непогашеним на момент переходу права власності на об'єкт приватизації.

У разі погашення покупцем суми податкового боргу у повному обсязі та у визначений договором купівлі-продажу строк, але не пізніше шести календарних місяців з дати переходу права власності на об'єкт приватизації, штрафні санкції і пеня, передбачені [статтями 124 і 129](#) цього Кодексу, на такі сплачені суми не застосовуються (не нараховуються), а застосовані (нараховані) підлягають анулюванню.

Реорганізація платника податків шляхом виділення з його складу іншого платника податків або внесення частини майна платника податків до статутного фонду іншого платника податків без ліквідації платника податків, який реорганізується, не тягне за собою розподілу грошових зобов'язань чи податкового боргу між таким платником податків та особами, утвореними у процесі його реорганізації, чи встановлення їх солідарної відповідальності за порушення податкового законодавства, крім випадків, коли за висновками контролюючого органу така реорганізація може призвести до неналежного погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу платником податків, який реорганізується. Рішення про застосування солідарної або розподільної відповідальності за порушення податкового законодавства може бути прийняте контролюючим органом у разі, коли майно платника податків, що реорганізується, перебуває у податковій заставі на момент прийняття рішення про таку реорганізацію.

Платник податків, майно якого передане в податкову заставу, або той, що скористався правом реструктуризації податкового боргу, зобов'язаний завчасно повідомити контролюючий орган про прийняття рішення щодо проведення будь-яких видів реорганізації та подати контролюючому органу план такої реорганізації. У разі коли контролюючий орган встановлює, що план реорганізації призводить або може у майбутньому призвести до неналежного погашення грошових зобов'язань чи податкового боргу, він має право прийняти рішення про:

розподіл суми грошових зобов'язань або податкового боргу між платниками податків, що виникають у результаті реорганізації, з урахуванням очікуваної прибутковості (ліквідності) кожного такого платника податків без застосування принципу пропорційного розподілу, встановленого [пунктами 98.2 і 98.3](#) цієї статті;

погашення грошових зобов'язань або податкового боргу, забезпечених податковою заставою, до проведення такої реорганізації;

встановлення солідарної відповідальності за сплату грошових зобов'язань платника податків, який реорганізується, щодо всіх осіб, утворених у процесі реорганізації, що тягне за собою застосування режиму податкової застави щодо всього майна таких осіб;

поширення права податкової застави на майно платника податків, який створюється шляхом об'єднання інших платників податків, якщо один або більше з них мали грошові зобов'язання або податковий борг, забезпечений податковою заставою.

Прийняті відповідно до [пункту 98.4](#) цієї статті рішення контролюючого органу можуть бути оскаржені в порядку та у строки, визначені цим Кодексом для оскарження грошового зобов'язання, нарахованого контролюючим органом.

Проведення реорганізації з порушенням правил, визначених пунктом 98.4 цієї статті, тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Реорганізація платника податків не змінює строків погашення грошових зобов'язань або податкового боргу платниками податків, утвореними у результаті такої реорганізації.

У разі якщо платник податків, що реорганізується, має суми надміру сплачених грошових зобов'язань, такі суми підлягають заліку в рахунок його непогашених грошових зобов'язань або податкового боргу за іншими податками. Зазначена сума розподіляється між бюджетами та державними цільовими фондами пропорційно загальним суммам грошового зобов'язання або податкового боргу такого платника податків.

У разі якщо сума надміру сплачених грошових зобов'язань або невідшкодованих податків та зборів платника податків перевищує суму грошових зобов'язань або податкового боргу з інших податків, сума перевищення перераховується в розпорядження правонаступників такого платника податків пропорційно його частці в майні, що розподіляється, згідно з розподільним балансом або передаточним актом, а у разі отримання цілісного майнового комплексу державного або комунального підприємства

в оренду чи концесію сума перевищення перераховується в розпорядження платника податків - орендаря чи концесіонера згідно з передаточним балансом або актом.

Стаття 99. Порядок виконання грошових зобов'язань та/або погашення податкового боргу фізичної особи (у тому числі фізичної особи - підприємця, фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність) у разі її смерті або визнання безвісно відсутньою чи недієздатною, а також малолітньої/неповнолітньої особи

Виконання грошових зобов'язань та/або погашення податкового боргу фізичної особи (у тому числі фізичної особи - підприємця, фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність) у разі її смерті або оголошення судом померлою здійснюється її спадкоємцями, які прийняли спадщину (крім держави), в межах вартості майна, що успадковується, та пропорційно частці у спадщині на дату її відкриття.

Претензії спадкоємцям пред'являються контролюючими органами в порядку, встановленому цивільним законодавством України для пред'явлення претензій кредиторами спадкодавця.

Після закінчення строку прийняття спадщини грошові зобов'язання та/або податковий борг спадкодавця стають грошовими зобов'язаннями та/або податковим боргом спадкоємців.

Протягом строку прийняття спадщини на грошові зобов'язання та/або податковий борг спадкодавців пеня не нараховується.

У разі переходу спадщини до держави грошові зобов'язання померлої фізичної особи припиняються.

Грошові зобов'язання малолітніх/неповнолітніх осіб виконуються їх батьками (усиновителями), опікунами (піклувальниками) до набуття малолітніми/неповнолітніми особами цивільної дієздатності в повному обсязі.

Батьки (усиновителі) малолітніх/неповнолітніх і малолітні/неповнолітні у разі невиконання грошових зобов'язань малолітніх/неповнолітніх несуть солідарну майнову відповідальність за погашення грошових зобов'язань та/або податкового боргу.

Виконання грошових зобов'язань та/або погашення податкового боргу фізичної особи (у тому числі фізичної особи - підприємця, фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність), яка визнана судом недієздатною, здійснюється її опікуном за рахунок майна такої фізичної особи у порядку, встановленому цим Кодексом.

Опікун недієздатної особи виконує грошові зобов'язання, що виникли на день визнання її недієздатною та/або погашає податковий борг за рахунок майна, на яке може бути звернуто стягнення згідно із законом, такої фізичної особи.

Виконання грошових зобов'язань та/або погашення податкового боргу фізичної особи (у тому числі фізичної особи - підприємця, фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність), яка визнана судом безвісно

відсутньою, здійснюється особою, на яку в установленому порядку покладено здійснення опіки над майном безвісно відсутньої особи.

Особа, яка здійснює опіку над майном безвісно відсутньої особи, виконує грошові зобов'язання, що виникли на день визнання її безвісно відсутньою та/або погашає податковий борг, за рахунок майна такої фізичної особи, на яке може бути звернуто стягнення згідно із законом.

Батьки (усиновителі) та опікуни (піклувальники) малолітніх/неповнолітніх, опікуни недієздатних, особи, на яких покладено здійснення опіки над майном безвісно відсутніх (законні представники платників податків - фізичних осіб), повинні від імені відповідних фізичних осіб:

подати за наявності підстав контролюючому органу заяву для реєстрації таких фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків та у випадках, передбачених цим Кодексом, іншу інформацію, необхідну для ведення зазначеного Державного реєстру;

своєчасно подавати належним чином заповнені декларації про доходи та майно;

у випадках, передбачених цим Кодексом, вести облік доходів і витрат; виконувати інші обов'язки, визначені цим Кодексом.

Законні представники платників податків - фізичних осіб несуть відповідальність, передбачену цим Кодексом та іншими законами для платників податків, за невиконання обов'язків, зазначених у [пункті 99.5](#) цієї статті.

Якщо майна недієздатної або безвісно відсутньої особи недостатньо для забезпечення виконання грошових зобов'язань та/або погашення податкового боргу такої фізичної особи, а також для сплати нарахованих штрафних (фінансових) санкцій, то суми податкового боргу списуються у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

У разі скасування судом рішення про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або прийняття рішення про поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, яка визнавалася недієздатною, грошове зобов'язання такої фізичної особи відновлюється в частині сум податків, списаних відповідно до пункту 99.7 цієї статті. Штрафні (фінансові) санкції у такому разі не сплачуються за період з дня набрання законної сили рішенням суду про визнання фізичної особи безвісно відсутньою чи недієздатною до дня набрання законної сили рішеннями про скасування рішення про визнання фізичної особи безвісно відсутньою чи рішення про поновлення цивільної дієздатності фізичної особи.

Стаття 100. Розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків

Розстроченням, відстроченням грошових зобов'язань або податкового боргу є перенесення строків сплати платником податків його грошових зобов'язань або податкового боргу під проценти, розмір яких дорівнює розміру 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України,

діючої на день прийняття контролюючим органом рішення про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу.

Якщо до складу розстроченої (відстроченої) суми входить пеня, то для розрахунку процентів береться сума за вирахуванням суми пені.

Платник податків має право звернутися до контролюючого органу із заявою про розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу. Платник податків, який звертається до контролюючого органу із заявою про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань, вважається таким, що узгодив суму такого грошового зобов'язання.

Розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу в межах процедури відновлення платоспроможності боржника здійснюються відповідно до законодавства з питань банкрутства.

Підставою для розстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків є надання ним достатніх доказів існування обставин, [перелік](#) яких визначається Кабінетом Міністрів України, що свідчать про наявність загрози виникнення або накопичення податкового боргу такого платника податків, а також економічного обґрунтування, яке свідчить про можливість погашення грошових зобов'язань та податкового боргу та/або збільшення податкових надходжень до відповідного бюджету внаслідок застосування режиму розстрочення, протягом якого відбудуться зміни політики управління виробництвом чи збутом такого платника податків.

Підставою для відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків є надання ним доказів, [перелік](#) яких визначається Кабінетом Міністрів України, що свідчать про наявність дії обставин непереборної сили, що призвели до загрози виникнення або накопичення податкового боргу такого платника податків, а також економічного обґрунтування, яке свідчить про можливість погашення грошових зобов'язань або податкового боргу та/або збільшення податкових надходжень до відповідного бюджету внаслідок застосування режиму відстрочення, протягом якого відбудуться зміни політики управління виробництвом чи збутом такого платника податків.

Розстрочені суми грошових зобов'язань або податкового боргу (в тому числі окремо - суми штрафних (фінансових) санкцій) погашаються рівними частками починаючи з місяця, що настає за тим місяцем, у якому прийнято рішення про надання такого розстрочення.

Відстрочені суми грошових зобов'язань або податкового боргу погашаються рівними частками починаючи з будь-якого місяця, визначеного відповідним контролюючим органом чи відповідним органом місцевого самоврядування, який згідно із пунктом 100.8 цієї статті затверджує рішення про розстрочення або відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу, але не пізніше закінчення 12 календарних місяців з дня виникнення такого грошового зобов'язання або податкового боргу, або одноразово у повному обсязі.

Рішення про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань чи податкового боргу, а також про перенесення строків сплати розстрочених, відстрочених сум або їх частки приймається у такому порядку:

стосовно загальнодержавних податків та зборів - керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу з урахуванням особливостей, визначених пунктом 100.9 цієї статті;

стосовно місцевих податків та зборів - керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу та затверджується фінансовим органом місцевого органу виконавчої влади, до бюджету якого зараховуються такі місцеві податки та збори.

Рішення про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань чи податкового боргу, а також про перенесення строків сплати розстрочених, відстрочених сум або їх частки щодо загальнодержавних податків та зборів на строк, що виходить за межі одного та/або більше бюджетних років, крім випадків, передбачених цим пунктом, приймається керівником (його заступником або уповноваженою особою) центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, про що повідомляється центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Рішення про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань чи податкового боргу, а також про перенесення строків сплати розстрочених, відстрочених сум або їх частки щодо загальнодержавних податків та зборів на строк, що виходить за межі одного та/або більше бюджетних років, у разі, якщо сума, заявлена до розстрочення, відстрочення, або сума розстрочених, відстрочених грошових зобов'язань чи податкового боргу, щодо яких переносяться строки сплати, становить 10 мільйонів гривень та більше, приймається керівником (його заступником або уповноваженою особою) центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Рішення про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань чи податкового боргу, а також про перенесення строків сплати розстрочених, відстрочених сум, якщо сума попередньо наданого розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань чи податкового боргу не була погашена, приймається за вмотивованим та обґрунтованим рішенням керівника (заступника керівника) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, формує та веде у відкритому доступі Реєстр заяв про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань чи податкового боргу, який щодня опубліковує на своєму офіційному веб-сайті.

До зазначеного реєстру вносяться такі дані за кожною з поданих заяв:

назва платника податків та код згідно з ЄДРПОУ (для юридичних осіб) або реєстраційний номер облікової картки платника податків (для фізичних осіб) або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через

свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті);

дата подання заяви про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань чи податкового боргу;

вид заяви (про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань чи податкового боргу);

сума грошового зобов'язання чи податкового боргу, заявленого до розстрочення, відстрочення;

вид податку/збору, грошове зобов'язання чи податковий борг за яким заявлений до розстрочення, відстрочення;

рішення контролюючого органу за результатами розгляду заяви, номер та дата такого рішення;

дата та номер договору про розстрочення, відстрочення грошового зобов'язання чи податкового боргу;

строк дії договору про розстрочення, відстрочення грошового зобов'язання чи податкового боргу;

вартість майна, переданого у податкову заставу.

Заяви про розстрочення, відстрочення грошового зобов'язання чи податкового боргу вносяться до Реєстру заяв про розстрочення, відстрочення грошового зобов'язання чи податкового боргу протягом операційного дня їх отримання у хронологічному порядку їх надходження.

Порядок ведення та форма Реєстру заяв про розстрочення, відстрочення грошового зобов'язання чи податкового боргу затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Розстрочення, відстрочення грошового зобов'язання чи податкового боргу надається окремо за кожним податком і збором.

Якщо сума грошового зобов'язання чи податкового боргу, заявлена до розстрочення, відстрочення, становить 1 мільйон гривень і більше, розстрочення, відстрочення надається лише за умови:

передачі у податкову заставу майна платника податків, балансова вартість якого дорівнює або перевищує заявлену до розстрочення, відстрочення суму грошового зобов'язання, - у разі розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань;

перебування у податковій заставі майна платника податків, балансова вартість якого дорівнює або перевищує заявлену до розстрочення, відстрочення суму податкового боргу, - у разі розстрочення, відстрочення податкового боргу.

Строки сплати розстрочених, відстрочених сум або їх частки можуть бути перенесені шляхом прийняття окремого рішення та внесення відповідних змін до договорів розстрочення, відстрочення.

Договори про розстрочення (відстрочення) можуть бути достроково розірвані:

з ініціативи платника податків - при достроковому погашенні розстроченої суми грошового зобов'язання та податкового боргу або відстроченої суми грошового зобов'язання або податкового боргу, щодо яких була досягнута домовленість про розстрочення, відстрочення;

з ініціативи контролюючого органу в разі, якщо:

з'ясовано, що інформація, подана платником податків при укладенні зазначених договорів, виявилася недостовірною, перекрученою або неповною;

платник податків визнається таким, що має податковий борг із грошових зобов'язань, які виникли після укладення зазначених договорів;

платник податків порушує умови погашення розстроченого грошового зобов'язання чи податкового боргу або відстроченого грошового зобов'язання чи податкового боргу.

Порядок розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Розстрочення, відстрочення податкового боргу не звільняють майно платника податків з податкової застави.

Стаття 101. Списання безнадійного податкового боргу

Списанню підлягає безнадійний податковий борг, у тому числі пеня та штрафні санкції, нараховані на такий податковий борг.

Під терміном "безнадійний" розуміється:

податковий борг платника податку, визнаного в установленому порядку банкрутом, вимоги щодо якого не були задоволені у зв'язку з недостатністю майна банкрута;

податковий борг фізичної особи, яка:

визнана у судовому порядку недієздатною, безвісно відсутньою або оголошена померлою, у разі недостатності майна, на яке може бути звернуто стягнення згідно із законом;

померла, у разі недостатності майна, на яке може бути звернуто стягнення згідно із законом;

понад 720 днів перебуває у розшуку;

податковий борг платника податків, у тому числі податкового агента, стосовно якого минув строк давності, встановлений пунктом 102.4 статті 102 цього Кодексу;

податковий борг платника податків, що виник внаслідок обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин);

податковий борг платника податків, щодо якого до Державного реєстру внесено запис про його припинення на підставі рішення суду;

податковий борг банку, щодо якого наявне рішення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб про затвердження звіту про завершення ліквідації банку або рішення Національного банку України про затвердження ліквідаційного балансу, ухвалення остаточного звіту ліквідатора і завершення ліквідаційної процедури.

У разі якщо фізична особа, яка у судовому порядку визнана безвісно відсутньою або оголошена померлою, з'являється або якщо фізичну особу, яка перебувала у розшуку понад 720 днів, розшукано, списана заборгованість таких осіб підлягає відновленню та стягненню у загальному порядку з дотриманням строків позовної давності починаючи з дня відновлення такого податкового боргу.

Органи стягнення відкликають платіжні інструкції, якими передбачено стягнення пені, штрафних санкцій та безнадійного податкового боргу, списаних відповідно до цього Кодексу.

Контролюючі органи щокварталу здійснюють списання безнадійного податкового боргу. [Порядок](#) такого списання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Стаття 102. Строки давності та їх застосування

Контролюючий орган, крім випадків, визначених [пунктом 102.2](#) цієї статті, має право провести перевірку та самостійно визначити суму грошових зобов'язань платника податків у випадках, визначених цим Кодексом, не пізніше закінчення 1095 дня (2555 дня - у разі проведення перевірки операції відповідно до [статей 39 і 39²](#) цього Кодексу), що настає за останнім днем граничного строку подання [податкової декларації](#), звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, визначеної [пунктом 133.4](#) статті 133 цього Кодексу, та/або граничного строку сплати грошових зобов'язань, нарахованих контролюючим органом, а якщо така податкова декларація була надана пізніше, - за днем її фактичного подання. Якщо протягом зазначеного строку контролюючий орган не визначає суму грошових зобов'язань, платник податків вважається вільним від такого грошового зобов'язання (в тому числі від нарахованої пені), а спір стосовно такої декларації та/або податкового повідомлення не підлягає розгляду в адміністративному або судовому порядку.

У разі подання платником податку уточнюючого розрахунку до [податкової декларації](#) або уточнюючої декларації контролюючий орган має право визначити суму податкових зобов'язань, в межах поданих уточнень, за такою податковою декларацією протягом 1095 днів (2555 дня - у разі проведення перевірки відповідно до [статей 39 і 39²](#) цього Кодексу) з дня подання уточнюючого розрахунку (декларації).

У разі виявлення за результатами перевірки порушень інших вимог податкового законодавства, безпосередньо не пов'язаних з декларуванням податкових зобов'язань платником податків, а також порушень вимог іншого, крім податкового, законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, контролюючий орган, крім випадків, визначених [пунктом 102.2](#) цієї статті, має право самостійно визначити суму штрафних санкцій (фінансових санкцій, штрафів) платника податків не пізніше 1095 дня з дня вчинення відповідного правопорушення.

З місцевих податків та/або зборів, за якими передбачено подання річної [податкової декларації](#), контролюючий орган, крім випадків,

визначених [пунктом 102.2](#) цієї статті, має право за результатами перевірки самостійно визначити суму грошових зобов'язань, у разі виявлення ним за результатами перевірки заниження суми визначеного платником податків податкового зобов'язання з цих податків, не пізніше закінчення 1095 дня, що настає за останнім днем граничного строку сплати цих податків, визначених відповідними розділами цього Кодексу.

Грошове зобов'язання може бути нараховане або провадження у справі про стягнення такого податку може бути розпочате без дотримання строку давності, визначеного в [абзаці першому](#) пункту 102.1 цієї статті, якщо:

податкову декларацію за період, протягом якого виникло податкове зобов'язання, не було подано;

посадову особу платника податків (фізичну особу - платника податків) засуджено за ухилення від сплати зазначеного грошового зобов'язання або у кримінальному провадженні винесено рішення про його закриття з не реабілітуючих підстав, яке набрало законної сили.

Контролюючий орган має право проводити перевірку з питань дотримання вимог [статті 39³](#) цього Кодексу фінансовими агентами та власниками рахунків та визначати суму штрафних санкцій (фінансових санкцій, штрафів) у випадках та розмірах, визначених цим Кодексом, не пізніше 1825 дня, що настає за останнім днем граничного строку подання звіту про підзвітні рахунки, а якщо відповідний звіт був поданий пізніше - за днем його фактичного подання. Строк давності, визначений цим абзацом, не застосовується щодо перевірки фінансового агента, який не подав звіт про підзвітні рахунки за звітний період у визначеному цим Кодексом порядку.

Відлік строку давності зупиняється на будь-який період, протягом якого: платник податків перебуває поза межами України, якщо таке перебування є безперервним та дорівнює чи є більшим за 183 дні;

контролюючому органу згідно із законом та/або рішенням суду заборонено проводити перевірку (перевірки) платника податків;

контролюючим органом зупинено, продовжено, перенесено строки проведення перевірки у порядку, передбаченому [статтями 44, 82 та 85](#) цього Кодексу або [Митним кодексом України](#);

контролюючий орган не може провести перевірку та самостійно визначити суму грошових зобов'язань платника податків у зв'язку із:

складанням акта про неможливість проведення перевірки (крім випадку визнання незаконними дій із складання такого акта);

оскарженням платником податків у судовому порядку рішення контролюючого органу про проведення перевірки (крім випадків визнання протиправним та/або скасування такого рішення);

здійснюється адміністративне або судове оскарження платником податків рішення контролюючого органу про нарахування грошового зобов'язання.

У разі якщо грошове зобов'язання нараховане контролюючим органом до закінчення строку давності, визначеного у [пункті 102.1](#) цієї статті, податковий борг, що виник у зв'язку з відмовою у самостійному погашенні

такого грошового зобов'язання, може бути стягнутий протягом наступних 1095 календарних днів з дня виникнення податкового боргу, крім випадків, передбачених [абзацом третім](#) пункту 59.1 статті 59 цього Кодексу. Якщо платіж стягується за рішенням суду, строки стягнення встановлюються до повного погашення такого платежу або визначення боргу безнадійним.

Заяви про повернення надміру сплачених грошових зобов'язань або про їх відшкодування у випадках, передбачених цим Кодексом, можуть бути подані не пізніше 1095 дня, що настає за днем виникнення такої переплати або отримання права на таке відшкодування.

Граничні строки для подання [податкової декларації](#), скарги про перегляд рішень контролюючого органу, заяви про повернення надміру сплачених грошових зобов'язань підлягають продовженню керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу за письмовою заявою платника податків, якщо такий платник податків протягом зазначених строків:

перебував за межами України;

перебував у плаванні на морських суднах за кордоном України у складі команди (екіпажу) таких суден;

перебував у місцях позбавлення волі за вироком суду;

мав обмежену свободу пересування у зв'язку з ув'язненням чи полоном на території інших держав або внаслідок інших обставин непереборної сили, підтверджених документально;

був визнаний за рішенням суду безвісно відсутнім або перебував у розшуку у випадках, передбачених законом.

Штрафні санкції, визначені цим Кодексом, не застосовуються протягом строків продовження граничних строків подання податкової декларації згідно з цим пунктом.

ТЕМА 10. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ.

1. Контрольна діяльність податкових органів за нарахуванням та сплатою місцевих податків і зборів.
2. Контроль за утриманням платежів за місцевими податками і зборами за окремими видами податків і зборів.
3. Порядок подання до податкових органів розрахунків по сплаті місцевих податків і зборів.
4. Перевірка достовірності даних, наведених у розрахунках.

Збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету або на єдиний рахунок, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами **місцевого** самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій.

Сукупність загальнодержавних та **місцевих** податків та зборів, що справляються в установленому цим Кодексом порядку, становить податкову систему України.

Стаття 8. Види податків та зборів

В Україні встановлюються загальнодержавні та **місцеві** податки та збори.

До загальнодержавних належать податки та збори, що встановлені цим Кодексом і є обов'язковими до сплати на усій території України, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

До **місцевих** належать податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених цим Кодексом, рішеннями сільських, селищних, міських рад у межах їх повноважень і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад.

Стаття 10. **Місцеві** податки

До **місцевих** податків належать:

податок на майно;

єдиний податок.

До **місцевих** зборів належать:

збір за місця для паркування транспортних засобів;

туристичний збір.

Місцеві ради обов'язково встановлюють єдиний податок та податок на майно (в частині транспортного податку та плати за землю, крім земельного податку за лісові землі).

Місцеві ради в межах повноважень, визначених цим Кодексом, вирішують питання відповідно до вимог цього Кодексу щодо встановлення податку на майно (в частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки) та встановлення збору за місця для паркування

транспортних засобів, туристичного збору та земельного податку за лісові землі.

Установлення **місцевих** податків та зборів, не передбачених цим Кодексом, забороняється.

Зарахування **місцевих** податків та зборів до відповідних **місцевих** бюджетів здійснюється відповідно до [Бюджетного кодексу України](#).

Сільські, селищні, міські ради в межах своїх повноважень приймають рішення про встановлення **місцевих** податків та зборів та податкових пільг зі сплати **місцевих** податків і зборів до 15 липня року, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування встановлюваних **місцевих** податків та/або зборів, та про внесення змін до таких рішень.

На період дії воєнного чи надзвичайного стану в Україні на територіях, де тимчасово не здійснюють свої повноваження відповідні сільські, селищні, міські ради, рішення про встановлення **місцевих** податків та/або зборів та/або надання податкових пільг зі сплати **місцевих** податків та/або зборів мають право приймати відповідні військові адміністрації та військово-цивільні адміністрації у порядку, передбаченому цим Кодексом для сільських, селищних, міських рад.

Встановлення **місцевих** податків та зборів здійснюється у порядку, визначеному цим Кодексом.

При прийнятті рішення про встановлення **місцевих** податків та/або зборів обов'язково визначаються об'єкт оподаткування, платник податків і зборів, розмір ставки, податковий період та інші обов'язкові елементи, визначенні [статтею 7](#) цього Кодексу з дотриманням критеріїв, встановлених [розділом XII](#) цього Кодексу для відповідного **місцевого** податку чи збору.

Сільські, селищні, міські ради надсилають у десятиденний строк з дня прийняття рішень, але не пізніше 25 липня року, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування встановлених **місцевих** податків та/або зборів та податкових пільг зі сплати **місцевих** податків та/або зборів, до контролюючого органу, в якому перебувають на обліку платники відповідних **місцевих** податків та/або зборів, в електронному вигляді інформацію щодо ставок та податкових пільг зі сплати **місцевих** податків та/або зборів у [порядку та за формою](#), затвердженими Кабінетом Міністрів України, та копії прийнятих рішень про встановлення **місцевих** податків та/або зборів та про внесення змін до таких рішень.

Якщо в рішенні органу **місцевого** самоврядування про встановлення **місцевих** податків та/або зборів, а також податкових пільг з їх сплати не визначено термін його дії, таке рішення є чинним до прийняття нового рішення.

Контролюючі органи не пізніше 25 серпня поточного року складають зведену інформацію про розмір та дату встановлення ставок **місцевих** податків та/або зборів на відповідних територіях, а також про встановлені на відповідних територіях податкові пільги та подають її в електронній формі

центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику.

Контролюючі органи відповідно до Бюджетного кодексу України подають органам місцевого самоврядування у розрізі джерел доходів звітність:

про суми нарахованих та сплачених податків та/або зборів, суми податкового боргу та надмірно сплачених до місцевих бюджетів податків та/або зборів на відповідних територіях - щомісячно, не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним;

про суми списаного безнадійного податкового боргу; суми розстрочених і відстрочених грошових зобов'язань та/або податкового боргу платників податків, які повинні бути сплачені до місцевих бюджетів на відповідних територіях; суми наданих податкових пільг, включаючи втрати доходів бюджету від їх надання, - щокварталу, не пізніше 25 днів після закінчення звітного кварталу.

Звітність у розрізі платників податків надається контролюючим органом за запитом органу місцевого самоврядування протягом 20 днів з моменту отримання ним запиту.

Порядок надання звітності у розрізі платників податків органам місцевого самоврядування затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, не пізніше 25 вересня поточного року оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті зведену інформацію про розмір та дату встановлення на відповідних територіях ставок місцевих податків та/або зборів, а також про встановлені на відповідних територіях податкові пільги.

Орган місцевого самоврядування у десятиденний строк з дня затвердження технічної документації з нормативної грошової оцінки земель направляє в електронній формі до контролюючого органу та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, інформацію про нормативну грошову оцінку земель у порядку та за формою, затвердженими Кабінетом Міністрів України.

Порядок обміну інформацією між органами місцевого самоврядування та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, визначається Кабінетом Міністрів України.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, не пізніше 15 липня поточного року оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті зведену інформацію про проведену нормативну грошову оцінку земель.

Рішення про встановлення місцевих податків та зборів офіційно оприлюднюється відповідним органом місцевого самоврядування до 25 липня року, що передуює бюджетному періоду, в якому планується застосування встановлюваних місцевих податків та/або зборів або змін (плановий період).

В іншому разі норми відповідних рішень застосовуються не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим періодом.

У разі якщо до 15 липня року, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування **місцевих** податків та/або зборів, сільська, селищна, міська рада не прийняла рішення про встановлення відповідних **місцевих** податків та/або зборів, що є обов'язковими згідно з нормами цього Кодексу, такі податки та/або збори справляються виходячи з норм цього Кодексу із застосуванням ставок, які діяли до 31 грудня року, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування таких **місцевих** податків та/або зборів.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, затверджує форми податкових декларацій (розрахунків) з **місцевих** податків та зборів згідно з порядком, встановленим цим Кодексом, а у разі потреби надає методичні рекомендації щодо їх заповнення.

Не дозволяється сільським, селищним, міським радам встановлювати індивідуальні пільгові ставки **місцевих** податків та зборів для окремих юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців і фізичних осіб або звільняти їх від сплати таких податків та зборів.

Дія абзацу першого цього підпункту не поширюється на прийняття сільськими, селищними, міськими радами, військовими адміністраціями та військово-цивільними адміністраціями рішень про встановлення податкових пільг зі сплати **місцевих** податків та/або зборів на підставі заяв платників податків про визнання земельних ділянок непридатними для використання у зв'язку з потенційною загрозою їх забруднення вибухонебезпечними предметами (з обов'язковим зазначенням кадастрових номерів таких земельних ділянок), а також про внесення змін до таких рішень.

Рішення про встановлення податкових пільг зі сплати **місцевих** податків та/або зборів на підставі заяв платників податків про визнання земельних ділянок непридатними для використання у зв'язку з потенційною загрозою їх забруднення вибухонебезпечними предметами повинні прийматися на кожний календарний рік окремо, за умови наявності відповідних заяв платників податків, та на період не більше ніж до кінця поточного календарного року.

На період дії воєнного чи надзвичайного стану сільські, селищні, міські ради мають право приймати рішення про встановлення **місцевих** податків та/або зборів та податкових пільг із сплати **місцевих** податків та/або зборів без застосування процедур, передбачених [Законом України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності"](#). У разі введення воєнного чи надзвичайного стану в окремих **місцевостях** України положення цього підпункту поширюється виключно на представницькі органи територіальних громад відповідних адміністративно-територіальних одиниць, на території яких введено воєнний чи надзвичайний стан.

До повноважень сільських, селищних, міських рад, військових адміністрацій та військово-цивільних адміністрацій щодо податків та зборів належать:

. встановлення ставок **місцевих** податків та зборів в межах ставок, визначених цим Кодексом;

визначення переліку податкових агентів згідно із [статтею 268](#) цього Кодексу;

прийняття рішення про встановлення **місцевих** податків та зборів, зміну розміру їх ставок, об'єкта оподаткування, порядку справляння чи надання податкових пільг, яке тягне за собою зміну податкових зобов'язань платників податків та яке набирає чинності з початку бюджетного періоду.

надання інформації контролюючим органам за місцезнаходженням земельних ділянок щодо виділених земельних ділянок у naturі (на **місцевості**) власникам земельних часток (паїв) на підставі рішень органу **місцевого** самоврядування з наданням копій таких документів:

документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України (паспорта громадянина);

реєстраційного номера облікової картки платника податків;

кадастрового плану земельної ділянки з проекту землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв);

сертифіката на право на земельну частку (пай) (за наявності).

Така інформація надається в електронному вигляді у [порядку](#) та за формою, затвердженими Кабінетом Міністрів України.

надання інформації контролюючим органам за місцезнаходженням земельних ділянок щодо рішень про встановлення податкових пільг зі сплати **місцевих** податків та/або зборів, прийнятих на підставі заяв платників податків про визнання земельних ділянок непридатними для використання у зв'язку з потенційною загрозою їх забруднення вибухонебезпечними предметами. Така інформація надається в електронному вигляді у [порядку](#) та за формою, затвердженими Кабінетом Міністрів України, протягом 10 календарних днів з дня прийняття відповідного рішення з обов'язковим зазначенням кадастрових номерів земельних ділянок, щодо яких прийнято відповідне рішення.

Офіційно оприлюднене рішення про встановлення **місцевих** податків та/або зборів, а також зміну розміру їх ставок, об'єкта оподаткування, порядку справляння чи надання податкових пільг або про внесення змін до таких рішень є нормативно-правовим актом з питань оподаткування **місцевими** податками та зборами, який набирає чинності з урахуванням строків, передбачених [підпунктом 12.3.4](#) цієї статті.

Платники **місцевих** податків та зборів при визначенні своїх податкових зобов'язань можуть використовувати зведену інформацію, розміщену на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику. Такі платники звільняються від відповідальності у разі, якщо у зведеній інформації, розміщеній на офіційному веб-сайті, виявлено помилку, що містить розбіжності між даними контролюючих органів та даними офіційно оприлюдненого рішення про встановлення **місцевих** податків та/або зборів або про внесення змін до таких рішень. У такому разі до таких платників податку штрафні санкції та пеня,

передбачені цим Кодексом за порушення податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, що спричинені такою помилкою, не застосовуються, підстав для притягнення платника податків та/або його посадових осіб до відповідальності немає.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова література

1. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 № 2755-VI. Дата оновлення: 01.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Митний кодекс України: Кодекс України від 13 березня 2012 р. №4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
3. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>
5. Адміністрування податків і платежів : навчальн. посіб. / І. А. Прокопенко, О. С. Іванишина, Ю. В. Панура та ін. ; за заг. ред. д.е.н., проф. В. Л. Андрущенко. Ірпінь : У ДФСУ, 2018. 314 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/357>
6. Крилов Д. В. Адміністративно-правові засади публічно-сервісної складової державної податкової політики в Україні: теоретико-правові та праксеологічні аспекти: монографія; НДІ публ. права. Херсон : Гельветика, 2019. 379 с.
7. Бочарова Н. А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Харків : Бровін О. В., 2020. 120 с.
8. Косова Т. Д., Ползікова Г. В., Захарченко Н. В. Механізми податкового менеджменту в умовах антикризової фінансової політики: монографія; Придніпров. держ. акад. буд-ва та архітектури. Дніпро : Акцент, 2020. 223 с.
9. Сафарова А. Т. Адміністрування податків (вітчизняний і міжнародний контексти): методичні рекомендації до практичних занять. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 75 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20699/1/Methodrekom_Administruvannya_podatkiv.pdf

Допоміжна література

10. Долозіна І. Л. Теоретико-методологічні засади політики управління податково-бюджетними дисбалансами за умов фіскальної децентралізації : монографія; Донбас. держ. машинобуд. акад. Краматорськ : ДДМА, 2019. 432 с.
11. Kosova T., Brezhnyeva-Yermolenko O. VAT administration system in Ukraine: adaptation to the requirements of European legislation. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2020. №1 (1). С.76-83. http://econvisnyk.dstu.dp.ua/article/view/239902/pdf_6
12. Розвиток митної політики України в контексті реалізації економічної функції держави : [колект.] монографія / [В. В. Борса та ін.] ; за ред. д-ра екон.

наук, проф. О. П. Гребельника ; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021. 265 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

13. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>

14. Сайт компанії «Ліга-Закон». URL: <http://www.ligazakon.ua>

15. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://www.sfs.gov.ua/>

16. Сайт газети «Все про бухгалтерський облік». URL: <https://www.vobu.ua/>

17. Методичні розробки кафедри (в електронному вигляді).